

YUNUS EMRE
ENSTİTÜSÜ

“Troya’dan Göbeklitepe’ye uzun bir seyahat”

“From Troy to Göbeklitepe:
A Long Journey”

2019

ARKEOLOJİ YAZ OKULU
ARCHAEOLOGY SUMMER SCHOOL

YUNUS EMRE
ENSTİTÜSÜ

“Troya’dan Göbeklitepe’ye
uzun bir
seyahat”

“From Troy to Göbeklitepe:
A Long Journey”

2019

ARKEOLOJİ YAZ OKULU
ARCHAEOLOGY SUMMER SCHOOL

“TROYA’DAN GÖBEKLİTEPE’YE: UZUN BİR SEYAHAT”
“FROM TROY TO GÖBEKLİTEPE: A LONG JOURNEY”

**DÜNYA KÜLTÜR MİRASINDA TÜRKİYE:
ARKEOLOJİ YAZ OKULU 2019 KATALOĞU**

**TURKEY in the WORLD CULTURAL HERITAGE:
ARCHAEOLOGY SUMMER SCHOOL CATALOGUE - 2019**

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
PUBLISHER ON BEHALF OF THE YEE
Prof. Dr. Şeref ATEŞ

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
Bülent ÜÇPUNAR

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
Nurullah YAVAŞ
Yunus Emre BİLİÇİ
Ayşenur KANDEMİR
Cansu DEMİREL
Muhammed Enes TEKİN
Selçuk KARAKILIÇ

KATKIDA BULUNANLAR
CONTRIBUTORS
Prof. Dr. Rüstem ASLAN
Prof. Dr. Andreas Schachner
Celal ULUDAĞ
Nur Syazwani NAQİBAH

İNGİLİZCE TERCÜME
TRANSLATION into ENGLISH
Linas Çeviri Hizmetleri

SON OKUMA
PROOF-READING
Nihal ÇİZMECİOĞLU
Seyfi GÖKPINAR

FOTOĞRAFLAR
PHOTOGRAPHY
Tolga ADANALI
Yunus Emre Enstitüsü Arşivi - Yunus Emre Institute
Archives

TASARIM
DESIGN
New&Old

ISBN: 978-605-2097-54-0

© YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ

Tüm hakları saklıdır. Bu kitap, Yunus Emre Enstitüsünün yazılı izni olmadan çoğaltılamaz ve kopyalanamaz.

All rights reserved. This book can not be reproduced or copied without written permission of the Yunus Emre Institute.

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ

Anafartalar Mahallesi Atatürk Bulvarı No: 11 06050
Altındağ Ankara Tel:90[312]3091188/
Faks:90[312]3091615 www.yee.org.tr

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

ÖNSÖZ FOREWORD	6
Dünya Kültür Mirasında Türkiye: Arkeoloji Yaz Okulu Turkey in the World's Cultural Heritage: Archaeology Summer School	12
ÇANAKKALE	14
Anadolu Kültür Mirasına Yolculuk Journey To Anatolian Cultural Heritage	16
Felsefenin ve Aristo'nun Kenti Assos The City of Philosophy and Aristoteles: Assos	19
Gelibolu Tarihi Yarımada Gallipoli Historical Peninsula	20
Troya Antik Kenti Ancient City of Troy	25
Troya Müzesi Troy Museum	26
Çanakkale Şehitler Abidesi Çanakkale Martyrs' Monument	29
Anadolunun Destanlara Açılan Kapısı: Dünya Kültür Mirası Troya Anatolia's Door Extending To Legends: Troy, a World Cultural Heritage	30
Troya: Arkeolojin Bilime Dönüştüğü Yer Troy: Where Archaeology Became Science	33
Troya'nın Katmanları/ Kentleri Strata/Cities of Troy	36
2018 Troya Yılı, Troya Müzesi ve Hazineleer - Prof. Dr. Rüstem ASLAN 2018 Year of Troy, Troy Museum and Treasures by Prof. Dr. Rüstem ASLAN	37
İZMİR	40
Dünya Harikasını Ziyaret Visit to the World Wonder	42
Efes Antik Kenti Ancient City of Ephesus	46
GAZİANTEP	48
Gaziantep ve Çingene Kızı Gaziantep and Gypsy Girl	50
Çingene Kızı Gypsy Girl	54
Zeugma Mozaik Müzesi Zeugma Mosaic Museum	55
ŞANLIURFA	58
Şanlıurfa, Balıklıgöl ve Haleplibahçe Mozaik Müzesi Şanlıurfa, Balıklıgöl and Haleplibahçe Mosaic Museum	58
Tarihin Sıfır Noktasına Uzun Bir Seyahat A Long Journey to History's Ground Zero	60
Balıklıgöl Balıklıgöl	66
Göbeklitepe Göbeklitepe	67
Tarihin Sıfır Noktası: Göbeklitepe - Celal ULUDAĞ History's Ground Zero: Göbeklitepe by Celal ULUDAĞ	68
ANKARA	72
Cumhuriyetin Başkenti: Ankara Capital of the Republic: Ankara	74
Anadolu Medeniyetleri Müzesi Museum of Anatolian Civilizations	76
ÇORUM	78
"Hattuşa'ya Yolculuk" "Journey to Hattusa"	80
Boğazköy [Hattuşa] Örenyeri Boğazköy [Hattusa] Archaeological Site	82
Hattuşa Hitit İmparatorluğu'nun Başkenti Prof. Dr. Andreas Schachner Hattusa The Capital of The Hittite Empire by Prof. Dr. Andreas Schachner	84
İSTANBUL	96
Medeniyetlerin Kesiştiği Şehir: İstanbul Where Civilizations Meet: Istanbul	99
Uygarlık Tarihine Eşsiz Bir Yolculuk A Unique Journey to the History of Civilization	100
Tarihe Yolculuk Journey into History	101
İZLENİMLER IMPRESSIONS	104
Teşekkür Ederiz Thank You	112

ÖNSÖZ

FOREWORD

Anadolu coğrafyası binlerce yıllık kültür mirasını bünyesinde barındırıyor. İnsanların avcılık ve toplayıcılığa dayalı yaşam biçiminden, tarımsal üretime dayalı yerleşik yaşama geçtiği kabul edilen kültür tarihinin en önemli aşamalarından biri olan neolitik çağın en önemli kalıntılarına ev sahipliği yapıyor.

Yunus Emre Enstitüsü olarak Türkçe eğitim faaliyetlerinin yanında kültür mirasımızın da yurt dışında tanıtılması amacıyla çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bilindiği gibi, Troya Antik Kentinin UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesine kabulünün 20. yılı sebebiyle, 2018 yılı "Troya Yılı" olarak ilan edildi. 2018 yılı boyunca Troya ve Anadolu arkeolojisi hakkında onlarca etkinliği yurt dışında Enstitülerimiz aracılığıyla gerçekleştirdik. 2019 yılında ise keşfiyle, insanlığın bilinen tarihini değiştiren Göbeklitepe'nin dünyada tanınması için Cumhurbaşkanımız tarafından 2019 "Göbeklitepe Yılı" ilan edildi. Biz de bu vesileyle festivaller, konferanslar ve sergiler gibi Göbeklitepe temalı 100'e yakın etkinliği dünyanın farklı noktalarında gerçekleştirdik.

Anatolia is home to thousands of years of cultural heritage. It hosts some of the most important remains of the Neolithic age, a most significant phase of cultural history in which humans are considered to have switched from the hunter-gatherer lifestyle to a settled life based on agricultural production.

At Yunus Emre Institute, we continue our work to promote our cultural heritage abroad in addition to our Turkish courses. As is known, 2018 was declared as the "Year of Troy" due to the 20th anniversary of the admission of the Ancient City of Troy into the UNESCO World Cultural Heritage List. Throughout 2018, we conducted dozens of events about the archaeology of Troy and of Anatolia through our institutes abroad. Furthermore, the year 2019 was declared by our President as the "Year of Göbeklitepe" to globally promote Göbeklitepe, the discovery of which altered the known history of mankind. We have taken this opportunity to conduct nearly 100 Göbeklitepe-themed activities such as festivals, conferences and exhibits in various locations around the world.

Bu etkinliklerin yanında, Anadolu arkeolojisine olan yoğun ilginin bir tezahürü olarak, tematik yaz okullarımız çerçevesinde "Dünya Kültür Mirasında Türkiye: Arkeoloji Yaz Okulu"nu düzenlemeye karar verdik. Dünya gençliğini gelecekte Türkiye'nin arkeolojik mirası hakkında çalışmaya teşvik etmek amacıyla dünyanın farklı üniversitelerinde arkeoloji, sanat tarihi, tarih ve coğrafya gibi sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerden ve genç profesyonellerden oluşan ve yirmi bir farklı ülkeden gelen yirmi bir katılımcıyı 2019 yazında Türkiye'de ağırladık. Türkiye'nin en önemli kültürel miras alanlarının yer aldığı Çanakkale, İzmir, Gaziantep, Şanlıurfa, Ankara, Çorum ve İstanbul'da gerçekleşen yaz okulunda katılımcılar, alanında dünyaca tanınan akademisyenler ve uzmanlarla bir araya gelerek Anadolu arkeolojisini yerinde tanıma şansına sahip oldular. Bu yaz okulu aracılığıyla genç profesyonellere yönelik etkinliklerin ne denli başarılı olduğunu ve ülkemizin tanıtımında çok olumlu etkilere sahip olduğunu gözlemledik. Bu kapsamda önümüzdeki yılda da "Dünya Kültür Mirasında Türkiye: Arkeoloji Yaz Okulu"nu tekrar düzenleyeceğiz.

Bu vesileyle, Arkeoloji Yaz Okulunun başarılı ve verimli olmasında emeği geçen başta programın danışmanı olan Prof. Dr. Rüstem Aslan olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığımıza, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesine, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığına ve Çorum Valiliği yetkililerine ve bu yaz okulunda görev alan bütün personelimize teşekkür ederim.

Prof. Dr. Şeref ATEŞ
Yunus Emre Enstitüsü Başkanı
President of Yunus Emre Institute

In addition to these activities, we have decided to organize "Turkey in the World's Cultural Heritage: Archaeology Summer School" within the framework of our themed summer schools as a manifestation of the great interest in Anatolian archaeology. In order to encourage the world youth to work on Turkey's archaeological heritage, we hosted 21 participants from 21 different countries consisting of young professionals and students studying in social sciences departments such as archaeology, art history, history and geography in various universities around the world in the summer of 2019. The participants of the summer school, which took place in Çanakkale, İzmir, Gaziantep, Şanlıurfa, Ankara, Çorum and İstanbul, where the most significant cultural heritage areas of Turkey are located, had the opportunity to get to know Anatolian archaeology on site by meeting world-renowned scholars and experts in their respective fields. Through this summer school, we have observed how successful the activities for young professionals have been and that they have had very positive impacts for the promotion of our country. In this context, we will re-organize the "Turkey in the World's Cultural Heritage: Archaeology Summer School" next year.

I would like to take this opportunity to thank everyone involved in the success and effectiveness of the Archaeology Summer School, starting with the program consultant Prof. Dr. Rüstem Aslan, as well as the Ministry of Culture and Tourism, Çanakkale Onsekiz Mart University, GAP Regional Development Administration and officials from the Governorship of Çorum and all responsible personnel at this summer school.

Turkey in the World Cultural Heritage – Archaeology

SUMMER SCHOOL

1. Day - 22 July 2019 (Monday) - Çanakkale

- **10:00-11:00** Opening Program (Tevfikîye Village)
Seminar: Troy, Anatolian Civilizations and Archaeology
- **11:00-13:00** Educational Visit: Troy Excavation Site
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-16:30** Tevfikiye ArchaeoVillage
Workshop: Ceramic making
- **15:00-16:00** Seminar: Anatolian's History, Geography and Archaeology
- **16:00-17:00** Film: Troy Documentary
- **19:00-20:00** Dinner

2. Day - 23 July 2019 (Tuesday) - Çanakkale

- **10:00-13:00** Educational Visit: Troy Museum
Seminar: Museums and sustainability of the archaeological heritage (Troy Museum)
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-19:00** Educational Visit: Assos
- **19:00-20:00** Dinner

3. Day - 24 July 2019 (Wednesday) - Çanakkale

- **09:00-13:00** Visit: Gallipoli Historical Peninsula
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-16:00** Visit: Gallipoli Historical Peninsula
- **16:00-19:00** Visit: Çanakkale City Center
- **19:00-20:00** Dinner
- **20:00-22:00** Free time
- **22:00** Arrival to otel

4. Day - 25 July 2019 (Thursday) - İzmir

- **07:00-12:00** Departure from Çanakkale to İzmir (by road)
- **12:00-13:00** Lunch
- **13:00-18:00** Educational Visit: Ancient City of Ephesus
- **18:00-19:00** Dinner
- **21:50-00:45** Departure from İzmir to Gaziantep (by plane)

5. Day - 26 July 2019 (Friday) - Gaziantep

- **10:00-13:00** Educational Visit: Zeugma Museum
Seminar: Neolithic Age and Archeological Heritage of Southeastern
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-15:00** Educational Visit: Gaziantep Anatolian Archeology Institute
- **15:00-19:00** Gastronour: Gaziantep Historical City Center
- **19:00-20:00** Dinner
- **20:00** Departure from Gaziantep to Şanlıurfa (by road)

6. Day - 27 July 2019 (Saturday) - Şanlıurfa

- **10:00-13:00** Educational Visit: Şanlıurfa Museum- Haleplibahçe Mosaic Museum
Seminar: Fertile Crescent and Archeological History of the Region
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-19:00** Visit: Şanlıurfa Historical City Center
- **20:00** Dinner and Cultural Evening (Sıra Nights)

7. Day - 28 July 2019 (Sunday) - Şanlıurfa

- **10:00-13:00** Educational Visit: Göbeklitepe
Seminar: Göbeklitepe from Past to Present: Its History, Development and Characteristics
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-15:00** Departure for Halfeti (Città Slow)
- **15:00-18:00** Boat Trip in Halfeti
- **18:00-19:00** Dinner
- **19:00-20:00** Departure from Halfeti to Airport
- **21:55-23:15** Departure from Şanlıurfa to Ankara (by plane)

9. Day - 30 July 2019 (Tuesday) - Çorum

- **06:00-17:00** Educational Trip: Hattuşa Excavation Site
- **17:00-19:00** Dinner

10. Day - 31 July 2019 (Wednesday) - Çorum

- **10:00-11:00** Educational Visit: Çorum Müzesi
- **11:00-13:00** Visit: Çorum City Center
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-20:00** Departure from Çorum to İstanbul (by road)
- Hotel & free time

8. Day - 29 July 2019 (Monday) - Ankara

- **10:00-11:00** Visit: Yunus Emre Enstitüsü
- **11:00-13:00** Educational Visit: Anatolian Civilizations Museum
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-16:00** Visit: Ankara Ankara Castle
- **16:00-20:00** Departure from Ankara to Çorum (by road)

11. Day - 01 August 2019 (Thursday) - İstanbul

- **10:00-13:00** Boat trip on the Bosphorus
- **13:00-14:00** Lunch
- **15:00-17:00** Educational Visit: Yenikapı Archeological Excavation Site
- **17:00-22:00** Free time

12. Day - 02 August 2019 (Friday) - İstanbul

- **10:00-13:00** Educational Visit: İstanbul Archaeological Museum
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-15:00** Workshop: Archeology Research Library
- **15:00-16:00** Visit: Sultanahmet Mosque (Blue Mosque)
- **16:00-19:00** Hotel-Free Time
- **20:00-22:00** Official Farewell Ceremony

13. Day - 03 August 2019 (Saturday) - İstanbul

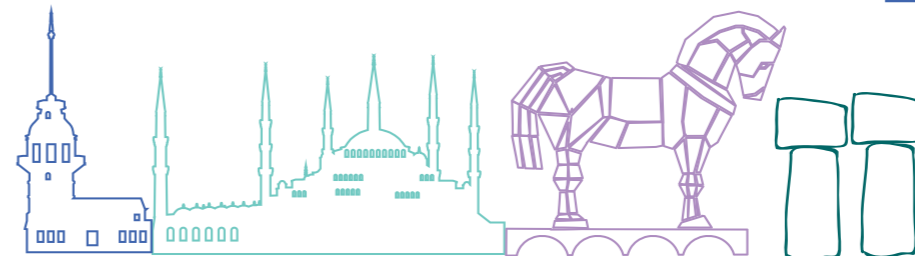
- **10:00-13:00** Visit: Topkapı Palace
- **13:00-14:00** Lunch
- **14:00-15:00** Visit: Ayasofya Museum
- **15:00-16:00** Visit: Turkish and Islamic Arts Museum
- **16:00-17:00** Visit: Süleymaniye Mosque
- **19:00-20:00** Dinner

14. Day - 04 August 2019 (Sunday) - İstanbul

 Free Day

15. Day - 05 August 2019 (Monday) - İstanbul

 Departures

Dünya Kültür Mirasında Türkiye: Arkeoloji Yaz Okulu

Yunus Emre Enstitüsü olarak eğitim faaliyetlerinin yanında dünyanın dört bir yanındaki Kültür Merkezleri aracılığıyla kültür ve sanat faaliyetlerini sürdürüyoruz.

Bu kapsamda, Enstitü olarak Türkiye'nin köklü kültürel mirasını dünyaya tanıtmak amacıyla arkeoloji, sanat tarihi, tarih ve coğrafya gibi sosyal bilimler alanında üniversitelerin birinci ve ikinci sınıflarındaki öğrenciler ve genç profesyonellerin katılımıyla "Dünya Kültür Mirasında Türkiye: Arkeoloji Yaz Okulu"nu düzenledik.

2019 yılında ilk defa gerçekleştirdiğimiz Arkeoloji Yaz Okuluna, Amerika'dan Güney Kore'ye, İtalya'dan Mısır'a yirmi bir farklı kültürün mensubu katıldı. Yaz Okulu katılımcıları Türkiye'nin en önemli tarihi noktalarından olan ve UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası Listesinde yer alan arkeolojik kazı alanlarını ve önemli müzeleri uzmanlar eşliğinde gezdiler. Troya Antik Kenti Kazı Heyeti Başkanı ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Rüstem Aslan'ın akademik danışmanlığında hazırlanan yaz okulu, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, GAP

Turkey in the World's Cultural Heritage: Archaeology Summer School

At Yunus Emre Institute, we carry out cultural and artistic activities through Cultural Centers all over the world in addition to our educational activities.

To this end, we organized "Turkey in the World's Cultural Heritage: Archaeology Summer School" with the participation of students and young professionals in the first and second grades of universities studying of social sciences such as archaeology, art history, history and geography in order to promote Turkey's deep-rooted cultural heritage to the world.

21 members of different cultures from America to South Korea, Italy to Egypt attended the Archaeology Summer School, which we organized for the first time in 2019. Summer school participants visited the archaeological excavation sites and important museums, which are some of the most important historical sites in Turkey and are listed in UNESCO's World Cultural Heritage List, with the accompaniment of experts. The summer school, which was prepared under the consultancy of the Head of the Excavation Committee at the Ancient City of Troy

Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ve Çorum Valiliği işbirliğinde gerçekleştirildi. İki hafta süresince Çanakkale, İzmir, Gaziantep, Şanlıurfa, Ankara, Çorum ve İstanbul'u gezen katılımcılar kazı alanı başkanları, müze müdürleri, akademisyenler ve kazı görevlileri gibi alanın uzman isimleriyle bir araya gelerek Türkiye'deki arkeolojik miras hakkında kapsamlı bilgiler edindiler. Ayrıca programlar kapsamında İstanbul ve gittikleri diğer şehirlerdeki tarihi ve kültürel mekânları da ziyaret eden katılımcılar, çeşitli Türk mutfağı etkinlikleri, sanatsal atölye çalışmaları ile de Türkiye'yi farklı yönleriyle tanıma şansına eriştiler.

Arkeoloji Yaz Okulu kapsamında arkeolojik kazı alanlarında incelemeler, alanında uzman konuşmacıların katılımıyla akademik seminerler, müze gezileri, atölye çalışmaları, kültürel etkinlikler, şehir gezileri gibi zengin bir program uygulanmıştır. Program ile katılımcıların Türkiye'yi farklı yönleriyle tanımaları ve gelecekte Türkiye hakkında bilimsel çalışma yapmaları amaçlanmaktadır.

and Çanakkale Onsekiz Mart University lecturer Prof. Dr. Rüstem Aslan, was conducted in cooperation with the Ministry of Culture and Tourism, Çanakkale Onsekiz Mart University, GAP Regional Development Administration and, Governorship of Çorum. The participants visited Çanakkale, İzmir, Gaziantep, Şanlıurfa, Ankara, Çorum and İstanbul for two weeks and met the presidents of the excavation areas, museum directors, scholars and excavators as well as experts in the field to obtain extensive information about the archaeological heritage in Turkey. Participants also visited historical and cultural sites in İstanbul and other cities under these programs and had the opportunity to get to know Turkey in different aspects through various Turkish cuisine activities and artistic workshops.

A rich program including visit to the archaeological excavation areas, academic seminars attended by expert speakers, museum visits, workshops, cultural activities and sightseeing was implemented as part of the Archaeology Summer School. The program aims to introduce participants to different aspects of Turkey and to encourage them to conduct scientific studies on Turkey in the future.

ÇANAKKALE

Anadolu Kültür Mirasına Yolculuk

Dünyanın farklı noktalarından gelen yirmi bir katılımcı, Yunus Emre Enstitüsü'nün düzenlediği "Dünya Kültür Mirasında Türkiye: Arkeoloji Yaz Okulu" ile Çanakkale'de buluştu.

Troya Antik Kenti Kazı Başkanı Prof. Dr. Rüstem Aslan'ın akademik danışmanlığında Kültür ve Turizm Bakanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Çorum Valiliği iş birlikleri ile düzenlenen "Dünya Kültür Mirasında Türkiye-Arkeoloji Yaz Okulu" bu yıl ilk kez, kültürel mirasa ve arkeolojiye meraklı yurt dışından yirmi bir katılımcıyı Türkiye'de bir araya getirdi.

Journey To Anatolian Cultural Heritage

21 participants from different parts of the world met in Çanakkale for the "Turkey in the World's Cultural Heritage: Archeology Summer School", organized by the Yunus Emre Institute.

Held under the academic consultancy of Head of Excavation Committee of Ancient City of Troy Prof. Dr. Rüstem Aslan, and with the cooperation of Ministry of Culture and Tourism, Çanakkale Onsekiz Mart University, GAP Regional Development Administration, and Governorship of Çorum, the "Turkey in the World's Cultural Heritage: Archaeology Summer School" brought together, for the first time, 21 participants from abroad who are interested in cultural heritage and archaeology in Turkey.

UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne kabul edilmesinin yirmi birinci yılında tarihi, mitolojik, kültürel ve doğal güzellikleri ile önemli bir kültür hazinesi olan Troya ve Tefikiye Köyü'nü yerinde keşfetme fırsatı bulan katılımcılar, Troya Alanı Kazı Başkanı Prof. Dr. Rüstem Aslan'ın rehberliğinde gezdiler.

In the twenty-first year of its admission to the UNESCO World Cultural Heritage List, the participants had the opportunity to explore Troy and Tefikiye village, which is an important cultural treasure with its historical, mythological, cultural and natural beauties, on site under the guidance of the Head of the Troy Excavation Committee Prof. Dr. Rüstem Aslan.

Arkeoloji Yaz Okulunu da değerlendiren Prof. Dr. Rüstem Aslan, Troya'dan başlayıp Göbeklitepe'de devam edecek programla katılımcıların, Anadolu'nun dünya kültür mirasına kazandırdıklarını muhteşem bir şekilde tecrübe etme şansına sahip olacaklarını belirterek Türk kültür tarihinden önemli pozitif sonuçlar çıkaracaklarını söyledi.

Kültürel mirasın gelecek nesillere taşınması amacıyla "arkeo-köy" adıyla açık hava müzesi niteliği kazandırılan Tefikiye Köyü'nü gezen öğrenciler, Troya dönemini yaşatan atmosferi, binaları, figürleri, tarihî ve mitolojik unsurları yerinde gördüler.

Troya Ören Yerinde, Truva Atı'nın hikâyesini dinleyen öğrencilerimiz, Troya ve Çanakkale'nin birçok antik kentinden kalıntıları barındıran Troya Müzesinde ise İlyada Destanının yanı sıra Doğu Roma ve Osmanlı dönemine kadar pek çok hikâyeyi dinlediler. Troya Kazı Başkanı Prof. Dr. Rüstem Aslan ve 18 Mart Çanakkale Üniversitesi Arkeoloji Öğretim Görevlisi Veysel Tolun, misafir öğrencilere Troya Ören Yeri hakkında ayrıntılı bilgi verdiler.

Assessing the Archaeology Summer School, Prof. Dr. Rüstem Aslan said that, with the program starting from Troy and continuing with Göbeklitepe, the participants would have the opportunity to experience the contributions of Anatolia to world cultural heritage in spectacular fashion and would draw important conclusions from the cultural history of Turkey.

Visiting Tefikiye Village, which has gained an open-air museum status under the name "archaeovillage" in order to pass the cultural heritage down to future generations, the students saw on site the atmosphere, buildings, figures, history and mythological elements that defined the Troy period.

Students listened to the story of the Trojan Horse in the Troy Archaeological Site as well as the Iliad and many other stories dating back to the Eastern Roman and Ottoman periods in the Troy Museum, which is home to many remains from ancient cities in Troy and Çanakkale. Head of Excavation Committee of the Ancient City of Troy Prof. Dr. Rüstem Aslan and 18 Mart Çanakkale University Archaeology Instructor Veysel Tolun provided detailed information to guest students regarding the Troy Archaeological Site.

Felsefenin ve Aristo'nun Kenti Assos

Arkeoloji Yaz Okulu programında yer alan genç arkeologların bir sonraki durağı, deniz ve kültür turizminin buluşma noktası Assos Antik Kentiydi.

Sakin atmosferi ve büyüleyici manzarası ile katılımcılara ev sahipliği yapan Assos'u 18 Mart Çanakkale Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Veysel Tolun mitolojik hikâyeleri ile birlikte anlattı.

Uzun bir yürüyüşün ardından kazı evinde arkeologlarla buluşan katılımcılar, kazı evinde nasıl bir süreç işlediğini ve buluntuların nasıl incelendiğini öğrendiler. Program kapsamında katılımcılar, kazı çalışmalarındaki buluntuların restorasyonu hakkında bilgi aldılar.

The City of Philosophy and Aristoteles: Assos

The next stop for the young archaeologists in the Archaeology Summer School Program was the ancient city of Assos, the meeting point of maritime and cultural tourism.

18 Mart Çanakkale University Instructor Dr. Veysel Tolun described Assos, which hosted participants with its calm atmosphere and mesmerizing scenery, together with mythological stories.

After a long walk, the participants met archaeologists at the excavation house and learned about the process in the excavation house as well as how finds were examined. As part of the program, participants received information about the restoration of finds from the excavations.

Gelibolu Tarihi Yarımada

Dünyanın dört bir yanından Türkiye'nin tarihi ve kültürel mirasını yerinde tanımak için buluşan katılımcılar, Türkiye'deki yolculuklarına Gelibolu'da devam etti. Çanakkale Şehitler Abidesi'ni ziyaret eden misafirler, Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezinde ileri simülasyon teknikleri ve hareketli platformlarla Çanakkale Savaşları'nın önemli kesitlerine şahit oldular. Katılımcılar, sergi salonu ve kütüphane hakkında Gelibolu Alan Başkanı İsmail Kaşdemir'den bilgi aldılar.

Gallipoli Historical Peninsula

Participants from all over the world gathered to familiarize themselves with Turkey's historical and cultural heritage and continued their journey in Gallipoli. The guests who visited the Çanakkale Martyrs Monument witnessed important sections of the Dardanelles War with advanced simulation techniques and moving platforms at the Legend of Dardanelles Promotion Center. Participants received information about the exhibition hall and the library from İsmail Kaşdemir, President of the Gallipoli Area.

Kaşdemir, Yunus Emre Enstitüsü'nün yurt dışında gerçekleştirdiği faaliyetlerden gurur duyduklarını ve yirmi bir katılımcıyı Çanakkale'de görmekten mutlu olduklarını ifade etti. Alandaki atmosferin dünyaya tanıtılmasını hedeflediklerini belirten Kaşdemir, "Hedefimiz, tarihe altın sayfalarla yazdığımız destanı tüm dünyaya tanıtmak." şeklinde konuştu.

Kaşdemir stated that they were proud of the activities of the Yunus Emre Institute abroad and were happy to see 21 participants in Çanakkale. Indicating that they aimed to introduce the atmosphere in the area to the world, Kaşdemir said, "Our goal is to introduce to the world the legend we etched upon history."

Lamya El Mobayed

Yaz okulu programına Lübnan'dan katılan Lamya El Mobayed düşüncelerini şöyle paylaştı:

“Hediyelik eşya dükkânlarında çınlayan sesleri duymak ve tepenin altındaki o kapıya doğru yöneldiğinde doğrudan 6. yüzyıla gideceğini düşünmek inanılmaz bir duygu. Dünyanın tepesinde durmanın nasıl bir his olduğunu bilmek istiyorsanız, Ege Denizi'ne bakarken kayalara tırmanmayı deneyin ve bu güzelliği yaşayın.”

Lamya El Mobayed, who participated in the summer school program from Lebanon, shared her thoughts as follows:

“To hear the sounds ringing in the souvenir shops and to think that you'll go directly back to the 6th century once you go through that door under the hill is an incredible feeling. If you want to know what it feels like to stand on top of the world, try climbing the rocks while looking at the Aegean Sea and experiencing this beauty.”

ÇANAKKALE

Çanakkale şehir merkezinde dondurma aldığımda adam nereden geldiğimi sordu. Malezya dedim. “Ah Malezya” dedi. “Türkiye-Malezya”. Gülümsedim. Ne kast ettiğini anlamıştım, uzun bir ortak tarihimiz vardı. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu döneminde.

Malezya Sultanlığı her zaman Osmanlı ile iyi ilişkiler içinde olmuştu. Hatta şu an, bu yazıyı yazdığım anda Başbakanımız Dr. Mahathir Muhammed Türkiye'nin meclisine resmi bir ziyaret gerçekleştiriyor. Yani Türkiye hükümetiyle tanışmak eski bir arkadaşla tanışmak gibi bir şey.

Dün Gelibolu Savaşı hakkında bilgi aldık. Evet. Savaş. Savaş desteklemediğim bir mesele. Ama kaçınılmaz. Sanırım insan doğası olsa gerek. Yine de Çanakkale Savaşı önemli bir savaş. 1. Dünya Savaşı sırasındaydı. Osmanlı'nın, halifeliğin yıkılma döneminde. O zamanlar Türklerin karşı karşıya olduğu yıkımı hayal edin. Neredeyse tüm savaşları kaybettiler. Çanakkale hariç. Çanakkale onlara umut verdi.

Winston Churchill o zamanlar Bahriye Nazırıydı. Almanların müttefiki olan Osmanlı'yı saf dışı bırakmak istiyordu. Kazanacakları konusunda çok iyimserlerdi. İtilaf Devletleri güçlüydü ve çok avantajları vardı. Bu yüzden Türklerin birçok ek plana ihtiyacı vardı. Hikayeyi kısa kesmek gerekirse, İtilaf Devletleri bu seferde başarısız oldu.

Türkiye için bu zafer Yarbay Mustafa Kemal'in zaferiydi. Atatürk askerlerine meşhur “Size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum” sözünü söylemişti. 1923'te Mustafa Kemal Atatürk adıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu oldu.

When I bought the ice cream at the city centre of Çanakkale, the guy asked where do I come from. So, I said Malaysia. And he replied “Ohh Malezya. Türkiye-Malezya”. I smiled. I know what he meant, we had a long history together. Especially during the Ottoman Empire.

Malacca Sultanate had always been in a good relationship with the Ottoman. Even up until now, the moment I am writing this post, our prime minister, Tun Dr. Mahathir is in the Turkish parliament for an official visit. So, meeting the Turkish government is like meeting an old friend.

We learned about the Gallipoli Battle yesterday. Yup. War. One subject that I'm not in favour of, is war. But it is inevitable. It's just human nature I guess? Nevertheless, the battle in Gallipoli is a significant one. It's during WWI. At the emergence of Ottoman declination, the fall of the caliphate. Imagine the devastation that the Turks were facing at that moment. They lost almost all battles. Except Gallipoli. Gallipoli gave them hope.

Winston Churchill was the first Lord of Admiralty at that time. He planned to knock out Ottoman, as the ally of Germany. They were so positive that they're going to win. The Allies are strong, and they had a lot of advantages. That's why the Turks need to have a lot and lot of extra plans. To cut the story short, the Allies failed in this campaign.

For Turkey, the victory saw the triumph of Mustafa Kemal, a lieutenant colonel and famously told his men: “I don't order you to attack; I order you to die.” As Mustafa Kemal Atatürk, he became the founding father of the Turkish republic in 1923.

Nur Syazwani Naqibah

Troya Antik Kenti *

Troya, dünyadaki en ünlü antik kentlerden birisidir. Troya'da görülen 9 katman, kesintisiz olarak 3000 yıldan fazla bir zamanı göstermekte ve Anadolu, Ege ve Balkanların bulunduğu bu benzersiz coğrafyada yerleşmiş olan uygarlıkları izlememizi sağlamaktadır. Troya'daki en erken yerleşim katı M.Ö. 3000-2500 ile erken Tunç Çağına tarihlenmektedir, daha sonra sürekli yerleşim gören Troya katmanları M.Ö. 85-M.S. 8. yüzyıla tarihlenen Roma Dönemi ile sona ermektedir. Troya, bulunduğu coğrafi konum nedeniyle burada hüküm süren uygarlıkların diğer bölgelerle ticari ve kültürel bağlantıları açısından daima çok önemli bir rol üstlenmiştir. Troya ayrıca gösterdiği kesintisiz katmanlaşma ile Avrupa ve Ege'deki diğer arkeolojik alanlar için referans görevi görmektedir. İlk olarak 1871'de Heinrich Schliemann, daha sonra W. Dörpfeld, C.W Blegen tarafından kazılmış olan bu görkemli arkeolojik şehirde kazılar halen sürdürülmektedir.

* Kaynak/Source: <https://muze.gov.tr/muze-detay?sectionId=TRV016distId=TRV>

Ancient City of Troy

Troy is one of the most famous ancient cities in the world. The 9 strata seen in Troy display an uninterrupted period of more than 3000 years and enable us to observe civilizations that settled in this unique region, where Anatolia, the Aegean and the Balkans meet. The earliest stratum of settlement in Troy is dated to the early Bronze Age, between 3000-2500 BC. The Troy layers that were settled later end with the Roman Period between 85 BC and the 8th century AD. Due to its geographical location, Troy has always played a very important role in terms of the commercial and cultural connections of the civilizations that ruled here with other regions. Troy also serves as a reference for other archaeological sites in Europe and the Aegean thanks to its continuous stratification. Excavations are ongoing in this spectacular archaeological city, which was first excavated by Heinrich Schliemann in 1871 and later by W. Dörpfeld and C.W. Blegen.

Troy Müzesi *

Troya Müzesi, Çanakkale'ye bağlı Tevfikiye Köyü sınırları içinde yer alan, UNESCO'nun 1998 yılında Dünya Kültür Mirası Listesine aldığı Troya Antik Kenti girişinde yer almaktadır. 3.000 m² bir sergi salonuna, 11.200 m² kapalı alana sahiptir. İnşasına 2013 yılında başlanılmış, 2015 yılında duran çalışmalara 2017 yılından bu yana devam edilmiş ve 2018 yılı Ekim ayında açılmıştır.

Müze ziyareti rampadan inerken başlamaktadır. Rampanın duvarlarında bulunan nişlerde Troya'nın farklı katmanları; mezar taşları, büyük boy heykeller, sahne canlandırmaları ve büyük boy fotoğraflarla anlatılmaktadır. Müzenin giriş alanı olan, Troas ve çevresini konu alan sirkülasyon bandında ise devam eden sergi katları öncesinde ziyaretçiye bir oryantasyon sağlamak amacıyla arkeoloji bilimi; arkeolojik ve arkeometrik tarihlendirme yöntemleri, "neolitik, kalkolitik, tunç çağı, demir çağı, höyük, restorasyon, konservasyon" gibi terimler şemalar, çizimler, metinler ve interaktif yöntemlerle aktarılmaktadır.

Eserler taş (mermer), heykel, lahit, yazıt, sunak, mil taşı, paleolitik balta ve kesiciler vb. pişmiş toprak seramikler, metal kaplar; altınlar, silahlar, sikkeler, kemik obje ve aletler, cam bilezikler, süs eşyaları, bardak, koku şişeleri, gözyaşı şişelerinden vb. ürünlerden oluşmaktadır. Müze bahçesinde, peyzaj ile birlikte taş eserler de lahit, sütun, steller, sütun başlıkları vb. bütünlük oluşturacak şekilde sergilenmektedir.

Müzede ayrıca görsel grafik tasarımlarla birlikte diorama (anın veya hikâyenin ışık oyunlarının da yardımıyla üç boyutlu olarak modellenmesi) dokunmatik ekran, animasyonlar ve sergi ile anlatımlar yapılmaktadır.

* Kaynak/Source: <https://muze.gov.tr/muze-detay?sectionId=TR001&distId=TR0>

* Bu bilgiler, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığının resmi web sayfasından alınmıştır. Kaynak/ his information was obtained from the official web site of the Dardanelles War Gallipoli Historic Region Directorate. Source: <https://catab.ktb.gov.tr/yazdir?A3886DF52A537002F69751510349E7CE>

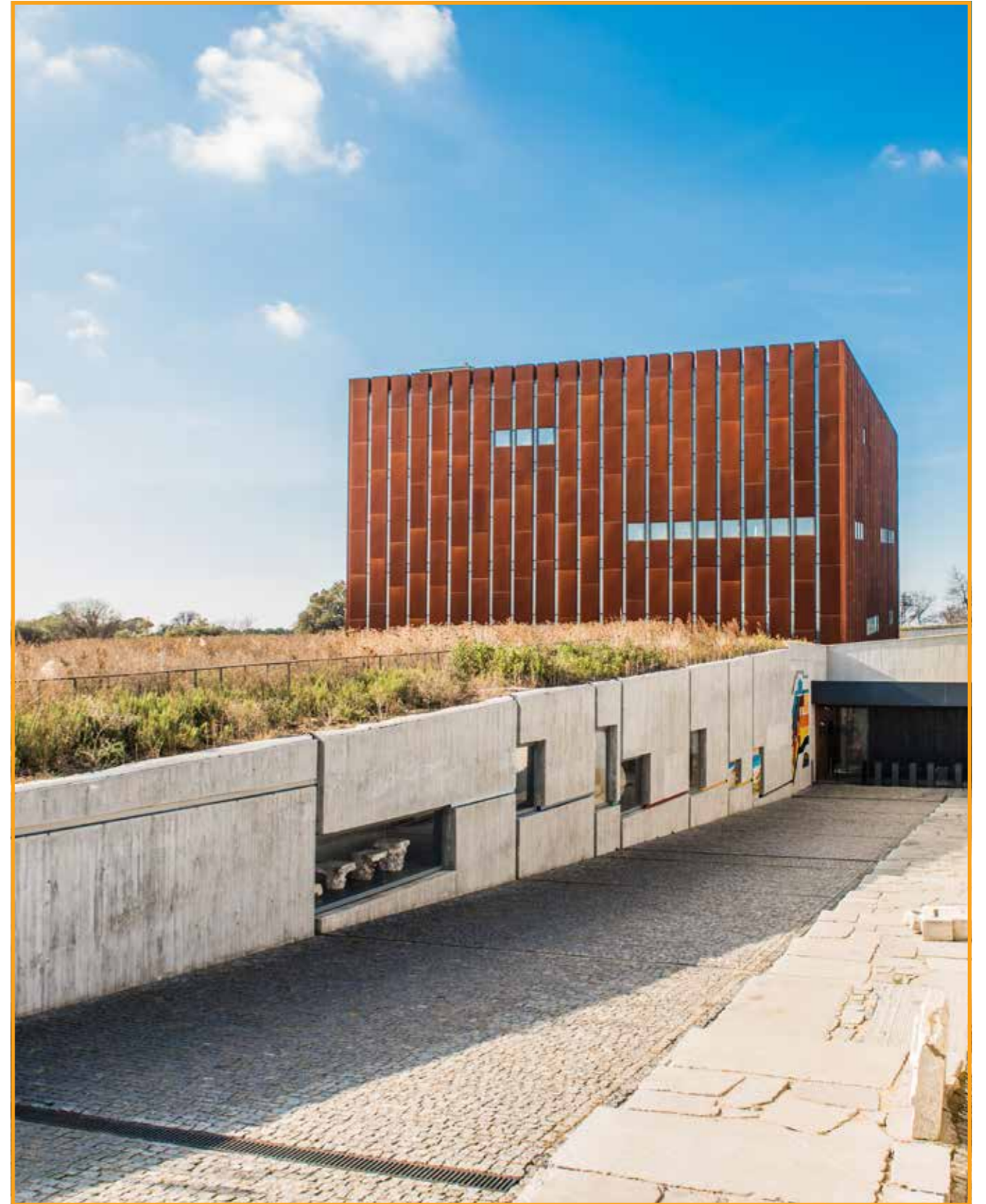
Troy Museum

Troy Museum is located at the entrance of the Ancient City of Troy, which was enlisted by UNESCO in the World Cultural Heritage List in 1998 and is located within the borders of Tevfikiye Village in Çanakkale. The museum has an exhibit room of 3.000 m² and an indoor area of 11.200 m². The construction of the museum began in 2013, paused in 2015 and resumed in 2017, and the museum was opened in October 2018.

The museum visit begins at the descent from the ramp. The different strata of Troy are described with tombstones, large sculptures, stage recreations and large photographs in the niches on the walls of the ramp. The circulation band, which is the entrance area of the museum centered on Troas and its vicinity, shows information on archaeology, archaeological and archaeometric dating methods, terms such as "Neolithic, chalcolithic, bronze age, iron age, mound, restoration, conservation" with graphs, drawings, texts and interactive methods in order to provide orientation to visitors before they go into the exhibit floors.

The artifacts consist of stone (marble), sculpture, sarcophagus, inscription, altar, milestone, paleolithic axes and cutters etc. terracotta ceramics, metal vessels; gold, weapons, coins, bone objects and tools, glass bracelets, ornaments, cups, fragrance bottles, tear bottles, and so on. In the museum garden, landscaping and stone artifacts are exhibited in a way that forms integrity with sarcophagus, column, stelae and column heads.

In addition to visual graphic designs, the museum offers narrations with diorama (three-dimensional modeling of the moment or story with the help of luminous effects), touch screens, animations and exhibitions.

Çanakkale Şehitler Abidesi *

Gelibolu Yarımadası'nın en çok ziyaret edilen ana ziyaret noktası olan Abide, Eski Hisarlık Burnu üzerinde yer almaktadır. Açılan bir proje yarışması sonucunda 37 proje arasında Doğan Erginbaş, İsmail Utkular ve Feridun Kip tarafından hazırlanan proje seçilmiş olup Şehitler Abidesi'nin temeli 17 Nisan 1954 tarihinde atılmıştır. İkinci Anafartalar Zaferi'nin 45. yıldönümü olan 21 Ağustos 1960 tarihinde ziyarete açılan Çanakkale Şehitler Abidesi, Çanakkale Muharebeleri'nde şehit düşen tüm askerlerimizi simgelemekte ve onların anısını yaşatmaktadır. Mimarı Doğan Erginbaş'ın kendi ifadesiyle abide tüm coğrafyalardan gelen şehitlerimizin toplu bir şekilde göğe yükselişini temsil etmektedir. Ayaklarının üzerinde, muharebe anlarını yansıtan kabartma rölyefler bulunmaktadır. Her yıl 18 Mart gününde, ülkenin dört bir yanından gelen vatandaşlar ve devlet erkânı tarafından Abide tören alanında anma merasimleri düzenlenmektedir.

Abidenin arka bölümünde yer alan sembolik mezarlıklar 2007 yılında ziyarete açılmıştır. Şehitlikte Çanakkale Muharebeleri sırasında şehit düşen ve bugüne kadar isimleri tespit edilebilmiş 59.408 şehidimizin isimleri bulunmaktadır. Yine sembolik şehitliğin önünde muharebe dönemini yansıtan 45 m uzunluğunda bir rölyef bulunmaktadır. Rölyefi geçtikten sonra, sembolik şehitliğin başlangıç bölümünde meçhul asker mezarı ve Mustafa Kemal Atatürk'ün 1934'te müttefik askerleri için söylediği sözlerin yer aldığı mermer bir kitabe bulunmaktadır. Arıburnu muharebelerinden sonra bir Anzak askerinin yanında Avustralya'ya götürdüğü ifade edilen ve bir Türk askerine ait olan kafatası, yıllar sonra 10 Mart 2003 tarihinde Türkiye'ye teslim edilmiş olup 18 Mart 2003'te resmi törenle bugünkü noktaya defnedilmiştir.

* Bu bilgiler, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığının resmi web sayfasından alınmıştır. Kaynak/ This information was obtained from the official web site of the Dardanelles War Gallipoli Historic Region Directorate. Source: <https://catab.ktb.gov.tr/yazdir?A38B6DF52A537002F69751510349E7CE>

Çanakkale Martyrs' Monument

The monument, which is the most visited spot of the Gallipoli Peninsula, is located on the Old Cape of Hisarlık. As a result of a project competition, the project prepared by Doğan Erginbaş, İsmail Utkular and Feridun Kip was selected from among 37 projects and the foundation of the Martyrs' Monument was laid on 17 April 1954. Opened to visits on 21 August 1960, the 45th anniversary of the Second Battle of Suvla Bay, Çanakkale Martyrs' Monument symbolizes all our soldiers who were martyred in the Gallipoli campaign and keeps their memory alive. In the words of its architect, Doğan Erginbaş, the monument represents the collective ascension of our martyrs from all regions into the sky. On their feet are reliefs reflecting combat moments. Every year on 18 March, commemorative ceremonies are held at the Monument ceremony area with the participation of citizens and government officials from all over the country.

The symbolic cemeteries at the back of the monument were opened to visitors in 2007. The martyrs' cemetery features the names of 59,408 martyrs who were killed during the Dardanelles War and whose names have been identified. In front of the symbolic martyrdom is a 45 m-long relief reflecting the combat period. Past the relief, at the entrance of the symbolic martyrs' cemetery, is the tomb of the Unknown Soldier and a marble inscription featuring the words of Mustafa Kemal Atatürk for the Allied soldiers in 1934. A skull belonging to a Turkish soldier that was said to be taken by an ANZAC soldier to Australia after the Arıburnu battles was returned to Turkey years later, on 10 March 2003, and was buried in its current location on 18 March 2003 with an official ceremony.

ANADOLUNUN DESTANLARA AÇILAN KAPISI: DÜNYA KÜLTÜR MİRASI TROYA

ANATOLIA'S DOOR EXTENDING TO LEGENDS: TROY, A WORLD CULTURAL HERITAGE

Prof. Dr. Rüstem Aslan

Dünya kültür tarihinde hiçbir ozan Homeros kadar, eski dönemlerde yaşanmış olayları ve kahramanları gerçekçi, etkileyici ve kalıcı bir şekilde anlatmamıştır. İlyada Destanı'nın Homeros tarafından günümüzden yaklaşık 2700 yıl önce yazıya geçirilmesinden yüzyıllarca sonrasında bile, kuşaktan kuşağa anlatılmaya devam edilen Troya Savaşı öyküsü; antik dönemin ünlü tarihçisi Herodot tarafından (M.Ö. 485-429), yaşadığı dönemdeki Pers Savaşları gibi gerçek bir olay olarak kabul edilmiş ve ilk Doğu-Batı savaşı olarak yorumlanmıştır. Daha sonraki yüzyıllarda da İlyada Destanı'nda anlatılan savaş alanlarını ve kahraman mezarlarını görmek isteyen ünlü askerler; politikacılar ve yazarlar bin yıllar boyunca Troya'ya akın etmişlerdir.

Antik dönemin ilk önemli ziyaretçileri arasında Pers komutanı Kserkes yer almaktadır. Tarihçi Herodot'a göre, büyük Batı seferine çıkan Kserkes, Avrupa'dan Asya'ya gemilerden yapılan bir köprü ile geçmeden önce, Troya Savaşı'nın yapıldığı coğrafyayı görmek için Priamos'un kalesini ziyaret etmiştir (Herodot, VII- 43). Kserkes, Tro-

In the history of world culture, no poet has told the events and heroes of ancient times as realistic, expressive and lasting as Homer. The story of the Battle of Troy, which continues to be told from generation to generation, even centuries after the Iliad was written by Homer about 2700 years ago, was considered a real event by Herodotus (485-429 BC), the famed historian of the ancient period, to be a real event just like the Persian Wars of his time and was interpreted as the first war between the East and the West. In later centuries, famous soldiers, politicians and writers who wanted to see the battlefields and tombs of the heroes described in the Iliad flocked to Troy for millennia.

One of the first prominent visitors of the ancient period was the Persian commander Xerxes. According to the historian Herodotus, Xerxes, who went on the Great Western expedition, visited Priam's castle to see the area in which the Battle of Troy was fought before crossing from Europe to Asia via a bridge made of ships (Herodotus, VII - 43). Xerxes made him tell the story of the Battle of Troy at the castle of Troy, and had animals sacrificed at the Temple of Athena as he took vows to seek the revenge of Trojans from the Greeks.

ya kalesinde, Troya Savaşı'nın nasıl olduğunu anlattırması ve Athena Tapınağı'nda kurbanlar kestirerek Greklerden Troyalıların intikamını almak için yeminler içmiştir.

Yaklaşık yüz elli yıl sonra ise, bu kez Batı'dan Doğu'ya doğru Makedon hükümdarı Büyük İskender bir karşı sefere çıkmıştır. Doğulularla, yani Perslerle karşılaştığı ilk yer ve burada yaptığı ilk savaş olan Granikos Savaşı (Biga, Kocabaş Çayı) öncesinde Troya'yı ziyaret etmiş ve mitolojik atası olarak kabul ettiği Akhilleus için Athena Tapınında kurbanlar kestirmiştir. Büyük İskender, Pers hükümdarı III. Dareios'a yolladığı haberde Asya'ya yaptığı seferin, Darieos'un selefi Kserkes'in Makedonya ve Grek yurduna yaptığı seferin intikamı olduğunu belirtmiştir. Özellikle Büyük İskender'den sonra Roma Dönemi'nde Ilium, [kentin Roma Dönemi'ndeki ismi] ziyaret edilmesi gereken kutsal bir yer özelliğini kazanmıştır. Romalı pek çok hükümdar, Hellespont'un yakınlarındaki kalede, Roma'nın anakentini anmışlardır. Çünkü Homeros sonrasında da bazı eklemelerle anlatılmaya ve yazılmaya devam edilen mitolojiye göre, Troya Savaşı sonrasında, alevler arasındaki Troya'dan batıya doğru kaçan son Troyalı Aeneas, İtalya'da Romulus ve Remus'un ata babası olur ve daha sonra ise büyük bir dünya kentine dönüşecek olan Roma'yı Tiber ırmağının kenarında kurar.

About a hundred and fifty years later, the Macedonian ruler Alexander the Great went on a counter-expedition, this time from the West to the East. He visited Troy before the Battle of Granicus (Biga, Kocabaş Stream), the first place where he first encountered and had his first battle with Easterners, i.e. the Persians, and had animals sacrificed at the Temple of Athena in the name of Achilles, whom he considered to be his mythological ancestor. In the report he sent to the Persian ruler Darius III, Alexander the Great stated that his expedition to Asia was revenge for the expedition of Xerxes, the predecessor of Darius, to Macedonia and the Greek homeland. After Alexander the Great and during the Roman Period, Ilium (the city's name in the Roman period) obtained the status of a holy site that should be visited. Many Roman rulers commemorated the Roman metropolis at the castle near the Hellespont. Because, according to the myth continued to be told and written with some additions beyond Homeros' time, Aeneas, the last Trojan to flee to the west from Troy amid the flames after the Battle of Troy, becomes the father of Romulus and Remus in Italy, and later establishes Rome, which will later become a great world city, on the edge of the River Tiber.

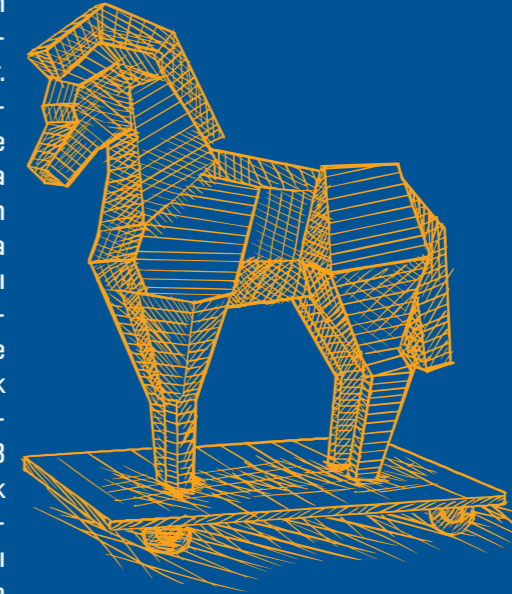

Kutsal İlion'u ziyaret eden önemli son Romalı ise, M.Ö. 4. yüzyıl ortalarında Julian Apostata'dır. Günümüzden yaklaşık iki bin yıl önce ise Amasyalı ünlü antik dönem coğrafyacısı Strabon [M.Ö. 63-M.S.23] Troya ve Troas bölgesini ziyaret etmiş ve bu kutsal kenti "terkedilmiş, yerle bir olmuş bir yer" olarak anlatmıştır [Strabon, Coğrafya XIII, I]. Bir süre sonra ise İlium küçük bir piskoposluk merkezine dönüşmüştür. Roma İmparatorluğu'nun sonlarına doğru kutsal kentte çok ve tek tanrılı dinlere birlikte tapınılmıştır. Hristiyanlığın yayılması sonrasında ise, pagan dinine olan tepki nedeniyle, İlium birkaç yüzyıl için hiç ilgi görmemiş ve unutulmaya yüz tutmuştur. Yüzyıllar sonra, 1462 yılında Fatih Sultan Mehmed'in ziyaretiyle ören yerine olan ilgi yeniden canlanmıştır. Fatih Sultan Mehmed 1453 yılında İstanbul'u fethettikten kısa bir süre sonra, Midilli Adası'nı fethinin akabinde Çanakkale bölgesine gelmiş ve kutsal kent Troya'yı ziyaret etmiştir. Ünlü denemeci Montaigne ise, "Makaleler" adlı eserinde; Osmanlı Sultanı Fatih Sultan Mehmet'in Papa II. Pius'a göndermiş olduğu mektubunda Türklerin, Troyalıları soyundan geldiklerini ve Hektor'un öcünü almanın Türklerin sorumluluğunu olduğunu yazmıştır" diyerek bu konuya yeni bir boyut kazandırmıştır. Fatih Sultan Mehmet'in Gökçeada [İmbroz] tarihçilerinden Kritovoulus ise Sultanın Troya'yı ziyaret ettiğini ve burada Troyalı kahramanlardan Akhilleus ve Ajax'ı andığını dile getirmiştir. Böylece İstanbul'un fethiyle Fatih sultan Mehmet Troya'nın Doğu'nun öcünü Batı'dan öcünü almıştır. Fatih Sultan Mehmet bunu söylerken Doğu-Batı savaşında ibrenin artık Doğu'ya döndüğünü göstermiştir.

The last important Roman who visited the Holy Ilion was Julian Apostate in the middle of the 4th century BC. About two thousand years ago, Strabo [63 B.C.-23 A.D.], the famous geographer from Amasya, visited the region of Troy and Troas and described this holy city as "an abandoned, destroyed place" [Strabo, Geography XIII, I]. After a while, Ilion was transformed into a small episcopal center. Towards the end of the Roman Empire, polytheistic and monotheistic religions were worshipped together in the holy city. After the spread of Christianity, Ilion did not receive any attention for several centuries and was left to be forgotten due to the hostility towards the pagan religion. Centuries later, interest in the archaeological site was revived with the visit of Mehmed the Conqueror in 1462. Shortly after conquering Istanbul in 1453, Mehmed the Conqueror came to the Dardanelles after conquering the island of Lesbos and visited the holy city of Troy. Famous essayist Montaigne brought a new dimension to this issue, in his work Essays by writing that, "In his letter to Pope Pius II, Ottoman Sultan Mehmed the Conqueror wrote that the Turks descended from the lineage of the Trojans and it is the responsibility of the Turks to seek Hector's revenge." Critobulus, a historian of Mehmed the Conqueror from Gökçeada [İmbros], wrote that the Sultan visited Troy and commemorated Achilles and Ajax, the heroes of Troy. Thus, with the conquest of Istanbul, Mehmed the Conqueror took the revenge of the Trojans and of the East from the West. Therefore, Mehmed the Conqueror showed that the advantage now was turned toward the Eastern side in the East-West war.

Troya: Arkeolojin Bilime Dönüştüğü Yer

Homeros'un epik destanlarına konu olan Troya kenti, Gelibolu Yarımadası'nın karşısındaki Çanakkale Boğazı'nın Asya kıyılarında yer almaktadır. M.Ö. 8. yüzyıldan itibaren denizden yaklaşık 5 km uzaklıktaki bir platonun en batısında yer alan Klasik Dönem İlion kentinin sakinleri, yaşadıkları kentin Troya olduğuna inanmışlardır. Söz konusu bu kent, M.Ö. 500'lerdeki şiddetli bir depremle yıkılır ve daha sonra terk edilir. Ancak Troya ismi o bölgede anılmaya devam edilir. Bölgeyi ziyaret eden Orta Çağ gezginleri, kıyı boyunca farklı yerlerde Troya harabelerini gördüklerine inanırlar. Çanakkale'de yaşayan Calvert ailesinden Frank Calvert [1828-1908], Hisarlık Tepe'de satın aldıkları arazide 1863 ve 1865 yılında kazılar yapar. Çok farklı ve eski dönemlere ait bir katmanlaşmayı gösteren Calvert kazı sonuçları Hisarlık Tepe'nin Troya olduğunun ilk verilerini ortaya koymuş; ancak Calvert daha geniş ve kapsamlı kazılar yapacak paraya sahip değildir. Frank Calvert, 1865 yılında dönemin British Museum müdürü Ch. Newton'a Hisarlık Tepe'nin Troya olabileceğini ve eğer kendisine yardım edilirse, yapacağı

Troy: Where Archaeology Became Science

The city of Troy, the subject of Homer's epics, is located on the Asian shores of the Dardanelles, across the Gallipoli peninsula. The people who inhabited the ancient city of Ilium, located at the westernmost part of a plateau about 5 km from the sea, from 8th century BC onwards did not believe that the city they lived in was Troy. The aforementioned city was destroyed with a violent earthquake around 500 BC and was later abandoned. However, the name Troy continued to be mentioned in relation to that region. Medieval travelers who visited the area believed that they saw the ruins of Troy in different places along the coast. Frank Calvert [1828-1908] of the Calvert family, who lived in Çanakkale, made excavations in 1863 and 1865 on the land they purchased in Hisarlık Tepe. Calvert's excavation results showed a very different and ancient stratification and revealed the first data that Hisarlık Tepe was Troy. However, Calvert did not have the money to carry out more extensive excavations. In 1865, Frank Calvert wrote a letter to Ch. Newton, Director of the British Museum at the time, and stated that Hisarlık Tepe could be Troy, and

geniş kapsamlı kazılarla bunu ispatlayabileceği konusunda bir mektup yazar. Ancak olumlu bir yanıt alamaz. İşte tam böylesine kritik bir dönemde oldukça büyük bir servete sahip Alman Heinrich Schliemann (1822-1890) ile Frank Calvert'in yolları Çanakkale'de kesişir. Hisarlık/Troya tezinden haberi olmayan H. Schliemann, 1868 yılında Troya'yı bulmak için Pınarbaşı'ndaki Ballıdağ'da birkaç hafta kazı yapar. Ancak elde ettiği veriler onu ikna etmez. Çanakkale üzerinden Atina'ya giden gemiyi kaçırdığı için iki gün Çanakkale'de konaklamak zorunda kalır ve böylece F. Calvert'le tanışır. Calvert, Schliemann'a Hisarlık Tepe'yi ve yaptığı kazıları anlatır. Troya ile ilgili McLaren'nin tezi ve yayınlarından bahseder. Schliemann, Hisarlık Tepe'de kazı yapmaya karar verir. 1869 yılında Yunanistan ve Troas gezilerini doktora çalışması olarak Rostock [Almanya] Üniversitesine sunan Schliemann, tezinde tek başına Troya'yı keşfettiğini yazar. Tezi kabul edilir. Schliemann, Troas gezisinden bir yıl sonra doktoralı bir tarihçi-arkeolog olarak bölgeye 1870 yılında bu kez kazılar yapmak için gelir. Hisarlık Tepe'de kazılar başlar ancak hem izni olmadığı için hem de arazi sahibinin şikâyeti üzerine kazıları durdurulur. Uzun uğraşlar sonunda alınan izinler neticesinde 1871 yılında kazılara başlayan Schliemann, 1890 yılına kadar (ölüm yılı) kazılarına devam etmiştir.

that if he received help, he would be able to prove it through extensive excavations. However, he failed to receive a positive response. At such a critical time, the paths of German Heinrich Schliemann (1822-1890), who had quite a fortune, and Frank Calvert, intersected in Çanakkale. Unaware of the Hisarlık/Troy hypothesis, H. Schliemann spent several weeks excavating Ballıdağ in Pınarbaşı to find Troy in 1868. But the data he obtained did not convince him. When he missed the ship going to Athens via the Dardanelles, he had to stay in Çanakkale for two days and thus met F. Calvert. Calvert told Schliemann about Hisarlık Tepe and his excavations and mentioned McLaren's thesis and publications on Troy. Schliemann then decided to excavate Hisarlık Tepe. Schliemann, who presented his trips to Greece and Troas in 1869 to the University of Rostock [Germany] as his doctoral work, wrote in his dissertation that he had discovered Troy alone. His thesis was accepted. A year after his trip to Troas, Schliemann came to the area in 1870 as a historian-archaeologist with a PhD, this time to conduct excavations. Excavations began at Hisarlık Tepe, but both because they did not have permission and because of the complaints by the landowner, the excavations were stopped. Schliemann started excavations in 1871 thanks to the permits obtained after long efforts, and continued his excavations until 1890 [the year of his death].

Schliemann'nın ölümünden sonra ise kazılar, arkadaşı mimar Alman Wilhelm Dörpfeld (1853-1940) tarafından 1893-94 yıllarında gerçekleştirilmiştir. Dörpfeldi kazılarında Troya'nın katmanlarını keşfeder ve Schliemann kazılarının pek çok hatasını düzeltir. Uzun bir aradan sonra 1932-1938 yılları arasında Amerikalı arkeolog Carl W. Blegen (1887-1971) Troya'da yeniden kazılar gerçekleştirilmiştir. Blegen daha sonraki yıllarda yaptığı yayınlarla Troya merkezli modern Ege arkeolojisinin temellerini atmıştır. Elli yıllık bir aradan sonra ise, yeni dönem kazıları 1988 yılında Tübingen Üniversitesinden Manfred Osman Korfmann tarafından 2005'deki ölümüne kadar gerçekleştirilmiştir. Korfmann kazıları, pek çok konuda Troya ile ilgili yeni bir perspektif açar. Korfmann, Troya'nın Son Tunç Çağı'nda Anadolu karakterli bir kent olduğunu; yine bu dönemde kentin savunulmuş bir aşağı kente sahip olduğunu modern arkeolojik kazı sonuçlarıyla ortaya koyar. Günümüzde ise kazılar Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinden Prof. Dr. Rüstem Aslan tarafından devam ettirilmektedir.

After Schliemann's death, excavations were carried out in 1893-94 by his friend, German architect Wilhelm Dörpfeld (1853-1940). In his excavations, Dörpfeld discovered the strata of Troy and corrected many errors from the Schliemann excavations. After a long hiatus, American archaeologist Carl W. Blegen (1887-1971) conducted new excavations in Troy between 1932 and 1938. Blegen laid the foundations of modern Aegean archaeology based in Troy with his publications in later years. After a break of fifty years, a new period of excavations were carried out by Manfred Osman Korfmann of the University of Tübingen from 1988 until his death in 2005. The Korfmann excavations opened a new perspective on Troy with regard to various issues. Korfmann revealed that Troy was a city of Anatolian character in the Late Bronze Age, and that the city had a defended lower city during this period with the results from his modern archaeological excavations. Nowadays the excavations are continued by Prof. Rüstem Aslan from Çanakkale Onsekiz Mart University.

Troya'nın Katmanları/ Kentleri

İki kıta [Avrupa ve Asya] ve iki büyük denizin [Ege ve Karadeniz] kesiştiği, stratejik açıdan önemli konumu, Troya'nın 3 bin yıl boyunca sürekli yerleşim görmesini sağlamıştır. Burada Anadolu'nun birçok yöresinde olduğu gibi, ev duvarlarının yapımında büyük ölçüde kerpiç kullanılmıştır. Kazılarda yangına, savaşa ve depreme işaret eden pek çok tahribat tabakası tespit edilmiştir. Yıkılan bir yapının yeniden inşası sırasında ise, kerpiçin, kolay dağılması yüzünden tekrar kullanılmaya uygun olmaması nedeniyle eski tabakalar düzeltilip, üstüne yeni binalar yapılmıştır. Bunun sonucu olarak da giderek yükselen ve 16 metreyi aşan yapay bir kültür tepesi, yani bir höyük oluşmuştur. Şimdiye kadar gerçekleştirilen kazılarda, aşağıdan yukarıya doğru farklı 10 ana yerleşim [kent] ve yüzlerce yapım evresi saptanmıştır. İlk evrelerde deniz kenarında olan yerleşme, iki nehrin [Karamenderes-Dümrek Çayı] taşıdığı alüvyonlar sonrasında Troya Ovası dolar ve Homeros Troyası olarak da adlandırılan Son Tunç Çağı sonrasında, kent jeopolitik önemini kaybeder. Ancak M.Ö. 8. yüzyıldan itibaren ise, Homeros destanları nedeniyle kutsal bir yer özelliğini kazanır.

Strata/Cities of Troy

The strategically important location at the intersection of two continents [Europe and Asia] and two great seas [Aegean and Black Sea] ensured that Troy was continuously inhabited for 3,000 years. Here, as in many parts of Anatolia, mud-brick was the most common material used in the construction of house walls. During the excavations, many layers of destruction were identified, indicating fire, war and earthquake. During the reconstruction of a collapsed structure, the old layers were corrected and new buildings were constructed on top because mud-brick was not suitable for reuse due to its easy dispersal. As a result, an artificial hill of culture that gradually rose and exceeded 16 meters, namely a mound, was formed. In the excavations carried out so far, 10 main settlements [cities] and hundreds of construction phases have been identified from the bottom to top. The settlement was near the sea in the initial stages, but the Plain of Troy was filled with the alluvium carried over by two rivers [Karamenderes-Dümrek Stream] and the city lost its geopolitical significance after the Late Bronze Age, in which it was called Homer's Troy. From the 8th century BC on, however, it gained a holy site status due to Homer's legends.

2018 Troya Yılı, Troya Müzesi ve Hazinesi

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Troya'nın Dünya Kültür Mirası Listesi'ne girişinin 20. yılı nedeniyle 2018 yılını Troya Yılı ilan etti. Çanakkale Valiliği'nin koordinasyonu ile bu yıl içinde pek çok önemli ulusal ve uluslararası etkinlik gerçekleştirildi. Bu projeleri özetle şöylece sıralayabiliriz: Troya Müzesi, Tevfikiye Arkeoköyü, Troya Tarihi Milli Parkı projeleri, Troas Kültür Rotası.

İşte bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü'nün gerçekleştirdiği Yaz Okulları projesi, Türkiye Dünya Kültür Mirası Listesi'nin dünyanın farklı bölgelerinden gelen üniversite öğrencilerine kalıcı ve sürdürülebilir bir şekilde tanıtılmasında büyük bir rol oynamaktadır.

2018 Year of Troy, Troy Museum and Treasures

The Ministry of Culture and Tourism declared 2018 the Year of Troy due to the 20th anniversary of its entry to the World Cultural Heritage List. Many national and international activities were held in 2018 under the coordination of the Governorship of Çanakkale. These projects can be briefly listed as such: Troy Museum, Tevfikiye Archeovillage, History of Troy National Park projects, Troas Cultural Route.

In this context, the Summer Schools project carried out by the Yunus Emre Institute plays a major role in promoting Turkey's World Cultural Heritage List to university students from different parts of the world in a permanent and sustainable way.

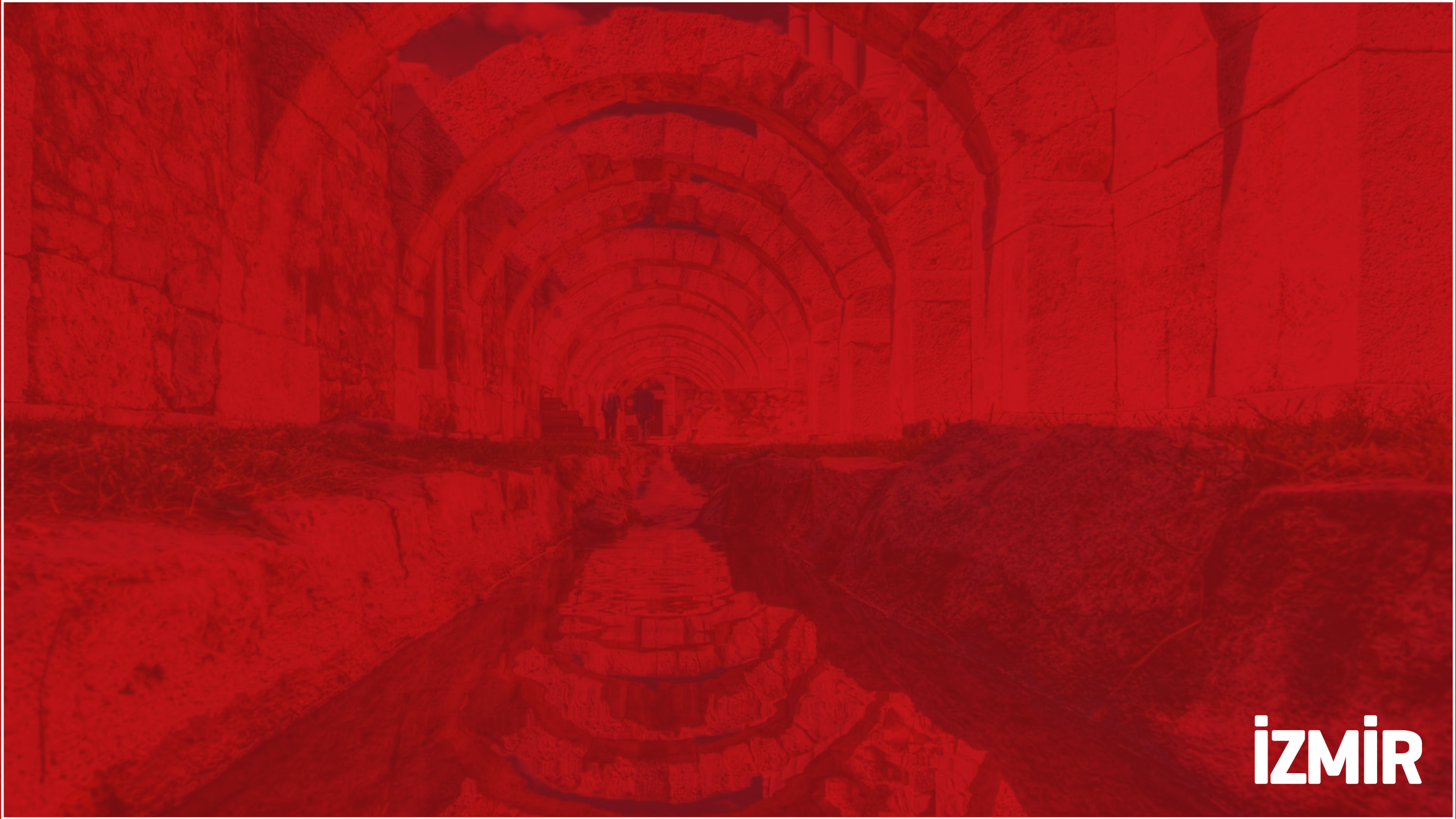

Prof. Dr. Rüstem ASLAN

Rüstem Aslan, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Prehistorya Anabilim Dalı'ndan mezun oldu. 1988 yılında Prof. Dr. M. Osman Korfmann'ın başlattığı yeni dönem Troya kazılarına öğrenci olarak katıldı. Lisans sonrasında Tübingen Üniversitesi'nde (Almanya) Prof. Korfmann'ın yanında Troya ve Troas konusunda yüksek lisans ve doktora çalışması yaptı. 1988 yılından itibaren Anadolu'nun farklı bölgelerindeki (Tekirdağ, Urfa, Diyarbakır) arkeolojik çalışmalarının yanı sıra, aralıksız bir şekilde Troya kazılarına katıldı. 2005'te Prof. Korfmann'ın ölümü sonrasında Troya kazı eşbaşkanlığını yaptı. 2013 yılından beri Troya kazı başkanlığını yürütmektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olan Prof. Rüstem Aslan'ın, Troya ve Troas konulu Türkçe, İngilizce, Almanca çok sayıda kitap ve makalesinin yanı sıra, İngilizce ve Almancadan çeviri kitapları da vardır.

Rüstem Aslan graduated from Istanbul University Faculty of Letters Department of Prehistory. He joined the new Troy excavations initiated by Prof. Dr. M. Osman Korfmann as a student. After his undergraduate studies, he pursued his postgraduate studies and doctorate degree under Prof. Korfmann at the University of Tübingen (Germany). He has participated in excavations in Troy in an uninterrupted manner since 1988 in addition to his archaeological work in different parts of Anatolia (Tekirdağ, Urfa, Diyarbakır). He served as the Co-Head of the Troy Excavation Committee after Prof. Korfmann passed away in 2005. He has been the Head of the Troy Excavation Committee since 2013. Prof. Rüstem Aslan, who lectures at Çanakkale Onsekiz Mart University Department of Archaeology, has written many books and papers on Troy and Troas in Turkish, English and German, and has translated books from English and German.

İZMİR

Dünya Harikasını Ziyaret

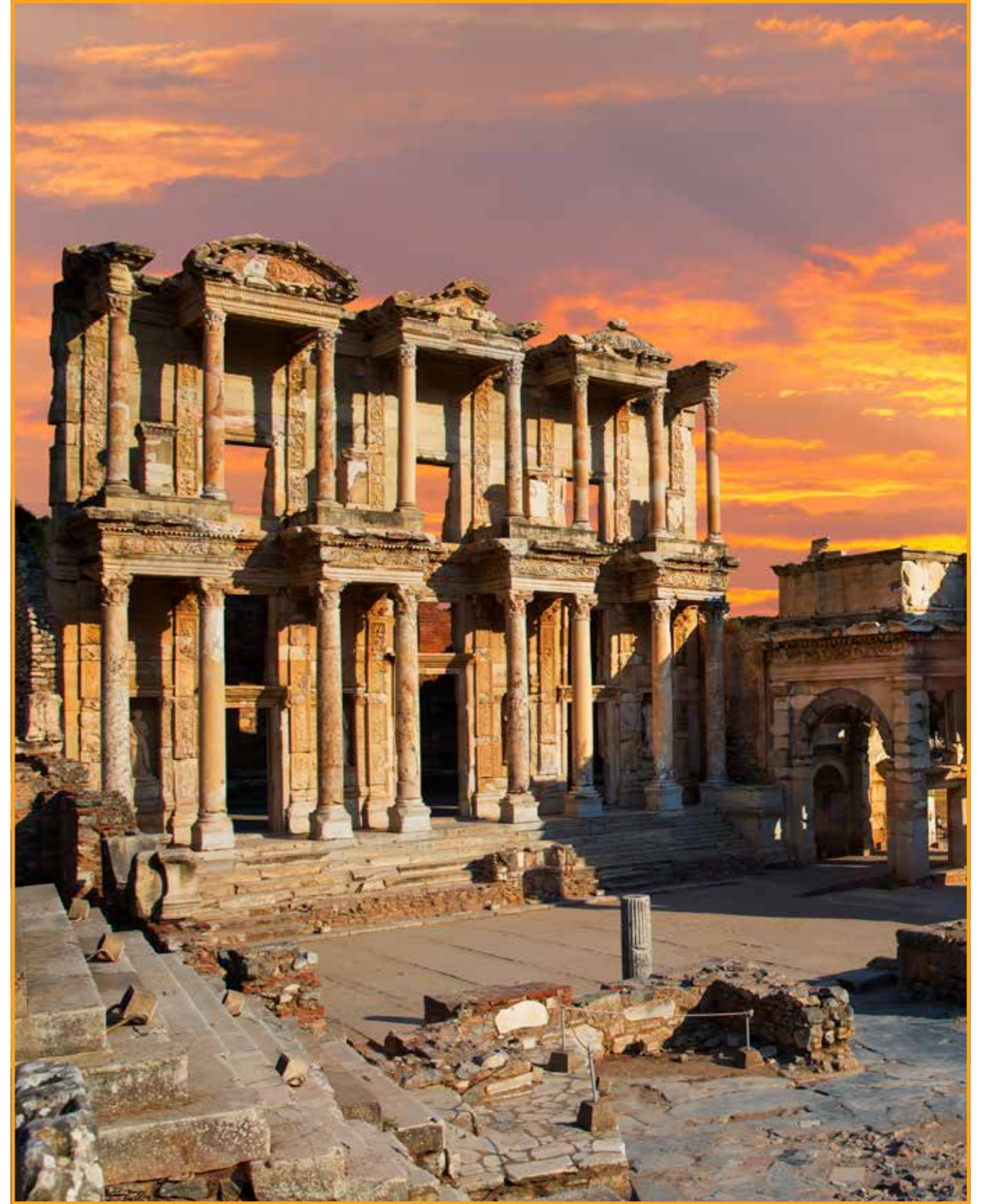
Antik dönemin en önemli merkezlerinden biri olan ve UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesinde yer alan İzmir Efes'te katılımcılar, antik kentin tarihî buluntuları ve kazı alanlarını yakından inceleme şansı yakaladı.

Dünyanın yedi harikasından biri olarak kabul edilen Artemis Tapınağı'nı yerinde görme fırsatı yakalayan katılımcılar tarihî dokusu ve kalıntılarıyla antik kentin en çok ziyaretçi alan yapılarından biri olan Celsus Kütüphanesini de ziyaret ettiler.

Visit to the World Wonder

In Ephesus, İzmir, one of the most important centers of the ancient era and is on the UNESCO World List, participants had the chance to closely examine the historical finds and excavation sites of the ancient city.

Having had the opportunity to see the Temple of Artemis, which is considered as one of the seven wonders of the world, in person, the participants also visited the Celsus Library, one of the most visited structures of the ancient city with its historical texture and ruins.

Silviu Edmand Iulian Ene

Antik dönemin en önemli merkezlerinden biri olan Efes gezisi ile ilgili izlenimlerini aktaran katılımcılardan Silviu Edmand Iulian Ene, "Efes antik kentine ilk girdiğimde onun güzelliği karşısında çok etkilendim. Ben klasik bir arkeoloji uzmanı olan arkeoloğum, benim için bu ziyaret hayatımdaki en önemli yerlerden biriydi. Antik dünyanın en önemli şehirlerinden birini görmeyi başardım ve Yunus Emre Enstitüsüne bu fırsat için minnettarım. Şehre Magnesian geçidinden girdik. İlk önce Odeon'u ziyaret ettik ve benim için çok güzel bir deneyimdi. Güzel Memnius anıtını gördükten sonra ziyaret ettiğimiz bir sonraki bina nefes kesen Celsus kütüphanesiydi. Tüm antik kentte en bilinen bina. Benim için burayı görmek, bir hayalin gerçekleşmesiydi. Onun gölgesinde durduğumda, 2000 yıl önce oradaki yaşamın nasıl olduğunu hayal etmeye çalıştım. Sonra Roma döneminde de kullanılan büyük amfi tiyatroyu gördük. Büyüklüğü oldukça etkileyiciydi. Sonra liman caddesinde yürüdük ve kuzey kapısından muhteşem bir tarihi yolcuğumuzu yeni maceralar için bitirdik." dedi.

Silviu Edmand Iulian Ene, one of the participants who expressed his impressions about the trip to Ephesus, one of the most important centers of the ancient period, said: "When I first entered the ancient city of Ephesus, I was very impressed by its beauty. I am an archaeologist specializing in classical archaeology. For me, this visit was one of the most important places in my life. I managed to see one of the most important cities in the ancient world and I am grateful to the Yunus Emre Institute for this opportunity. We entered the city through the Magnesian pass. We first visited the Odeon and it was a very nice experience for me. The next building we visited after seeing the beautiful Memnius monument was the library of Celsus, which almost breathed. It is the most known building in the entire ancient city. For me, seeing this place was a dream come true. As I stood in its shadow, I tried to imagine what life there was like 2,000 years ago. Then we saw the large amphitheater, which was also used in the Roman period. Its size was quite impressive. Then we walked down Harbor Street and finished a spectacular historic journey through the north gate for new adventures."

EFES, MERYEM VE ASHAB-I KEHF EPHESUS, MARYAM AND ASHABUL KAHF

'Su kemeri' sözcüğünü en son okuldaki ilk senemde aldığım antik uygarlıklar dersinde duymuştum... Üç sene kadar önceydi. Şimdi su kemerini kullandıkları yerde olduğuma inanmıyorum. Sadece kitaplarda bulabildiğim bir sözcük.

Burası Efes şehri.

Efes UNESCO tarafından antik dünyanın yedi harikası olarak biri olarak seçilmişti. Efes'le ilgili en iyi şeylerden birisi kütüphaneydi. Eğer bir kitap kurduysanız burayı çok seveceksiniz. Bu büyük kütüphane antik dünyanın üçüncü en büyük kütüphanesi olarak biliniyordu. Bu Greko-Romen şehirden çok şey öğrenebilirsiniz. Bulunabilecek çok fazla kalıntı vardı. Sadece o değil, bu şehir aynı zamanda Aziz Paul ve Aziz Yahya'nın yaşadığı ve vaaz verdiği yeri. Hıristiyanlıktaki tarihi figürler. Meryem'in kilisesinin de burada olduğu söyleniyordu. Ona adanmış ibadet yerini hatırlıyor musunuz? Evet. İşte burada.

Yedi uyurların burada olduğu da söyleniyordu. Bu Kuran'da ashab-ı kehf olarak geçer. Bu olayın gerçekleştiği söylenen Ürdün gibi farklı yerler olsa da, bu teori ve Efes'teki versiyon göz ardı edilmemeli çünkü aynı anlatıma sahip. Buradaki insanlar gerçekten de inançlarını paganizmden tek tanrılığa dönüştürmüş.

Bu yüzden yalnızca tarihi bir şehir olmakla kalmayıp, Hıristiyanlar ve Müslümanlar için kutsal bir nokta olma niteliğine de sahip.

The last time I heard the word 'aqueduct' was in my ancient civilization class during my first year studies. It was like 3 years ago. Can't believe that I am actually at the place where they were using the aqueduct. A word where I could only find it in the book.

This is the city of Ephesus.

Ephesus was recognised as one of the wonders of the ancient world by UNESCO. One of the best thing in Ephesus was the library. If you are a bookworm, you're gonna fall in love with this place. This huge library was known as the third largest library in the ancient world. You can learn a lot from this Graeco-Roman city. There were a lot of remains that you could find. Not only that, this is also the place where St. Paul and St. John lived and preached. The historical figures in Christianity. It was told that the church of Mary was also here. Remember the house of worship where she was dedicated to? Yes. Here it is.

It was also told that there were the seven sleepers here. In the Quran, it would be the ashabul kahf. Even though there are other places as well claiming to have the same event, like in Jordan, but the theory and this version in Ephesus shouldn't be ignored as well, because it has the same storyline. The people here really changed their religion from pagan to a monotheistic belief.

Thus, it's not only a historical city, but it is also a place of faith for Christians and Muslims alike.

Nur Syazwani Naqibah

Efes Antik Kenti *

Antikçağ'ın Anadolu başkenti Efes son derece görkemli bir metropolis. Eşsiz mimari eserleri binlerce yıldır ayakta olan bu mega antik şehir, Dünya Miras Listesi'ne de girdi. Anadolu'nun ana tanrıça [Kybele] geleneğine dayalı, antik dünyanın yedi harikasından Artemis Tapınağı'nın da Efes'te olması önemini artırıyor. Efes Örenyeri'nde başta Hellenistik ve Roma olmak üzere; farklı uygarlıklara ait üst düzey kentleşme, mimarlık ve din tarihinin simgeleri bulunuyor.

Efes, tarih öncesinden başlayarak Hellenistik, Roma, Bizans [Doğu Roma], Beylikler ve Osmanlı Dönemleri boyunca kesintisiz yerleşim gördü ve her zaman politik ve ticari bir merkez oldu. M.Ö. 7000 yılına kadar uzanan tarihi boyunca bilim, kültür ve sanatta önemli rol oynayan Efes, antik dünyanın en önemli metropollerinden. Doğu ile Batı [Asya ve Avrupa] arasında başlıca kapı ve önemli

Ancient City of Ephesus

Ephesus, the Anatolian capital of antiquity, is a magnificent metropolis. This mega ancient city, the unique architectural works of which have survived for thousands of years, has also entered the World Heritage List. Being the location of the Temple of Artemis, one of the seven wonders of the ancient world, based on the tradition of the mother goddess [Cybele] of Anatolia, increases the importance of Ephesus. Ephesus Archaeological Site features symbols of urbanization, architecture and religion belonging to different civilizations, with Hellenistic and Roman civilizations leading the way.

Starting from pre-history, Ephesus saw uninterrupted settlement throughout the Hellenistic, Roman, Byzantine [Eastern Roman], Principalities and Ottoman periods and was always a political and commercial center. Having played an important role in science, culture and

bir liman kentiydi. Bu konumunu hiç kaybetmeden gelişmeyi sürdürdü.

Aralarında üç kilometre olan; "aşağı" ve "yukarı" diye adlandırılan iki kapısı bulunuyor. Efes Örenyeri ile özdeşleşen en ünlü kalıntı, muazzam sütunlarıyla hayranlık uyandıran "Celsus Kütüphanesi". M.S. 2. yüzyıla tarihlenen bu kütüphane, İskenderiye ve Pergamon'dan sonra, antik çağın en önemli kütüphanelerinden biridir. İmparator Hadrian adına yapılmış olan Kuretlar Caddesi üzerinde bulunan Hadrian Kapısı ve Hadrian Tapınağı da dikkat çeken yapılar arasındadır. Antik dünyanın 7 harikasından biri olan Artemision, yaklaşık 25 bin kişilik oturma kapasitesiyle büyük tiyatro, stadyum, ticaret ve devlet agoraları, Hestia Tapınağını [şehrin kutsal ateşi] içinde bulunduran Prytaneum, yaklaşık 1800 kişilik odeon [meclis ve konser salonu] ve antik liman da görülmeye değer kalıntılar.

Örenyeri sınırları içindeki Yamaçevler kendi içinde ayrı girişe sahiptir. Hz. Meryem'in Hz. İsa'nın annesi olarak kabul ve ilan edildiği 431 tarihli Ekümenik Konsülün gerçekleştiği Meryem Kilisesi de mutlaka görülmeli.

arts throughout its history, which extends to 7000 BC, Ephesus is one of the most important metropolises of the ancient world. It was the principal gateway between East and West [Asia and Europe] and an important port city. It continued to develop without ever losing this position.

It has two gates with three kilometers between them, called "Upper" and "Lower" gates. The most famous relic identified with the Ephesus Archaeological Site is the "Celsus Library", which is admired for its enormous columns. Dated to the 2nd century AD, this library is one of the most important libraries of antiquity, after Alexandria and Pergamon. Hadrian's Gate and Hadrian's Temple on Curetes Street, built in the name of Emperor Hadrian, are among the notable buildings. Among other remnants are Artemision, which is one of the seven wonders of the ancient world, the large theater with a capacity approximately of 25,000, the stadium, trade and government agora, Prytaneum containing the Hestia Temple [the city's holy fire], the odeon [assembly and concert room] with a capacity approximately of 1,800 and the ancient port.

The Terrace Houses within the borders of the archaeological site have their own entrances. The Church of Mary, where the Ecumenical Consul of 431 during which Mary was accepted and proclaimed as the mother of Jesus, was held, must also be seen.

* Kaynak/Source: <https://muze.gov.tr/muze-detay?sectionId=EF5016&distId=EF5>

GAZIANTEP

Gaziantep ve Çingene Kızı

Türkiye'nin tarihi ve kültürel mirasını yerinde tanımak için buluşan katılımcılar, Türkiye'deki yolculuklarına Efes ve Assos Antik Kenti'nden sonra Gaziantep'teki Zeugma Mozaik Müzesi ile devam etti.

Zeugma Mozaik Müzesinde sergilenen mozaiklerin tarihini yerinde öğrenen Arkeoloji Yaz Okulu katılımcıları, müze koleksiyonları içerisinde ön plana çıkan bronz Ares (Mars) Heykeli ve Çingene Kızı mozağına yoğun ilgi gösterdi. Her bir eserin dönemi ve yolcuğu hakkında detaylı bilgi alan katılımcılar, Zeugma'nın simgesi haline gelen "Çingene Kızı"na hayran kaldı.

Gaziantep and Gypsy Girl

The participants, who met to familiarize themselves with the historical and cultural heritage of Turkey, continued their journey in Turkey with the Zeugma Mosaic Museum in Gaziantep after Ephesus and the ancient city of Assos.

The participants of the Archaeological Summer School, who learned about the history of the mosaics exhibited in the Zeugma Mosaic Museum, showed a keen interest in the bronze Ares (Mars) statue and Gypsy Girl mosaic, which stood out among the museum collections. Receiving detailed information about the period and journey of each work, the participants admired the "Gypsy Girl", which became the symbol of Zeugma.

Geçmiş dönemde İpek yolu'nun önemli bir geçiş noktası olması nedeniyle zengin bir mirasa ev sahipliği yapan şehrin çarşıları ve hanlarını ilgiyle gezen katılımcılar, Bakırcılar Çarşısı'nda el sanatı esnafının ürettiği el emeği ürünlerin yapılışını izledi.

Müze ve şehir gezisinin ardından 6000 yıllık geçmişi ile uluslararası çapta değer gören Gaziantep mutfağının eşsiz lezzetlerini denemek için yola çıkan katılımcılar, gastronomi şehrinde yöresel yemeklerin tadını çıkardı.

The participants, who visited the bazaars and inns of the city, which is home to a rich heritage having been an important crossing point of the Silk Road in the past, watched the production of handcrafted products produced by craftsmen in the Copper Smiths' Bazaar.

After a visit to the museum and the city, the participants set out to try the unique flavors of Gaziantep cuisine, which is internationally valued for its 6000-year history, and enjoyed local food in the city of gastronomy.

Silviu Edmand Iulian Ene

Arkeoloji Yaz Okulu'na Hindistan'dan katılan Sheno Roy, gezi ile ilgili izlenimlerini şu sözlerle aktardı:

"Türkiye'ye ilk defa geldim. Arkeoloji Yaz Okulu ile burada olmaktan dolayı çok mutluyum. Yunus Emre Enstitüsüne bizi burada ağırladığı için çok teşekkür ederim, harika zaman geçiriyorum. Burada, Gaziantep'te olmak benim için çok güzel bir tecrübe çünkü ilk defa bir mozaik müzesine gittim.

Zeugma Mozaik Müzesi için çok heyecanlandım. Gördüğüm mozaikler karşısında çok etkilendim; çünkü her biri ayrı ayrı eşsiz birer sanat eseri. Müze turumuzun en son kısmına geldiğimizde karanlık bir odanın içinde parlayan "Çingene Kızı" mozaığı ile karşılaşmak büyüleyiciydi.

Müzeden sonra şehri gezmeye başladık ve geleneksel çarşıları görmek beni çok mutlu etti. Özellikle Bakır Çarşısı'nın her bir köşesinde Gaziantep'linin elleriyle yaptıkları ürünleri görmek çok güzeldi. Yapılırken izleme fırsatı yakaladığım için çok mutluyum. Gaziantep'li bizi hep gülümseyerek karşıladı hepsi çok sıcakkanlı insanlar. Her bir sokağında harika baharatlar, fıstıklar ve tatlılar var. Özellikle muhteşem katmer tatlısının tadını unutmayacağım. Yunus Emre Enstitüsüne unutulmaz kıldığı hatıralar için çok teşekkür ederim."

Shena Roy, who attended the Archeology Summer School from India, expressed her impressions of the trip as saying:

"I came to Turkey for the first time. I'm very happy to be here with the Archaeology Summer School. I thank the Yunus Emre Institute for having us here, I am having a wonderful time. Being here in Gaziantep is a very good experience for me because I went to a mosaic museum for the first time.

I was so excited about the Zeugma Mosaic Museum. I was very impressed by the mosaics I saw, because each one was a unique piece of art. It was fascinating to encounter a mosaic of "Gypsy Girl" glowing inside a dark room as we arrived at the latest part of our museum tour.

After the museum we started touring the city and I was very happy to see the traditional bazaars. It was very nice to see the products that the people of Gaziantep made with their hands in every corner of the Copper Bazaar. I'm so glad I got the opportunity to watch it happen. The people of Gaziantep greeted us with smiles, they are all very friendly people. Every street has great spices, nuts and desserts. I specifically won't forget the taste of the amazing katmer dessert. I would like to thank the Yunus Emre Institute for the unforgettable memories."

İSİMSİZ YILDIZ A STAR WITHOUT NAME

Bebek süt annesinden alınınca,
Onu hemen unutturur
Ve katı gıda yemeye başlar.
Tohumlar biraz yerde beslenir,
Sonra güneşe yükselir.
Süzülmüş ışığı tatmalısın
Ve bilge olmak için çalışmalısın
Kişisel bir örtü olmadan.
İşte buraya böyle geldin isimsiz bir
Yıldız gibi.
O isimsiz ışıklarla gecenin gökyüzünde hareket et.
-Mesnevi III

When a baby is taken from the wet nurse,
It easily forgets her
And starts eating solid food.
Seeds feed awhile on ground,
Then lift up into the sun.
So you should taste the filtered light
And work your way toward wisdom
With no personal covering.
That's how you came here, like a star
Without a name.
Move across the night sky with those anonymous lights.
-Mathnawi III

Nur Syazwani Naqibah

Çingene Kızı *

Zeugma Antik kentinde ortaya çıkarılan Mainad Villa'sının yemek odasının taban mozaiğidir. Bu mozaik parçasındaki figür sağına doğru bakmaktadır. Kabarık saçları alınının üzerinde ortadan ikiye ayrılmış olup arkadan bir eşarpla bağlanmıştır. Dar alınlı, elmacık kemikleri hafifçe belirgin ve dolgun yüzlüdür. İri gözlerinde mahzun ve anlamlı ifade vardır. Kulaklarında iç içe geçmiş iri halka küpeler görülmektedir. Bu sebeple ilk bulunduğu anda "Çingene Kızı" olarak isimlendirilmiştir. Başının yanındaki asma yapraklarından dolayı Dionysos şenliklerinde yer alan ve bu tanrının müritlerinden olan bir "Mainad" olduğu düşünülmektedir.

Yüzünün tamamı günümüze kadar gelmemiş olmasına rağmen bakışları ve gözlerindeki ifadeden dolayı ziyaretçiler tarafından "Mona Lisa" benzetmesi yapılmaktadır.

* Kaynak/Source: <https://muze.gov.tr/muze-detay?sectionId=GZN016&distId=GZN>

Gypsy Girl

It is the floor mosaic of the Maenad Villa's dining room, unearthed in the Ancient City of Zeugma. The figure in this piece of Mosaic faces to its right. Her fluffy hair is split in two in the middle over her forehead and tied with a scarf from the back. She has a narrow forehead, slightly prominent cheekbones and plump face. Her big eyes are gloomy and expressive. On her ears are large hoop earrings intertwined with one another. For this reason, it was named "Gypsy Girl" when it was first found. Due to the vine leaves next to her head, it is thought that she was a "Maenad", a disciple of Dionysus who participated in this god's festivities.

Although her face is not complete, her gaze and the expression in her eyes are likened to "Mona Lisa" by visitors.

Zeugma Mozaik Müzesi *

Şehitkamil İlçesi Mithatpaşa Mahallesi Hacı Sani Konukoğlu Bulvarı üzerindedir. Müze sergisinde, o dönemde kentte yaşayan insanların inançları kültürü ve günlük yaşantısını geçirdiği ortam birebir mimarisine uygun olarak sokağı, çeşmesi, duvarı ve tüm yapı taşları ile gerçek ölçüsünde ziyaretçilere sunulmaya çalışılmıştır.

Fırat Nehri'ne en yakın konumda bulunan mozaikler girişte yer alırken, kentin teraslarına doğru yükselen mozaikler sırası ile yerleştirilmiştir. Zemin katta sergilenmekte olan Roma Hamamı'na ait mozaikler ise, baraj gövdesinin altından çıkarılmıştır. Zeugma Mozaik Müzesinde ziyaretçiler, en alt kattan başlayarak, Zeugma'daki terasları da gördükten sonra gezilerini tamamlayabileceklerdir. Zeugma ile ilgili görülecek diğer kültür varlıkları Zeugma Ören Yeri'nde inşa edilen Korugan Müzesi'nde izlenebilmektedir.

Müzeye hâkim, her kattan rahatlıkla görülebilen Mars Heykeli, Zeugma'da olduğu gibi müzede de savaş ve baharın tanrısı olarak Zeugma'nın koruyucusu konumunda sergi teşhir projesinin en önemli eserlerinden biri olarak yerini almaktadır. İkinci katta labirent şeklinde dizayn edilmiş gizemli oda Çingene Kızı'nın mahzun bakışlarını ön plana çıkarmaktadır.

Zeugma Mozaik Müzesi koleksiyonunda bulunan; Roma ve geç antik döneme ait 2.448 m² mozaik, 140 m² duvar resmi, 4 Roma dönemi çeşmesi, 20 sütun, 4 kireç taşıdan yapılmış heykel, tunç Mars Heykeli, mezar stelleri, lahitler ve mimari parçalar restorasyonu yapılarak teşhir edilir hale getirilmiştir.

Zeugma Mosaic Museum

It is located on the Hacı Sani Konukoğlu Boulevard in the Mithatpaşa Neighborhood of the Şehitkamil District. The museum exhibit aims to present the beliefs, cultures and daily lives of the people living in the city at the time in accordance with the exact architecture of the time with real measurements of streets, fountains, walls and all building blocks.

The mosaics that are closest to the Euphrates River are located at the entrance, while the mosaics that rise towards the city's terraces are placed in order. Mosaics belonging to the Roman bath on the ground floor were removed from the bottom of the dam body. At the Zeugma Mosaic Museum, visitors will start at the bottom floor, then see the terraces at Zeugma and complete their trip. Other cultural assets related to Zeugma can be seen in the Korugan Museum built in the Zeugma Archaeological Site.

The Statue of Mars, which dominates the museum and can be seen easily from every floor, is one of the most important works of the exhibition and, being the god of war and spring, is the guardian of the museum, just as it was the guardian of Zeugma. The mysterious room on the second floor, designed in the form of a maze, highlights the gloomy gaze of the Gypsy Girl.

2,448 m² mosaic, 140 m² wall painting, 4 Roman period fountains, 20 columns, 4 limestone sculptures, bronze Mars statue, Tomb stelae, sarcophagi and architectural pieces belonging to the Roman period and late antiquity that are a part of the Zeugma Mosaic Museum collection were restored and prepared for exhibition.

* Gaziantep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü resmi web sayfasından alınmıştır. Kaynak/ Taken from the official web page of Gaziantep Provincial Directorate of Culture and Tourism. Source: <https://gaziantep.ktb.gov.tr/TR-174046/zeugma-mozaik-muzesi.html>

ŞANLIURFA

Şanlıurfa, Balıklıgöl ve Haleplibahçe Mozaik Müzesi

Arkeoloji Yaz Okulu katılımcıları Şanlıurfa'nın kültürel birikimini yerinde keşfetti. GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın da destek verdiği programda katılımcılar, Türkiye'nin en büyük arkeoloji müzesi unvanına sahip Şanlıurfa Müzesine misafir oldular.

Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi Kompleksinin içinde yer alan Haleplibahçe Mozaik Müzesinde yolculuklarına devam eden öğrencilerin bir sonraki durağı ise Sakıpın Köşkü oldu. Yemekleri ve müzikleriyle eşsiz bir zenginlik sunan ve şehrin geleneklerini taşıyan Han'da katılımcılar, yörenin geleneksel lezzetleri ile buluştu.

Şanlıurfa, Balıklıgöl and Haleplibahçe Mosaic Museum

Participants of the Archaeology Summer School discovered the cultural wealth of Şanlıurfa on site. The program was supported by the GAP Regional Development Administration and the participants were guests of the Şanlıurfa Museum, which has the distinction of being the largest archaeological museum in Turkey.

The next stop for the students, who continued their journey in the Haleplibahçe Mosaic Museum located within the Şanlıurfa Archaeological Museum Complex, was Sakıp's Pavillion. The participants were introduced to the traditional delicacies of the region at the Inn offering unique wealth with its food and music and carrying the traditions of the city.

Tarihi efsanelerle dolu olan Şanlıurfa'da, şehrin simgelerinden biri olan Balıklıgöl'ü de ziyaret eden katılımcılar, üç semavi dinin atası Hz. İbrahim'in mucizesini de dinleme imkânı buldular.

Anadolu'nun zenginliklerini barındıran yöresel giysilerin, birbirinden lezzetli baharatların ve aksesuarların satıldığı tarihi kapalı çarşı Şanlıurfa Bedesteni'ne de uğrayan katılımcıların yolculuğu Harran ile devam etti.

Dünyanın ilk üniversitesine ev sahipliği yapan Harran'da katılımcılar yöre halkı ile bol bol sohbet etme fırsatı bulurken, yörenin geleneksel kıyafetlerini de deneyerek kültürü yerinde yaşamının keyfini çıkardı.

In Şanlıurfa, whose history is full of legends, the participants also visited Balıklıgöl, one of the city's icons and had the opportunity to listen to the miracle of Abraham, the patriarch of the three Abrahamic religions.

After visiting the Şanlıurfa Covered Bazaar where the regional clothes, delicious spices and accessories bearing the riches of Anatolia are sold, the participants' journey continued in Harran.

In Harran, home to the world's first university, participants had the opportunity to chat with the local people and enjoy the culture on site by experimenting with the traditional clothes of the region.

Tarihin Sıfır Noktasına Uzun Bir Seyahat

Yunus Emre Enstitüsü tarafından düzenlenen yaz okulları programı ile yirmi bir ülkeden gelen katılımcılar, Şanlıurfa'da UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Göbeklitepe'yi gezdi.

A Long Journey to History's Ground Zero

Participants from twenty-one countries visited Göbeklitepe, a UNESCO World Heritage site in Şanlıurfa, through the summer schools program organized by the Yunus Emre Institute.

Kentin tarihi ve turistik yerlerini ziyaret eden katılımcılar, "tarihin sıfır noktası" olarak nitelendirilen Göbeklitepe'yi de gezme imkânı buldu. Katılımcılar, Göbeklitepe Kazı Heyeti Başkanı ve Şanlıurfa Müzesi Müdürü Celal Uludağ'dan ören yeri hakkında bilgi aldı.

Celal Uludağ katılımcıları Göbeklitepe'de ağırlamaktan mutluluk duyduklarını dile getirdi. Katılımcıların Göbeklitepe'ye büyük ilgi gösterdiğini anlatan Uludağ, "Hepsinin fikrini aldık, hepsi çok memnunlar, sanat tarihçisi ve arkeolog arkadaşlar burada çalışmak istiyorlar. Biz de onlara bunu teklif ettik. Gelecek yıllardaki kazı çalışmalarında inşallah onları burada değerlendirebiliriz." dedi.

The participants who visited the historical and touristic places of the city had the opportunity to visit Göbeklitepe, which is described as "ground zero of history". Participants received information about the archaeological site from Celal Uludağ, Head of the Göbeklitepe Excavation Committee and Director of the Şanlıurfa Museum.

Celal Uludağ said they were happy to welcome the participants in Göbeklitepe. Stating that the participants showed a great level of interest in Göbeklitepe, Uludağ said "We took the opinions of all of them, they are all very pleased. Those studying art history and archaeology want to work here. We have made them an offer in this regard. Hopefully we can utilize them in the excavation works here in the years to come."

"Burayı görmek büyük fırsat"

ABD'den gelen dil bilimi ve Türk dili öğrencisi Nathan Andrew Dwyer, yaz okullarına katıldığı için kendini şanslı hissettiğini ifade etti.

Nathan Andrew Dwyer

Göbeklitepe, Harran ve Truva gibi önemli alanları gördüğü için büyük mutluluk duyduğunu belirten Dwyer, "Buraya gelip buradaki kültürü tanımak ve arkeolojik değerleri kendi gözümle görmek bulunmaz fırsattı. Katıldığım için çok mutluyum. Göbeklitepe gerçekten muhteşem bir alan, inanılmaz ve gizemli. Burası çok açık şekilde insanlık tarihi için çok önemli." diye konuştu.

"It's a great opportunity to see this place"

Nathan Andrew Dwyer, a linguistics and Turkish language student from the United States, said he felt lucky to have attended summer schools.

Dwyer stated that he was very happy to see important areas such as Göbeklitepe, Harran and Troy and said, "it was a great opportunity to come here and get to know the culture here and see the archaeological values with my own eyes. I'm so happy that I participated. Göbeklitepe is a truly magnificent area, incredible and mysterious. This place is obviously very important to human history."

Lamya El Mobayed

Lübnan'dan gelen tarih öğrencisi Lamya El Mobayed de Göbeklitepe'yi çok merak ettiğini ve gizemli bulduğunu söyledi. Mobayed, "Doktora yapmak için buraya gelmek ve Göbeklitepe'yi incelemek istiyorum, bunu yapabilirsem hayallerim gerçek olacak." dedi.

Lamya El Mobayed, a history student from Lebanon, said she was very curious about Göbeklitepe and found it mysterious. Mobayed said: "I want to come here to do a PhD and study Göbeklitepe, if I can do that my dreams will come true."

Shadi Kalantar

İran'dan arkeoloji öğrencisi Shadi Kalantar Ghoreishi Harandi ise Göbeklitepe'nin bütün tarihçiler açısından önemli bir yer olduğunu ve bütün arkeologların burada çalışmak istediğini kaydetti.

Shadi Kalantar Ghoreishi Harandi, an archaeology student from Iran, said that Göbeklitepe is an important place for all historians and that all archaeologists want to work there.

ŞANLIURFA BALIKLIGÖL

Vallahi bir gün İbrahim peygamberin doğum yerini ziyaret edeceğim aklımın ucundan geçmezdi. Türkiye'ye gitmek benim için sadece tarihi bir yolculuk değil değil, ruhani bir yolculuktu da. O peygamberlerin babası olarak biliniyordu. Büyük tek tanrılı dinlerin önemli peygamberleri onun soyundan gelmişti: Musevilik, Hıristiyanlık ve İslam.

O, Urfa denen yerde doğmuştu.

Allah'ın emriyle soğuyan ateşe atılmıştı.

Nemrut kalesini ve onun doğduğu mağarayı görebildim.

Bunları hala gençken ve yaşıyorken görebildiğim için ne şanslıyım. Maşallah.

Bu yüzden, bu kutsal gecede yaptığı fedakarlıkları hatırlayalım. Ve sahip olduğumuz imanı.

Wallahi, it never crossed my mind that one day I would visit the birth place of Prophet Ibrahim. Going to Turkey was not only a historical journey for me, but it is also a spiritual one. He was known as the father of prophets. From him, prominent prophets in major religions on monotheistic belief were born; Judaism, Christianity and Islam.

On this land called Urfa, he was born.

He was thrown into the fire that was cooled down by the command of God.

I could see the castle of Nimrod, and the cave that became his birthplace.

Ah, how lucky I am to be able to witness all of these things while I'm still young and alive. MasyaAllah.

Thus, on this blessed night, let's remember the sacrifices that he made. And the creed that we held.

Nur Syazwani Naqibah

HALFETİ ŞANLIURFA FIRATIN RÜZGARI THE WIND OF EUPHRATES

Fıratın rüzgarı bana doğru esti,
Ve ben onun bir parçası olmak istedim.
Uygarlığın güzel beşiğiyle bir olmak için,
İnsanlığın hak ettiği olabilmek için.

Ben sözcüğünün bir tanımı yok.

Ben milletim değilim, dinim değilim, devletim değilim,

Ben sufi ya da selefi değilim,

Liberal ya da muhafazakar değilim,

Hiçbir şey değilim,

Ve yokluk Fırat'ın rüzgarının içinde yatıyor.

The breeze of Euphrates had whooshed upon me,
And I had wished to be a part of it.
To be as one as the beautiful cradle of civilization,
To be the one humanity deserves.

The word I, has no definition.

I am not my nation, not my religion, not my state,

Neither a sufi nor a salafi,

Neither a liberal nor a conservative.

I am nothing,

As the nothingness lies within the wind of Euphrates.

Nur Syazwani Naqibah

TARİH ÖĞRENMEYİN, TARİH SIKICIDIR DON'T LEARN HISTORY. HISTORY IS BORING

Tarih o kadar sıkıcıdır ki insanların doğasını ve neden böyle hareket ettiklerini öğrenebilirsiniz.

Tarih o kadar sıkıcıdır ki tarihi bir yere gittiğinizde orada olmanın ne anlama geldiğini bildiğiniz için duygulanabilirsiniz ve tüyleriniz diken diken olabilir.

Tarih o kadar sıkıcıdır ki Allah tarafından gönderilen Kuran ayetlerini nihayet anlayabilir ve kutsal emanetleri kendi gözlemlerinizle görebilirsiniz.

Tarih o kadar sıkıcıdır ki dünyanın harikalarını keşfetmek için kendi konfor alanınızdan cesaretle çıkabilirsiniz.

Tarih o kadar sıkıcıdır ki, daha çok öğrendiğinizde dünyayı algılama şekliniz değişebilir ve ülkenizin ekonomisine de katkıda bulunabilir.

İşte bu yüzden hiç Tarih öğrenmeyin. Tarih çok sıkıcı, değil mi? Türkiye'nin Indiana Jones'u: Göbeklitepe.

History is so boring that you can understand a lot about the nature of human beings and why they're behaving such a way.

History is so boring that you could feel sentimental and goosebumps when you go to the historical places because you know what it means to be there.

History is so boring that you can finally understand the verses in Quran that was revealed by Allah and see the relics with your own eyes.

History is so boring that you could just go out of your comfort zone bravely in order to discover the wonders of the world.

History is so boring that when you learn more about it, it could change your perception of the world and it could also help the economy of your country.

That's why, don't ever learn History. History is so boring, isn't it? -Indiana Jonah of Turkey, Gobekli tepe.

GÖBEKLİTEPE

İki kıtanın birleştiği, şairlerin ve hayal kuranların doğduğu, büyük ve eski uygarlığın evi olmuş, güzel ruhların hayatıyla bir araya geldiği bu yerde olduğum için daha fazla şükran duyamazdım.

Dünyanın dört bir yanından gelmiş bu insanlarla bir arada olmak, birbirimizle İngilizce konuşmak için elimizden geleni yapmak, geçmişini araştırmak için aynı tutku ve iyimserliğe sahip olmak. Farklı görünüyorlar, farklı konuşuyorlar ve farklı yaşıyorlar ama çok benziyorlar, bunu başka bir yerde bulamazdım.

İnsanlığın kötüleştiği, yabancı düşmanlığının arttığı, inancın azaldığı, çeşitliliğin kaybolduğu, şiddetin normalleştiği bir vaktte burada olmak bana çarenin yakında olduğunu hissettirdi.

Burada olarak insanlığın tadını alabildim.

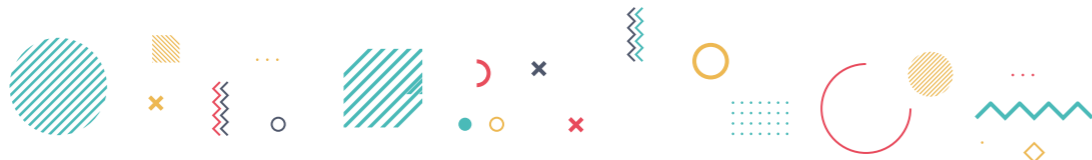
Being here in a place where two continents collide, the land where poets and dreamers were born, the home of big and old civilization, the space where great souls had crossed my life, I could never be thankful enough for this moment.

Being here with these people from all over the world, trying our best to speak English with each other, having the same interest in studying the past, with the same passion and optimism, they look differently, speak differently and live differently, but feels so similar, I could never find it in another place.

Being here at the moment when humanity is deteriorating, xenophobia is arising, faith is losing, diversity is ruining, and violence is normalizing, I could sense that the remedy is near.

Just by being here, I could taste the sweetness of love for humanity.

Nur Syazwani Naqibah

DÜNYA TARİHİNİ TEKRARDAN YAZMAK REWRITING THE COURSE ON HISTORY OF THE WORLD

Erdoğan 2019'u Göbeklitepe yılı ilan edince bu mesele hakkında her şeyi seferber ettiler. Mesela bu yaz okuluna bakın. Bu, Yunus Emre Enstitüsü'nün organize ettiği ilk arkeoloji yaz okulu. Ve bu enstitü Türkiye'nin Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı. "Göbeklitepe'yi bulduğumuzda paleolitik tarihin seyri değişti. İnsanları yerleşik hayata geçiren ve tarım toplumunu kurmalarını sağlayan dindi. Tersisi değil." Avcı ve toplayıcılar. Onlar basit bir hayat yaşayan bir grup insanlar olarak düşünüyoruz. Ama belki onlar hakkında düşünme şeklimiz en başta yanlışsa? Belki insanlığın başında insanlar dünyadaki diğer canlılar için bir 'uzaylı' gibiydi? Belki bu konuda ilerde daha fazla bilgi sahibi oluruz. Kim bilir? Öğrendikçe aslında hiçbir şey bilmediğimi fark ediyorum.

Bu arkeolojinin bana olan etkisi. Tüm bu yolculuk boyunca düşünmeye devam ettim.

Öğretmenim Madam Elmira'nın, uygarlık bir gün ölüp de insanlar Mickey Mouse oyuncacı bulsa ona taptığımızı iddia ederler deyişini unutamam. Bu sadece bir analogi. Bir arkeoloji analogisi. Yöntemin sadece tahmin etmekten daha karışık olduğunu biliyorum ama içinde ufak bir doğruluk var. Bazı uygarlıkların yazılı kanıtları yoktu. Burada bilgiye dayalı tahmin devreye girer. Argümanlarımızı desteklemek için çok fazla bilgiye ihtiyacımız var.

Daha fazla arkeoloji öğrendikçe daha da muğlak hale geldiğinizi düşünebilirsiniz. Ama bu sadece yüzey seviyesi. Muğlaklık sorular yaratır. Ve sorular cevapları. Ve cevaplar doğruluk yolunu açar. Bu, kazdıkça doğruya daha da fazla yaklaştığımız anlamına geliyor. Gerçek anlamıyla.

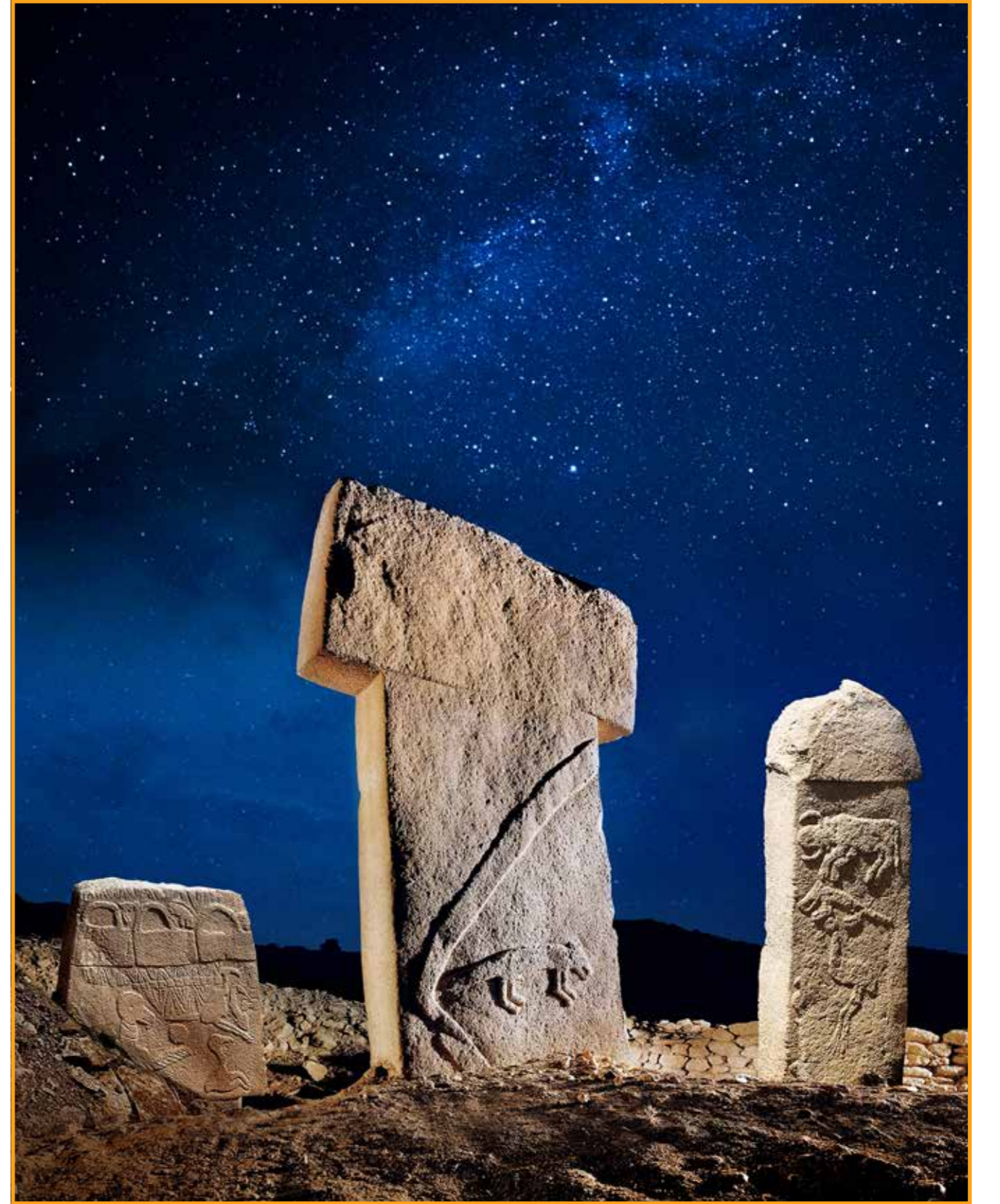
When Erdogan declared that 2019 as the year of Gobeklitepe, they really gave all in for this. To take an example, this summer school itself. This is the first archaeology summer school that was arranged by Yunus Emre Institute. And this institution is linked to the Ministry of Culture and Tourism in Turkey. "The moment we found the Gobeklitepe, it changed the course of paleolithic history. It is the religion that make people settle down and create a community with agriculture. Not the other way round." Hunters and gatherers. The way we perceive them was like a group of people, leading a simplistic life. But what if the way we perceive them in the first place is wrong? What if actually in the beginning of humanity, human beings were 'aliens' to the species that had lived on Earth? Maybe in the future, we will have more knowledge on it. Who knows, right? The more I learn, the more I realize I know nothing.

That's what archaeology did to me. I kept on thinking this whole journey.

I couldn't forget when my lecturer, madam Elmira said that one day, if our civilization had died and people in the future found a mickey mouse doll, they will say that we were worshipping it. That's just an analogy. It's an analogy of archaeology. I know the method is more complicated than just assuming, but there is a slight truth in it. Some civilizations didn't have textual evidences. That's when educated guess came in. We need to have a lot of facts to support our arguments.

You might think that the more you learn about archaeology, the more ambiguous you've become. But that is just on the surface level. Ambiguity creates questions. And questions create answers. And answers create the path of truth. It means that the more we dig, the closer we are to the truth. Literally.

Nur Syazwani Naqibah

Balıklığöl*

Balıklığöl, 150 metre uzunluğunda ve 30 metre genişliğindedir. Derinliği 3-5 metre civarındadır. İçinde efsanelere konu olan sazan türü balıklar bulunmaktadır. Bu balıklara halk tarafından saygı gösterilir ve yenilmez. Rivayete göre Hz. İbrahim ateşe atıldıktan sonra, bir mucize gerçekleşir ve etraf güllük gülistanlık olur. Bu mucizenin gerçekleştiği mekânın Balıklığöl ve çevresi olduğuna inanılır. Dini bayramlar ile Mevlit ve Kandil gecelerinde en yüksek ziyaretçi sayısına ulaşır.

Hz. İbrahim'in doğduğu mağarada burada bulunmaktadır. Üç semavi dinin atası olarak kabul edilen Hz. İbrahim'in doğduğu mağaranın yer aldığı Balıklığöl Platosu Şanlıurfa'nın en önemli mekânlarından biridir.

Balıklığöl, Halil-ür Rahman Gölü'nün hemen güneyinde, Urfa Kalesinin önünde yer almakta olup, 150 m² alanı bulunan bir göldür. Rivayetlere göre, Hz İbrahim ateşe atıldıktan sonra, Nemrut'un kızı Zeliha da Hz. İbrahim'i çok sevdiğinden ve ona inandığından ateşe atılmasına dayanamaz, o da kendisini ateşe atar. Zeliha'nın düştüğü yer bir göle dönüşür.

* Şanlıurfa Belediyesi resmi web sayfasından alınmıştır. Kaynak/ Taken from the official web page of the Şanlıurfa Municipality. Source: <https://www.sanlıurfa.bel.tr/icerik/223/30/balikligol>

Balıklığöl

Balıklığöl is 150 meters in length and 30 meters in width. Its depth is around 3-5 meters. It features carp-type fish that are the subject of legends. These fish are respected by the public and are not eaten. According to legend, after Abraham was thrown into the fire, a miracle took place, and the place turned into a bed of roses. The place where this miracle took place is believed to be Balıklığöl and its surroundings. It reaches the highest number of visitors on Mevlit and Kandil nights and religious holidays.

The cave where Abraham was born is located here. The Balıklığöl Plateau, where Abraham, the patriarch of three Abrahamic religions, was born, is one of the most important places in Şanlıurfa.

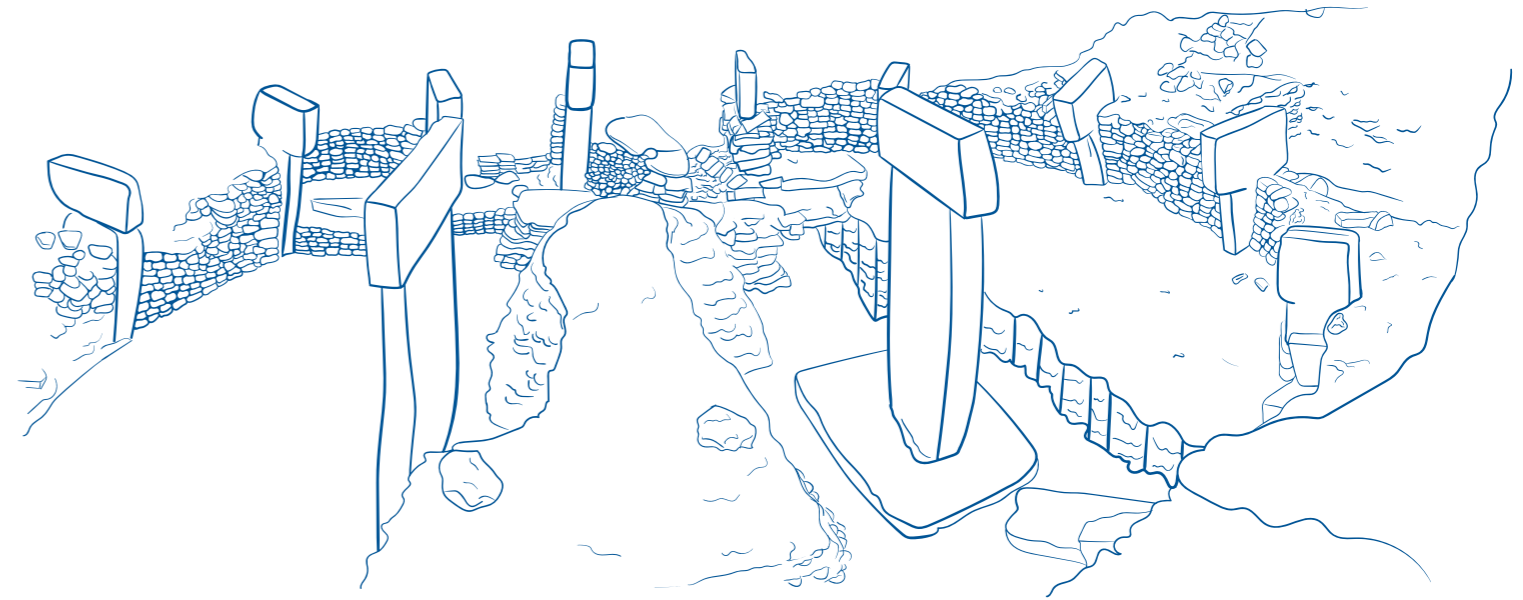
Balıklığöl is located in front of Urfa Castle, just south of Halil-Ur Rahman Lake and is a lake with an area of 150 m². According to legend, after Abraham was thrown into fire, Nimrod's daughter Azurad threw herself into the fire as he loved and believed in Abraham and could not stand him being thrown into the fire. The place where Azurad fell turned into a lake.

Göbeklitepe*

Göbeklitepe Arkeolojik Alanı, Şanlıurfa kent merkezinin 18 kilometre kuzeydoğusunda, Örencik Köyü yakınlarındadır. Alan 1963 yılında, İstanbul ve Chicago Üniversitelerinin ortaklığıyla gerçekleştirilen bir yüzey araştırması sırasında keşfedilmiş ve "V52 Neolitik Yerleşimi" olarak tanımlanmıştır. Alanın gerçek değeri, 1994 yılından sonra başlatılan kazı çalışmaları ile ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu çalışmalar sonrasında, Göbeklitepe'nin 12000 yıl öncesine uzanan bir kült merkezi olduğu anlaşılmıştır.

Göbeklitepe

Göbeklitepe Archaeological Site is located 18 kilometers northeast of the city center of Şanlıurfa, near the village of Örencik. The area was discovered in 1963 during a surface survey conducted in partnership with the Universities of Istanbul and Chicago and was described as a "V52 Neolithic settlement". The real value of the site began to be revealed by excavations initiated after 1994. After these studies, it was understood that Göbeklitepe was a cult center dating back 12,000 years.

Çapları 30 metreyi bulan yaklaşık 20 yuvarlak ve oval yapının ortasında 2 adet "T" biçimli, 5 metre yüksekliğinde, kireçtaşından bağımsız sütun yer almaktadır. Yapıların iç duvarlarında da daha küçük sütunlar bulunmaktadır.

There are 2 "T" shaped, 5 meter high independent columns made of limestone in the middle of 20 round and oval structures with diameters of 30 meters. There are also smaller columns in the inner walls of the structures.

Göbeklitepe ile ilgili bahsi geçen bilimsel veriler, arkeoloji çalışmalarında neolitik dönemle ilgili kuramsal çerçevenin ve tarihlendirmelerin yeniden değerlendirilmesini gerektiren önemli bilgiler vermektedir. Göbeklitepe'nin, konumu, boyutları, tarihlendirilmesi ve yapılarının anlamlılığı ile Neolitik dönem için ünik bir kutsal alan olduğu anlaşılmıştır. Alan, 12000 yıl boyunca doğal çevresi içinde dokunulmadan kaldığından önemli arkeolojik buluntu vermektedir.

The scientific data mentioned about Göbeklitepe provide important information in archaeological studies that require a re-evaluation of the theoretical framework and dating of the Neolithic period. Göbeklitepe was understood to be a holy site unique for the Neolithic period due to its location, dimensions, dating and monumentality of its structures. Having remained untouched within its natural surroundings for 12,000 years, the area provides important archaeological finds.

* Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünden alınmıştır. Kaynak/ Taken from the Directorate General of Cultural Assets and Museums. Source: <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44420/gobeklitepe-arkeolojik-alani-sanliurfa.html>

Tarihin Sıfır Noktası: Göbeklitepe

History's Ground Zero: Göbeklitepe

Celal ULUDAĞ*

Göbeklitepe, Şanlıurfa'nın 15 kilometre kuzeydoğusundaki Örencik köyü yakınlarında, yaklaşık 300 metre çapında ve 15 metre yüksekliğinde geniş görüş alanına hâkim bir konumda yer almaktadır. Göbeklitepe'ye dair ilk araştırma; 1963 yılında İstanbul ve Chicago Üniversitesi tarafından yüzey araştırması olarak yapılmıştır. Göbeklitepe'de ilk olarak 1995 yılında Şanlıurfa Müze Müdürlüğü ile İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün katılımıyla başlamış bu kazılar, Prof. Dr. Klaus Schmit başkanlığında 2014 yılına kadar devam etmiştir. Prof. Dr. Klaus Schmit'in ölümünden sonra kazılar Şanlıurfa Müze Müdürlüğü Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Göbeklitepe günümüzden 12.000 yıl öncesine tarihlenen, henüz avcı ve toplayıcı tarzda yaşam süren insanların inşa ettiği bir költ (inanç) merkezidir. İnsanlık tarihinin en önemli keşfi Göbeklitepe'dir. İnsana dair kültürel ve toplumsal en önem değişiklik Göbeklitepe'de yaşanmıştır. Dönem insanın Bereketli Hilalin kalbinde bulunan Göbeklitepe çevresinde toplanmasının en önemli nedenlerinden biride bölgenin su kaynakları, yabancı hayvan ve bitki çeşitliliği bakımından çok zengin olmasıydı.

Göbeklitepe is located near the village of Örencik, 15 kilometers northeast of Şanlıurfa, having a wide field of view with a diameter of about 300 meters and a height of 15 meters. The first research on Göbeklitepe was conducted as a surface survey by the University of Istanbul and the University of Chicago in 1963. The excavations started in Göbeklitepe in 1995 with the participation of Şanlıurfa Museum Directorate and Istanbul German Archaeological Institute. Prof. Dr. Klaus Schmidt headed the excavations which continued until 2014. After Prof. Dr. Klaus Schmidt passed away, the excavations have been carried out by the Şanlıurfa Directorate of Museums.

Göbeklitepe is a cult center built by people who lived in the hunter and gatherer lifestyle, dated to 12,000 years ago. The most important discovery in human history is Göbeklitepe. The most important change in human culture and society has occurred in Göbeklitepe. One of the most important reasons why people gathered around Göbeklitepe in the heart of the Fertile Crescent was that the region was very rich in water resources, wild animals and plant diversity.

Göbeklitepe'de insanlar belirli zamanlarda ortak bir amaç doğrultusunda bir araya gelmiş, sosyalleşme ve toplumsallaşma yolunda önemli bir adım atarak yerleşik hayata geçişin temellerini oluşturmuşlardı. Avcı ve toplayıcı olarak bilinen toplum henüz şehirler ve köyler yokken günümüzden 12.000 yıl önce büyük ölçekli tapınaklar inşa etmişlerdi. Henüz yerleşik hayata geçmemiş ve hayvanları evcilleştirmemiş insanlar alet olarak sadece taşı kullandıkları bir dönemde 6 metre yüksekliğinde 30 ton ağırlığındaki taşları 1 km uzaktaki taş ocaklarından insan gücü ile tapınak alanına getirmişlerdi. Göbeklitepe'de ortaya çıkan bu muhteşem yapılar aslında mimarlığın, mühendisliğin, heykeltıraşlığın ve sanatın başlangıç noktasının Göbeklitepe olduğunu bize göstermektedir.

Göbeklitepe'de ortaya çıkarılan yuvarlak planlı yapıların merkezinde iki adet dikili taş bulunmaktadır. Bu dikilitaşlar kural olarak kendilerini çevreleyen dikilitaşlardan daha büyük ve üstün özellikler göstermektedir. Buna en iyi örnek D yapısının ortasında bulunan iki dikilitaşta insanın sembolize edilmesidir. Bu dikilitaşlarda belirgin olarak kol, dirsek ve el görünmektedir. T biçimli dikilitaşlar dönem insanının inandığı kutsal varlığı sembolize etmektedir. Göbeklitepe'deki birçok dikilitaş üzerinde hayvan betimlemeleri ve bazı semboller yer almaktadır. Bu semboller yapan insanların doğa olaylarını ve gökyüzünü çok iyi gözlemledikleri, bu gözlem sonucunda da ortaya çıkan efsane ve mitolojileri dikili taşlara aktardıkları hâlihazırda dikilitaşlar üzerinde bulunan ve halen çözümlenememiş birçok sembol ve resimden anlaşılmaktadır.

In Göbeklitepe, people came together for a common purpose at certain times and formed the foundations of the transition to settled life by taking an important step towards socialization and civilization. The society known as hunters and gatherers had built large-scale temples 12,000 years ago, when there were no cities or villages. At a time when people had not switched to a settled life, not tamed animals and only used stone as a tool, they relied on pure manpower to bring stones as tall as 6 meters and as heavy as 30 tons from quarries that were 1 km away from the cult area. These magnificent structures unearthed in Göbeklitepe are clear proof that Göbeklitepe is the starting point for architecture, engineering, sculpture and art.

At the center of the structures with a round plan unearthed in Göbeklitepe are two stone pillars. As a rule, these pillars exhibit greater and superior features than the stones surrounding them. The best example to this is the two T-shaped stone pillars located in the middle of structure D symbolizing humans. These pillars exhibit visible arms, elbows and hands. T-shaped pillars symbolize the sacred presence which the people of the era believed in. Many stone pillars in Göbeklitepe display animal reliefs and various symbols. It is understood from the various symbols and visuals located on the pillars, which are yet to be deciphered, that the people who carved these symbols had thoroughly observed natural and celestial phenomena and reflected on the pillars the myths and mythologies arising from such observations.

Göbeklitepe’de ortaya çıkan buluntular tarih sayfalarının yeniden yazılmasına vesile olmuştur. Bilinen birçok şey değişmiş ve güncellenmiştir. Göbeklitepe yıllardır tarih derslerinde öğretilen “göçebe toplulukların tarımı öğrenerek yerleşik hayata geçtiği” tezini çürütmüştür. Yerleşik hayata geçişin çiftçilik ve hayvancılığın ortaya çıkışıyla birlikte gerçekleştiği düşünülürken, avcı ve toplayıcı toplulukların Göbeklitepe gibi dini merkezlerde sürekli olarak bir araya gelmelerinin sonucunda yerleşik hayata geçildiği görülmüştür. Kalabalık toplulukların ibadet merkezine yakın olma arzusu ve çevrede bu toplulukların ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde yeterli kaynak bulunmamasından dolayı insanlar tarıma yönelmişlerdir. Yani tarım yerleşik hayatı getirmemiş, dini mabetlerin etrafında kalma arzusu sonucunda yerleşik hayat tarımı getirmiştir.

Göbeklitepe insanının avcı toplayıcılıktan besin üreticiliğine uzanan serüveninde en önemli kilometre taşı Göbeklitepe’de keşfedilen anıtsal yapılar olmuştur. Günümüzde bu anıtsal yapılardan 4 tanesi ortaya çıkarılmıştır. Ancak hava fotoğraflarında 20’ye yakın yuvarlak planlı yapı görünmektedir. İlerleyen yıllarda yapılacak kazılarda bu alanlarda ortaya çıkarılacak olup belki dünya tarihini değiştirecek çok yeni bulgulara ulaşılabilecektir.

The finds at Göbeklitepe resulted in history being re-written. Many known things underwent change and were updated. The discovery of Göbeklitepe refuted the hypothesis that “nomadic communities invented agriculture and thus transitioned to a settled life”, which had been taught in history classes for years. It was formerly believed that life in settlements started after the invention of farming and animal husbandry but Göbeklitepe proved that hunter and gatherer communities switched to a settled life as a result of constantly gathering in religious centers such as Göbeklitepe. People focused on agriculture because of the desire of crowded communities to be close to sanctuaries and the lack of sufficient resources around to meet the needs of these communities. This means it was not agriculture that led to a settled life but, to the contrary, settled life brought along agriculture as a result of the desire to stay close to religious temples.

The monumental structures discovered in Göbeklitepe are the most important milestones in the journey of people from hunter-gatherers to agricultural producers. Only four of these monumental structures have been unearthed so far. However, aerial photographs show that there are about 20 structures with round plans. In the following years, many new finds will be discovered in these areas which will perhaps change the history of the world.

1995 yılından bu yana Göbeklitepe’de devam eden arkeolojik kazılarda Göbeklitepe’nin yaklaşık %15’i açığa çıkarılmıştır. Yani Göbeklitepe’deki kazı çalışmaları uzun bir süre devam edecektir. Ancak öncelik bu güne kadar yapılan kazı çalışmalarında ortaya çıkan mimari yapıların korunmasıdır. 2011 yılından bu yana UNESCO Dünya Miras Geçici Listesinde yer alan Göbeklitepe 2018 yılı Temmuz ayında Bahreyn’de düzenlenen 42. Dünya Mirası Toplantısında Türkiye’den 18. Varlık olarak UNESCO Dünya Mirası Listesine alınmıştır.

About 15% of Göbeklitepe has been uncovered during ongoing archaeological excavations in Göbeklitepe, which began in 1995. In other words, the excavations in Göbeklitepe will continue for a long time. The priority, however, is the preservation of the architectural structures that have been uncovered in the excavations thus far. Göbeklitepe, which had been on the UNESCO World Heritage Tentative List since 2011, was admitted to the UNESCO World Heritage List at the 42nd World Heritage List Meeting held in Bahrain in July 2018 as the 18th entry from Turkey.

Celal ULUDAĞ

1978 yılında Şanlıurfa’da doğdu. Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Klasik Arkeoloji Bölümünde öğrenimini tamamladı. Halen Şanlıurfa Müze Müdürlüğü ve Göbeklitepe Kazı Heyeti Başkanlığı görevlerini yürütmektedir.

He was born in 1978 in Şanlıurfa. Completed his education Department of Classical Archaeology of Faculty of Science and Letters of Selçuk University. Currently serves as the Director of Şanlıurfa Directorate of Museums and Head of the Göbeklitepe Excavation Committee.

ANKARA

Cumhuriyetin Başkenti: **Ankara**

Arkeoloji Yaz Okulu kapsamında Türkiye’de bulunan katılımcılar, Gelibolu, Troya, Efes, Zeugma Mozaik Müzesi, Assos ve Göbeklitepe’nin ardından Türkiye’nin başkenti Ankara’ya geldi.

Anadolu’nun tam ortasında yer alan ve birçok medeniyete ev sahipliği yapan Ankara’da Yunus Emre Enstitüsü’nü ziyaret eden katılımcılar, Enstitü Başkanı Prof. Dr. Şeref Ateş ile bir araya gelerek Türkiye’de edindikleri deneyimleri paylaştı.

Enstitü programından sonra Anadolu Medeniyetler Müzesi’ni ziyaret eden katılımcılar, binlerce yıllık Anadolu tarihini müzede görme şansına erişti. Tarihin bilinen ilk çağlarından günümüze kadar Anadolu coğrafyasındaki uygarlıklardan eserlerin sergilendiği müzede katılımcılar, Arkeoloji Yaz Okulu kapsamında gördükleri kazı alanlarından çıkan eserleri tek bir müzede görerek uzmanlardan bilgi aldı.

Capital of the Republic: **Ankara**

Participants in the Archaeology Summer School in Turkey came to Ankara, the capital of Turkey, following Gallipoli, Troy, Ephesus, Zeugma Mosaic Museum, Assos and Göbeklitepe.

The participants visited the Yunus Emre Institute in Ankara, which is located in the middle of Anatolia and has been home to many civilizations. They met the President of the Institute, Prof. Dr. Şeref Ateş to share the experiences they’ve had in Turkey.

Participants who visited the Anatolian Civilizations Museum after the Institute program had the opportunity to see thousands of years of Anatolian history in the museum. In the museum where artifacts from civilizations in Anatolia from the earliest known times to the present day are exhibited, the participants saw the artifacts from the excavation sites they saw as part of the Archaeology Summer School in a single museum and received information from the experts.

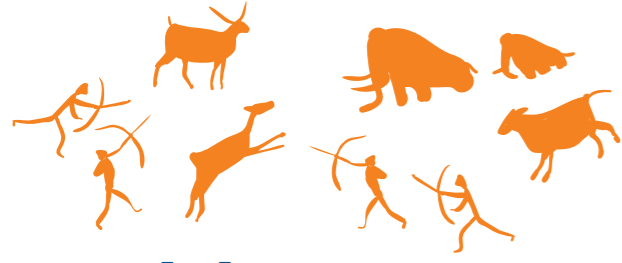
Katılımcılar daha sonra Ankara’nın en önemli sembollerinden biri olan Ankara Kale’si, Aslanhane Camisi ve etrafındaki tarihi eserleri gezdi.

Malezya’dan programa katılan Nur Syazwani Naqibah Binti Md Baseri, “Kitaplarda okuduğum ve hayalini bile kuramadığım yerleri Arkeoloji Yaz Okulu sayesinde yerinde tanıdım. Hayalimi gerçekleştirdiğiniz için teşekkür ederim” dedi.

Participants then toured the Ankara Castle, one of the most important symbols of Ankara, the Aslanhane Mosque and the surrounding historical monuments.

Nur Syazwani Naqibah Binti Md Baseri, who participated in the program from Malaysia, said: “I got to know the places I read in books and couldn’t even dream of thanks to the Archaeology Summer School. Thank you for making my dream come true.”

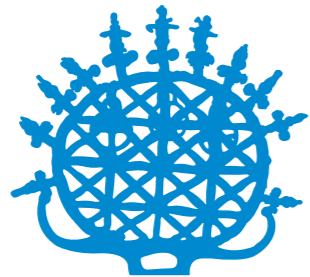
Anadolu Medeniyetleri Müzesi*

Paleolitik Çağ'dan itibaren Anadolu topraklarının özgün eserlerine ev sahipliği yapan Anadolu Medeniyetleri Müzesi, iki tarihi binadan oluşmaktadır. Bunlar Osmanlı Dönemi yapıları olan Mahmutpaşa Bedesteni ve Kurşunlu Han'dır. 2014'te restore edilerek yenilenen bu müzede sanal turlar, canlandırmalar ve Göbeklitepe'deki T biçimli dikme replikalar ve eserlerle birlikte tarihe bir yolculuk yapmanızı sağlamaktadır.

Ankara'nın ilk müzesinin öyküsü 1921 yılına uzanmaktadır. Mustafa Kemal Atatürk'ün merkezde bir Eti Müzesi kurulması fikriyle, ülkenin dört bir yanından Hitit eserleri toplanmaya başlanmıştır. Dönemin Kültür Müdürü Galip Bey, Ankara Kalesi'nin Akkale Burcu, Augustus Mabedi ile Roma Hamamı'nı müzeye dönüştürerek ilk adımı atmıştır.

1997'de "Avrupa'da Yılın Müzesi" seçilen ve kendine özgü koleksiyonları ile dünyanın sayılı müzeleri arasında yer alan Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde eserler, kronolojik olarak ayrılmış bölümlerde sergilenmektedir. Üst salonda Paleolitik Çağ, Kalkolitik Çağ, Eski Tunç Çağı, Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Eski Hitit ve Hitit İmparatorluk Çağı, Frig Krallığı, Geç Hitit Krallığı, Urartu Krallığı, ve alt salonda ise Çağlar Boyu Ankara ve Klasik Devirler bölümleri yer almaktadır.

* Kaynak/Source: <https://muze.gov.tr/muze-detay?SectionId=AMM01&DistId=AMM>

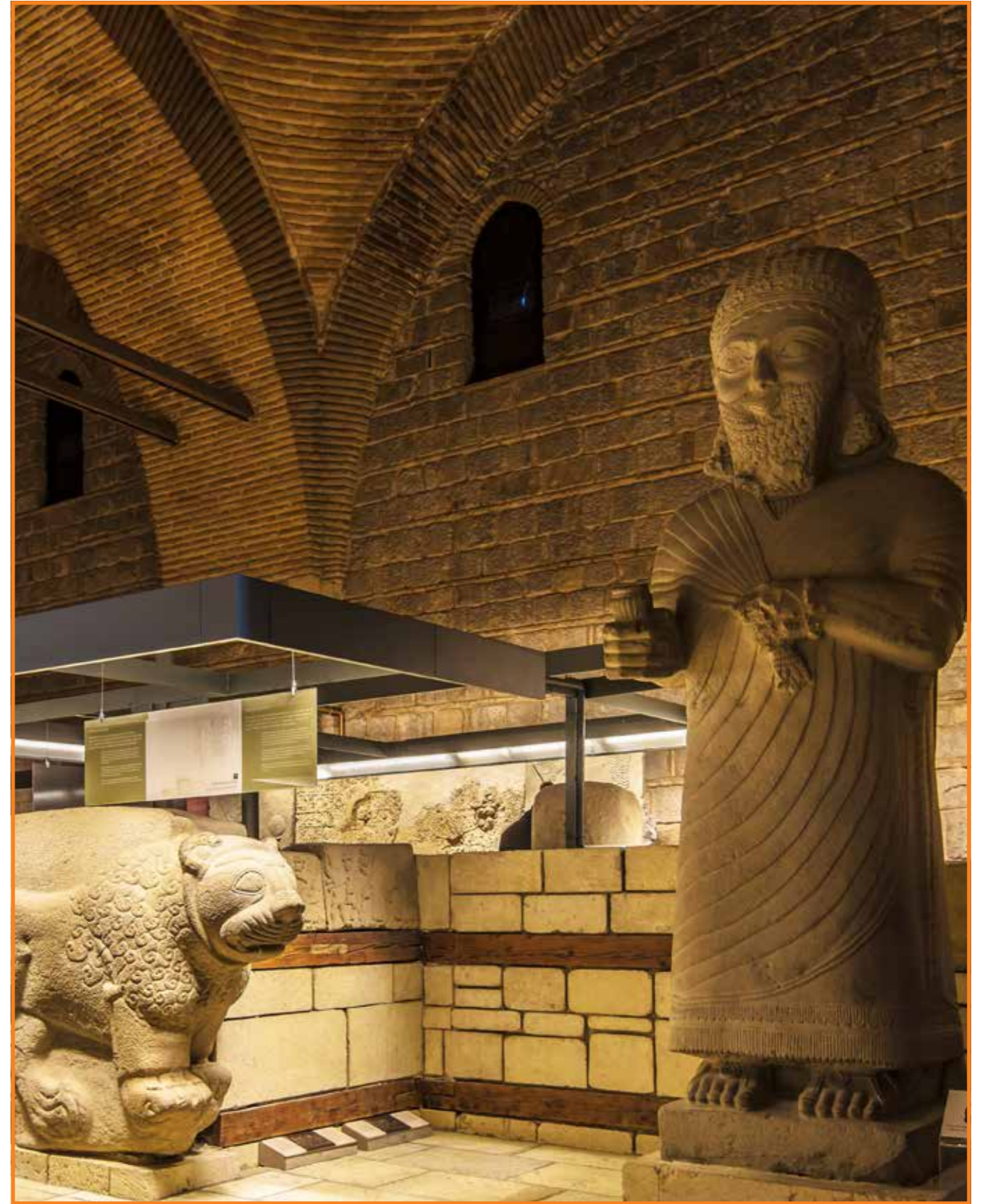
Museum of Anatolian Civilizations

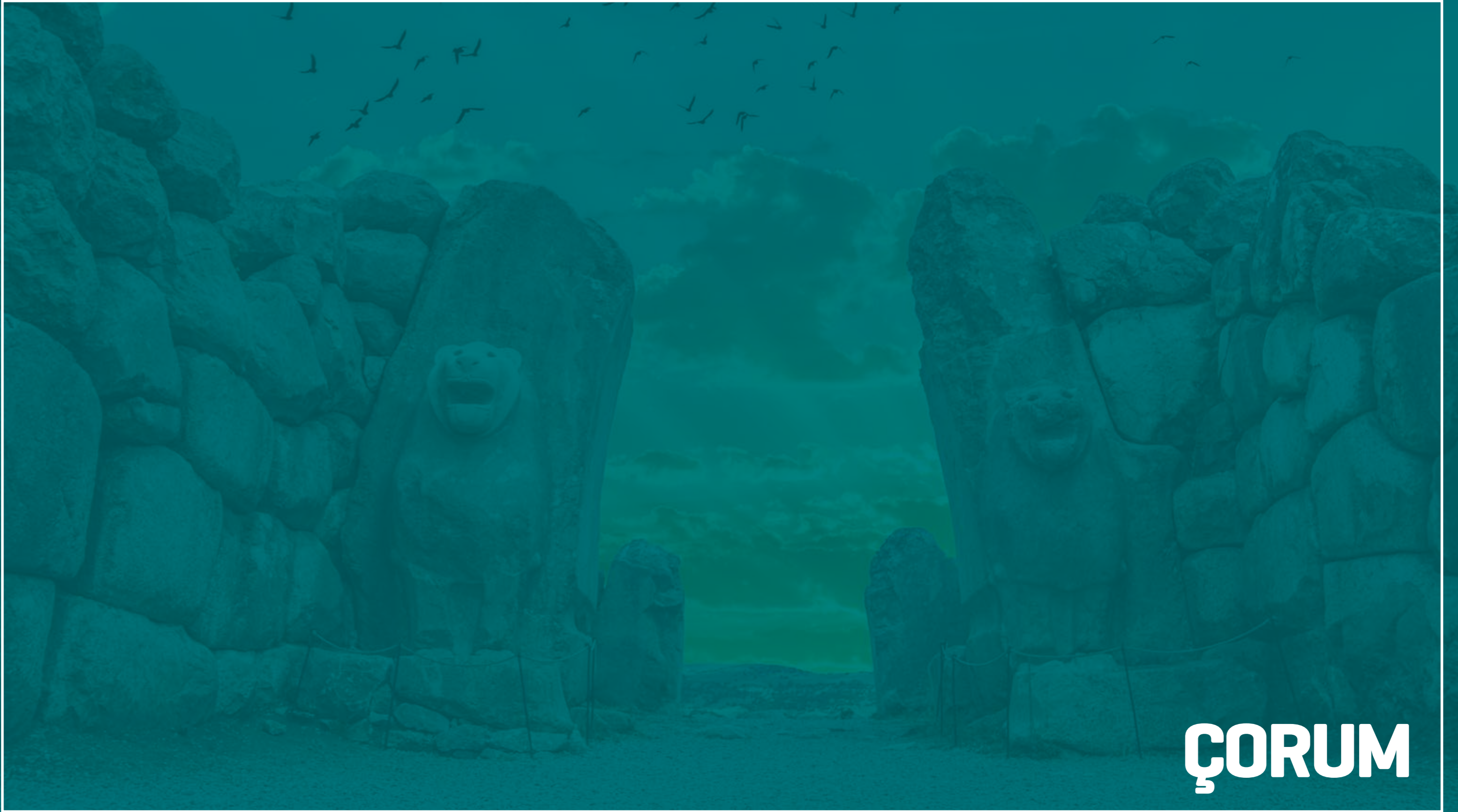
The Museum of Anatolian Civilizations, which houses the original works of Anatolian lands from the Paleolithic age, consists of two historical buildings. These are the Mahmutpaşa Closed Bazaar and Kurşunlu Inn, which were Ottoman-era structures. Restored and renovated in 2014, this museum provides a journey through history with virtual tours, recreations and T-shaped erected replicas and artifacts from Göbeklitepe.

The story of Ankara's first museum dates back to 1921. Upon Mustafa Kemal Atatürk's idea of establishing a Hittite Museum at the center of Ankara, Hittite artifacts began to be collected from all around the country. Galip Bey, the Cultural Director of the period, took the first step by turning the Akkale bastion of Ankara Castle, the Augustus Temple and the Roman bath into museums.

The artifacts in the Museum of Anatolian Civilizations, which was selected as "Museum of the Year in Europe" in 1997 and is among the most important museums of the world with its unique collections, are exhibited in chronologically separated sections. The upper hall features the Paleolithic, Chalcolithic, Old Bronze Age, Assyrian Trade Colonies Period, Old Hittite and Hittite Empire Periods, Phrygian Kingdom, Late Hittite Kingdom, Kingdom of Van and the lower hall features Ankara Through the Ages and the Classical Periods sections.

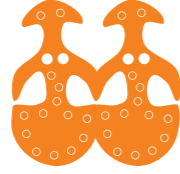

ÇORUM

“Hattuşa’ya Yolculuk”

“Journey To Hattusa”

Yaz Okulu kapsamında yirmi bir ülkeden Türkiye’ye gelen katılımcılar, Çorum’un Boğazkale ilçesinde bulunan Hattuşa Ören Yeri’ni gezdi.

As part of the summer school, participants from twenty-one countries visited the Hattusa Archeological Site in the Boğazkale District of Çorum.

Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü işbirliği ile Çorum’u ziyaret eden katılımcılar, UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi’nde yer alan Hattuşa Antik Kenti’ni ziyaret etti.

The participants visited Çorum in cooperation with the Provincial Directorate of Culture and Tourism and visited the ancient city of Hattusa, which is on the UNESCO World Cultural Heritage list.

İl Kültür ve Turizm Müdürü Sümeyra Şengül ile Hattuşa Kazı Başkanı Prof. Dr. Andreas Schaner’in ev sahipliğindeki gezide katılımcılar, devam eden kazı çalışmalarını inceledi.

The participants viewed the ongoing excavation works in the visit hosted by the Director of Provincial Directorate of Culture and Tourism Sümeyra Şengül and Head of the Hattusa Excavation Committee Prof. Dr. Andreas Schaner.

Ardından Yazılıkaya ve Alacahöyük ören yerlerini de gezen heyet, buralardaki arkeolojik kazılarda elde edilen tarihi eserler ve Hitit Medeniyeti hakkında bilgi aldı.

Afterwards, the delegation visited the archaeological sites of Yazılıkaya and Alacahöyük, and received information about the historical artifacts obtained during the archaeological excavations in these areas and about the Hittite civilization.

İl Kültür ve Turizm Müdürü Şengül, proje kapsamında ABD, Almanya, Arnavutluk, Avusturya, Bosna-Hersek, Çekya, Çin, Fas, Güney Kore, Gürcistan, Hırvatistan, Hindistan, İtalya, Kazakistan, İngiltere, İran, Lübnan, Malezya, Romanya, Tunus ve Ukrayna’dan arkeoloji, sanat tarihi, tarih ve coğrafya gibi sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin ve genç profesyonellerin program kapsamında ders kitaplarında okudukları Hitit medeniyetini yakından tanıma fırsatı bulduklarını dile getirdi.

The director of culture and Tourism of the province, Şengül, said that students and young professionals studying in social sciences such as archeology, art history, history and geography from the USA, Germany, Albania, Austria, Bosnia and Herzegovina, Czechia, China, Morocco, South Korea, Georgia, Croatia, India, Italy, Kazakhstan, England, Iran, Lebanon, Malaysia, Romania, Tunisia and Ukraine had the opportunity to get to know the Hittite civilization that they had read about in school books.

Çorum programı kapsamında kazı alanlarından ortaya çıkarılan nadide eserlerin sergilendiği Çorum Müzesi de ziyaret edildi. Müzede uzmanlardan bilgi alan katılımcılar, Hitit yazısı atölye çalışmasına katıldı.

Within the scope of the Çorum program, the Çorum Museum, where the rare artifacts unearthed from the excavation sites were exhibited, was also visited. Receiving information from the experts at the museum, the participants took part in the Hittite script workshop.

Boğazköy [Hattuša] Örenyeri*

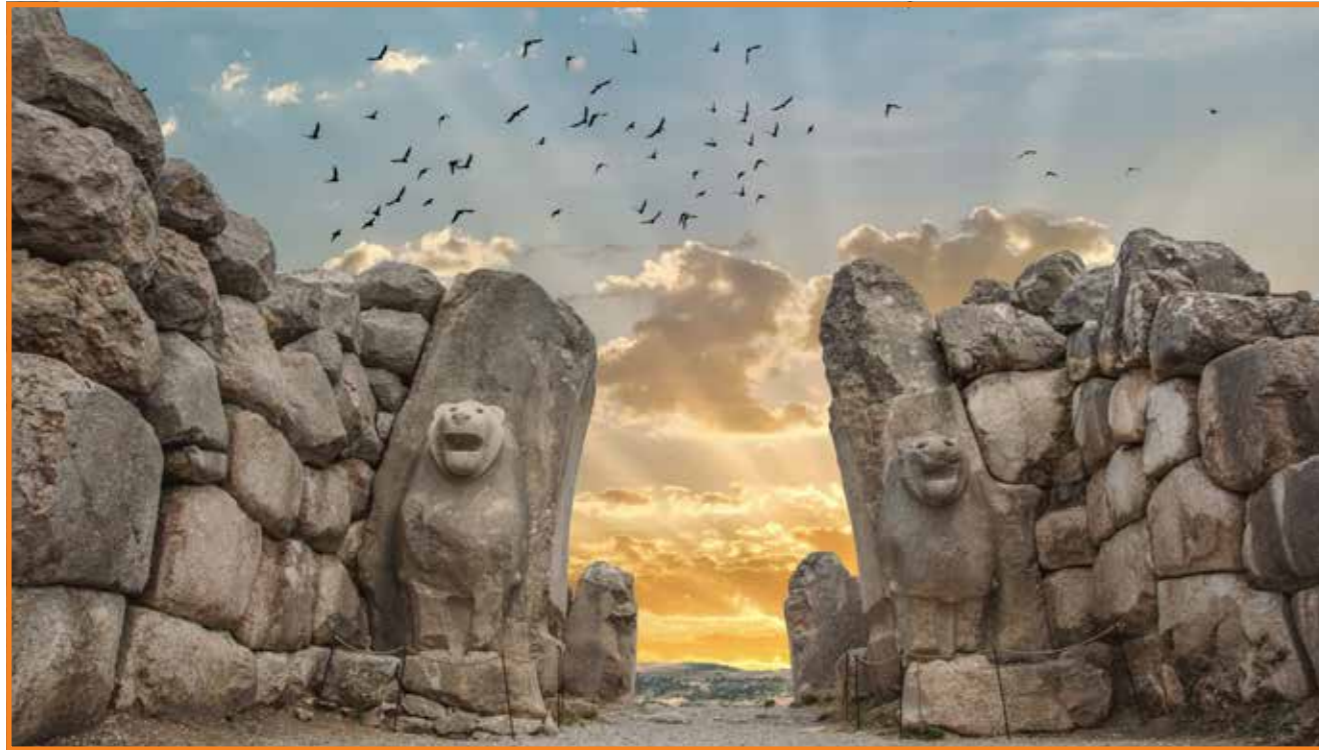
Boğazköy [Hattusa] Archaeological Site

Boğazköy [Hattuša] örenyeri, Çorum İli'nin 82 km. güneybatısında yer almaktadır. Hattuša'nın keşfi 1834 yılında Fransız mimar Charles Texier tarafından gerçekleştirir. Bu buluş aslında yalnızca Hattuša'nın keşfi değil, tamamen unutulmuş olan Hititlerin keşfi olarak da algılanabilir. 1893-94'te Ernest Chantre'nin birkaç sondaj yapmasına ve ilk çivi yazılı tabletleri yayınlamasına kadarki dönemde pek çok bilim adamı ve gezgin Hattuša'yı ziyaret eder. Müze-i Humayun müdürü Osman Hamdi Bey, 1906'da müzesi adına Makridi'nin sorumluluğunda Boğazköy kazılarını başlatmış, zamanın çiviyazısı uzmanı Assiriolog Hugo Winckler'i de kazı heyetine alarak, burasının Hitit başkenti Hattuša olduğunu tespit ederler. 1931-39 yılları arasında ve 2. Dünya Savaşı nedeniyle verilen aradan sonra 1952'de yeniden başlatılan kazılar kesintisiz olarak Alman Arkeoloji Enstitüsü tarafından yaklaşık 100 yıldır sürdürülmektedir.

* Kaynak/Source: <https://corum.ktb.gov.tr/TR-58773/kazi-alanlari.html>

Boğazköy [Hattusa] archaeological site, is located 82 km southwest of the Çorum Province. Hattusa was discovered by French architect Charles Texier in 1834. This discovery can be perceived not only as the discovery of Hattusa, but also as the discovery of the Hittites, who had been completely forgotten. Many scientists and travelers visited Hattusa until Ernest Chantre made a few bores and published the first cuneiform tablets in 1893-94. The director of the Imperial Museum, Osman Hamdi Bey, initiated the excavations at Boğazköy under the responsibility of Makridi on behalf of the museum in 1906, and took Assyriologist Hugo Winckler, an expert on the cuneiform of the time, to the excavation team and established that it was Hattusa, the Hittite capital. After a hiatus between 1931 and 1939 and one due to World War II, the excavations began once more in 1952 and have been continuing without interruption for nearly 100 years, being conducted by the German Archaeology Institute.

Kazılar sonucunda ilk yerleşim izleri, M.Ö 6.bin'e Geç Neolitik-ErkenKalkolitik Çağ'a kadar inmektedir. Kesintisiz yerleşmeye başlanması ise, M.Ö 3.binin, Eski Tunç Çağ'ının sonlarına doğru olmuştur. Bölgenin yerlileri Anadolu'lu Hattiler, burada bir kent kurup, Hattuş adını vermişlerdir. Hitit yazılı kaynaklarından anlaşıldığına göre, I. Hattuşili'nin iktidara gelmesiyle [M.Ö 1665-1640] Hattuşa, Hititlerin başkenti olmuştur.

As a result of the excavations, the first traces of settlement go as far back as 6,000 B.C., the Neolithic-Early Chalcolithic Age. Uninterrupted settlement began at the end of 3,000 B.C., the latter stages of the Old Bronze Age. The Hattis of Anatolia, the natives of the region, founded a city here and named it Hattus. As understood from Hittite written sources, Hattusa became the Hittite capital after Hattusili I [1655-1640 B.C.] rose to power.

Hitit İmparatorluğ'unun M.Ö 1200 yıllarından hemen sonra yıkılmasıyla, Anadolu Tunç Çağları da sona erer. Bununla beraber, Hattuşa şehrinin arazisinin yerleşim tarihi devam eder. M.Ö 12. yüzyılın başlarında, Erken Demir Çağı'na tarihlenen yeni yerleşme, Frig etkilerini yansıtan bir taşra kasabasına dönüşüp büyümeye başlaması ancak M.Ö 8. yüzyılda gerçekleşir. Yerleşim, Pers döneminde de devam etmiştir. Helen/Galat ve Roma/Bizans'a ait yerleşme ve tahkimat izleri de görülmektedir. Bir Türkmen aşireti'nin 16. yüzyılda buraya yerleşmesiyle, bugünkü Boğazkale kurulmuştur. Eski adı Boğazköy olan bu yerleşme, Hititler'in başkentine de yeni adını vermiştir.

Anatolian Bronze Ages came to an end after the dissolution of the Hittite Empire after 1200 B.C. However, the settlement history of the land of the city of Hattusa continued. The transition of the new settlement, which is dated to the Early Iron Age - early 12th-century B.C- to a rural town reflecting Phrygian influences only happened in the 8th-century B.C. The settlement continued in the Persian period. Settlement and fortification signs belonging to Hellenic/Galatian and Roman/Byzantine periods are also observed. Today's Boğazkale was founded upon the settlement of a Turkmen tribe here in the 16th century. This settlement, formerly known as Boğazköy, gave its new name to the capital of the Hittites.

HATUŞA HİTİT İMPARATORLUĞU'NUN BAŞKENTİ HATTUSA THE CAPITAL OF THE HITTITE EMPIRE

Andreas Schachner *

Bugün Çorum'un Boğazkale İlçesi yakınlarında yer alan ve M.Ö. 2. binyılda Orta Anadolu'da oluşan Hitit İmparatorluğu'nun başkenti Hattuşa'nın bulunduğu bölgede, yerleşik tarım topluluklarının ilk izleri M.Ö. 6. ile 4. binyılları arasında karşımıza çıkmaktadır. Anadolu steplerinin kuzeyinde bir çok bölgede olduğu gibi, Boğazkale'nin bulunduğu Budaközü vadisinde de küçük ve nispeten kısa süreli iskan edilen alanlar, insanların ilk yerleşim yerleri olarak tespit edilebilmiştir.

The region which is currently located near Boğazkale district of Çorum and which had been the location of Hattusa, the capital of the Hittite Empire in Central Anatolia, in 2,000 BC exhibits the first traces of sedentary agricultural societies between 6,000 BC and 4,000 BC. As with many regions to the north of the Anatolian steppes, small areas inhabited for a relatively short period in the Budaközü valley, where Boğazkale is located, were identified as the first human settlements.

Anadolu'nun güney bölgelerinden çok farklı olan ekosisteme uygun yaşam stratejilerinin geliştirilmesi, özellikle 2006-2009 yılları arasında gerçekleştirilen Çamlıbel Tarlası çalışmalarından elde edilen bulgularla görülmüştür. Buradaki çalışmalar Kalkolitik dönem içerisinde bölgesel bir kültürün kendine özgün özellikleriyle şekillendiğini göstermektedir. Sadece birkaç küçük yapıdan oluşan yerleşimlerin çevresindeki doğal kaynakların ve tarım alanlarının verimliliği kısa sürede tükendiği için, bu tarz yerleşimler çok uzun bir zaman boyunca kulla-

The development of living strategies fit for the ecosystem, which is radically different from the southern regions of Anatolia, was particularly observed via finds from the Çamlıbel Field studies conducted between 2006 and 2009. The studies conducted there show that a regional culture took shape with its own peculiar qualities during the Chalcolithic period. As the productivity of the natural resources and agricultural areas surrounding the settlements, which consisted merely of some small structures, was exhausted in a short time, settlements of this kind were not used for long

* Prof. Dr. Andreas Schachner, Alman Arkeoloji Enstitüsü / German Archeological Institute, İnönü Cad. 10, TR 34437 İstanbul, Türkiye. email: andreas.schachner@dainst.de

nilamamıştır ve tüketildiği zaman yeni bir iskân alanına taşınmıştır. Bu nedenle Anadolu'da birçok bölgede görülen tipik höyük tarzı yerleşimler buralarda karşımıza çıkmamaktadır.

M.Ö. 3. binyılın ilk yarısında, Boğazköy ve yakın çevresindeki kültürel gelişme henüz tam olarak bilinmese de, binyılın sonlarında Boğazköy'de yeni bir yerleşimin kurulmasıyla bölgenin tarihinde yeni bir sayfa açılmıştır. Bu yerleşim, öncekilerden çok daha büyük olmasının yanı sıra aynı yerleşim içerisinde ilk kez görülen değişik mimari formlarla da dikkat çekmektedir. Kesintisiz gelişen bu yerleşim, yaklaşık 500 sene sonra Hitit başkenti olacak şehrin çekirdeğini oluşturmaktaydı. Özellikle konut mimarisinin zaman içerisinde çok fazla değişim göstermeden yüzyıllar boyunca Hitit dönemine kadar aynı formlarda kullanılması, Hitit maddi kültürünün kökenlerinin bu en eski yerleşime dayandığına işaret etmektedir. Kendinden önceki mimari sistemlere paralel kullanımları uzun bir süre devam ettiren Hititlerde, başkentleşmeyle birlikte yeni özgün formlar, kentin ihtiyaçlarına göre ortaya çıkmış ve kullanılmaya başlanmıştır.

periods, and people moved to a new settlement area upon such exhaustion. Therefore, the tumulus type settlements typical to many regions in Anatolia are not found here.

The cultural development in Boğazköy and its immediate vicinity in the first half of the third millennium B.C. is not yet fully known, but a new page was opened in the history of the region with the establishment of a new settlement in Boğazköy at the end of the millennium. In addition to being much larger than its predecessors, this settlement is also notable for the different architectural forms seen for the first time in the same settlement. This settlement, which developed continuously, formed the core of the city that would become the Hittite capital about 500 years later. In particular, the use of residential architecture in the same forms throughout the centuries without much change over time until the Hittite period indicates that the origins of the Hittite material culture date back to this oldest settlement. During the Hittite period, which ran parallel with the previous architectural systems for a long time, new original forms emerged and started to be used according to the needs of the city as it became the capital city.

M.Ö. 3. binin son çeyreğinde Anadolu'yu kapsayan ve komşu bölgelerle bağlantılı bir takas sisteminin oluşturulduğunu, özellikle zengin Alaca Höyük Bey mezarlarından elde edilen ve benzer birçok buluntudan anlamaktayız. M.Ö. 2. binyılın ilk yüzyıllarında ise, Anadolu'daki bu ticaretin özellikle Assurlu tüccarlar öncülüğünde kurumsallaştırıldığı ve tüm Anadolu'yu kapsadığı, yazılı kaynaklardan ve diğer maddi kalıntılardan anlaşılmaktadır. Assurlu tüccarlar, Anadolu'ya kalay ve özel kumaşlar getirerek Anadolu ile Kuzey Suriye ve Kuzey Mezopotamya'yı birbirine bağlayan, Anadolu madenlerini güneydeki kültürlerle aktaran bir ağ oluşturmuşlardır. Bu ağın en önemli noktalarında, Assur'lu tüccarlar, kendi dillerinde liman, yani kervanların vardıkları limanlar, anlamına gelen karum adında ve Anadolu kentlerinin kenarlarında yer alan yerleşimlerde yaşamaktaydı. Boğazköy'de, esas Hatti şehrinin hemen batısında, yüzyıllar sonra Hitit şehrinin Aşağı Şehir olarak adlandırılacak kısmında, geniş bir terasta Karum Hattuş olarak bilinen bir yerleşim tespit edilmiştir. Dönemin Akkadça çivi yazılı metinlerinden ilk kez öğrendiğimiz yerleşimin adı, Sümerce „gümüş“ anlamına gelen kelime işaretleriyle yazılmaktaydı. Yerli Hattice dilindeki okunuşu bilinmese de kullanılan çivi yazılı işaretlerden, şehrin adının muhtemelen gümüş ile yapılan ticaretle bağlantılı olduğu düşünülmelidir.

We can see from the rich Alacahöyük Bey tombs and many other similar finds that a trading system was created in Anatolia and connected with the neighboring regions in the last quarter of the third millennium BC. It is understood from written sources and other material remains that this trade in Anatolia was institutionalized, especially under the leadership of Assyrian merchants, and covered all of Anatolia in the first centuries of the second millennium B.C. Assyrian merchants brought tin and special fabrics to Anatolia and created a network that connected Anatolia with Northern Syria and Northern Mesopotamia and transferred Anatolian mines to cultures in the south. At the most important points of this network, Assyrian merchants lived in settlements called karum, which in their language means ports, that is, ports where caravans arrive, and located on the edges of Anatolian cities. In Boğazköy, just west of the main city of Hatti, a settlement known as Karum Hattuş was found on a large terrace in the part of the Hittite city that would later be called Lower City. The name of the settlement, which we learned for the first time from the Akkadian cuneiform texts of the period, was written with word marks meaning "silver" in Sumerian. Although its pronunciation in the native Hattic language is unknown, it should be thought, from the cuneiform signs used, that the name of the town was probably linked to the trade with silver.

O dönemde Hattuş olarak bilinen şehir, batısındaki karum mahallesiyle birlikte karmaşık ve neredeyse Eski Hitit dönemindekiyle aynı büyüklükte bir yerleşimdir. Şimdiye kadar mabet ya da anıtsal idari yapılar bulunmasa da şehrin birçok yerinde değişik mimari formların tespit edilmesi, karmaşık ve hiyerarşik bir toplumsal yapının yansımaları olarak da yorumlanabilir. Bu dönemde Hattuş beylerinin Büyükkale üzerinde surla çevrili olabilecek bir alanda iskân ettikleri düşünülmektedir. Aşağı Şehir'de ayrı bir alanda yaşayan karum tüccarlarının mahalleleri de yapılan kazılarla kısmen açığa çıkarılmıştır. Anadolu'nun içlerinde birçok yerde merkezler kuran Assurlu tüccarlar, Hattuş'ta da diğer kentlerde olduğu gibi vergi vermekle yükümlüydüler. Kendileriyle birlikte Anadolu'ya getirdikleri yazı sayesinde Assurlu tüccarların Hattuş ve diğer şehirlerdeki ticari faaliyetlerini açıklayan çok sayıda belge bulunmaktadır. Gittikleri yerlerde kendi kültürel özelliklerini taşıyan Kuzey Mezopotamya kökenli bu tüccarların, Eski Hitit kültürü üzerinde önemli izlerinin olduğu görülmektedir. Eski Tunç Çağı ile Karum Dönemi hatta Eski Hitit Döneminde şehrin yüzölçümleri arasında fazla bir farkın olmadığı bilinmektedir. Bu da şehrin maddi kültürünün ve ekonomik temellerinin fazla değişmediğine işaret etmektedir. Aynı zamanda Eski Hitit Dönemi yerleşiminin daha önceki yerleşimlerle maddi kültür bakımından yakın bir ilişkide olduğunu ve buradaki kültür kalıntılarının üzerinde geliştiğini, elde edilen bulgularla söylemek mümkündür.

Eski Tunç Çağı'ndan Hitit Dönemi'ne kadar olan kültürel süreç, Anadolu'da kesintisiz olarak sadece Boğazköy'de takip edilebilmektedir. Uzun bir süre Anitta metnine dayanarak lanetlendiği söylenen Karum Dönemi kenti ile ilk Hitit kralı I. Hattuşili tarafından "sözde" yeniden kurulan şehir arasında, yerleşimin neredeyse bir yüzyıl boyunca kullanılmadığı düşünülmüştür. Yazılı metinlerde Anitta'nın laneti şu şekilde geçmektedir:

The city, known as Hattuş at the time, was a complex settlement with the Karum quarter to its west, almost the same size as in the old Hittite period. Although there have been no temples or monumental administrative structures found so far, the identification of different architectural forms in many parts of the city can also be interpreted as a reflection of a complex and hierarchical social structure. During this period, it is thought that the Lords of Hattuş inhabited an area that may have been surrounded by walls in Büyükkale. The quarters of the Karum merchants who lived in a separate area in Lower City, were also partially uncovered by the excavations. Assyrian merchants, who established centers in many parts of Anatolia, were obliged to pay taxes in Hattuş as in other cities. Thanks to the writing they brought with them to Anatolia, there are many documents describing the commercial activities of Assyrian merchants in Hattuş and other cities. These merchants of Northern Mesopotamian origin, who transmitted their own cultural characteristics in the places they went, left important traces in the Old Hittite culture. It is known that there is not much difference between the surface areas of the city during the old Bronze Age and Karum period and even the old Hittite period. This indicates that the material culture and economic foundations of the city did not go through much change. At the same time, it is possible to say, according to the finds, that the settlement of the old Hittite period had a close relationship with the earlier settlements in terms of material culture and it developed on the remains of the culture here.

The cultural process from the ancient Bronze Age to the Hittite period can be traced in Anatolia without interruption only in Boğazköy. It was thought for a long time that the settlement was not used for nearly a century between the Karum Period city, which was said to have been cursed based on the Anitta text, and the city "supposedly" newly-founded by Hattuşili. In written texts, Anitta's curse is quoted as:

“Geceleyin yaptığım bir saldırı ile şehri aldım. Yerine yaban otu ekdim. Benden sonra her kim kral olur ve Hattuş'u yeniden iskân ederse gökyüzünün Fırtına Tanrısı'nın laneti üzerinde olsun.”

Ancak yeni arkeolojik verilerin ışığında Anitta'nın lanetinin ne kadar süre geçerli olduğu düşüncesi tekrar değerlendirilmelidir. Hem son yıllarda bulunan yazılı belgeler hem de maddi kültürün izleri ve karbon tarihlendirmeleri, her iki dönem arasında uzun bir zaman olmadığını göstermektedir. Elimizdeki ipuçları Neşa (bugünkü Kültepe) kralı Anitta'nın Hattuş'u fethetmesinin ardından, burada kısmen tahrip edilmiş bir yerleşimin öncekinden daha küçük bir ölçüde yaşamına devam ettiğine işaret etmektedir.

Yazılı kaynaklara göre kökeni aslında Kuşar kentinde olan Hitit hanedanlığının ilk resmi kralı I. Hattuşili, Boğazköy'deki yerleşimi, M.Ö. 1650'den sonraki yıllarda olumlu stratejik konumu nedeniyle kendine başkent olarak seçmiş olmalıdır. Hattuşalı anlamına gelen bir ismi kendine seçen kral, artık Hititlerin Hattuşası olan kentte, Orta Anadolu'da ilk kez bu kadar güçlü bir devletin kuruluşunu ilan etmiştir. Arkeolojik veriler göz önünde tutulursa Eski Hitit Dönemi'nde maddi kültürün (örn. mimari

“I took the city in a night attack. I planted wild grass instead. Whoever after me becomes king and resettles Hattus, may the curse of the Storm God of the sky be upon him.”

But in light of new archaeological data, the notion of how long Anitta's curse was valid must be reconsidered. Both written documents found in recent years, as well as traces of material culture and carbon dating, indicate that there was not a long time between both periods. The clues we have indicate that a partially destroyed settlement continued to live here to a smaller extent than before after the conquest of Hattus by King Anitta of Neşa [today's Kültepe].

According to written sources, the first official King of the Hittite dynasty, whose origin is actually in the city of Kuşar, Hattusili I., must have chosen the settlement in Boğazköy as the capital due to its advantageous strategic position after 1650 B.C. The king, who chose a name meaning “someone from Hattusa” declared the establishment of such a powerful state in Central Anatolia for the first time in the city that was now Hattusa of the Hittites. Considering the archaeological data, the material culture [e.g. architecture and ceramic] of the Old Hittite Period

ve keramik] daha önceki dönemlerden geliştiği görülür. Dolayısıyla Hitit döneminin başlaması ilk olarak sadece iktidarın değişmesiyle anlaşılmaktadır. Kültürel olarak çok belirgin bir yeniliğin yaşanmadığı dönemin kalıntılarından belli olmaktadır. Hitit egemenliğinin ilk yüzyılında sadece gelecekteki anıtsallığa işaret eden nitelikte ve şehrin tümünü kapsayan bir sur sistemi ile onunla ilişkili olan büyük bir buğday ambarının yapıldığını görmekteyiz. Elimizdeki karbon tarihlendirmeleri bu geniş çaplı ve tüm şehri kapsayan projenin en azından bir kısmının Hantili adlı kralın döneminde (yaklaşık M.Ö. 1600 yıllarında) kendisinin de bir metinde anlattığı gibi gerçekleştiğini gösterir. Şehrin mahallelerinde Hitit döneminin başında köklü bir değişiklik izlenmemektedir. Yerleşimin fiziki yapısında gelişmeler yavaş ilerlemesine rağmen, kral I. Hattuşili ile kullanılmaya başlanan çivi yazısıyla birlikte hem kentin hem de Hitit kültürünün dini, siyasi ve idari kuralları koyulmaya başlanmıştır. Böylelikle Hattuşa, kendinden önceki kültürlerin Hattuş'undan daha çok yazılı belgelerle farklılaşmaya başlanmıştır.

Bu döneme kadar Anadolu beyliklerinin tipik bir şehri görünümünde olan Hattuşa'da, kenti ünük bir metropol haline getiren değişiklikler, ancak M.Ö. 16. yüzyılın son çeyreğinde görülmeye başlanır. Bu dönem sadece Hattuşa'da değil tüm Hitit ülkesinde temelli bir değişim sürecidir. Orta Anadolu'da, Karum Dönemi'nin kültürel izlerinin Eski Tunç Çağı'ndan itibaren sürekli yerleşim olarak kullanılan höyüklerde de görülmesi, yerleşim sisteminde daha önceki dönemlere göre bir farklılığın olmadığını gösterir. Ancak Hitit Dönemi'ne gelindiğinde önemli bir değişiklik görülür. Daha önce iskân edilmiş höyüklerde biten yaşam, M.Ö. 16. yüzyılın ikinci yarısında yeni kurulan yerleşimlerde devam etmeye başlar. Bu gelişmenin en belirgin örneği, önceden planlanarak inşa edilmiş Kuşaklı şehridir. Henüz sadece bir kaç yerleşimden anlaşılan bu değişiklikler, Hitit Devleti'nin, Orta Anadolu'da yepyeni bir yerleşim anlayışıyla birçok şehir kurduğunu ve böylece imparatorluğun çekirdeğini kapsayan özgün bir yerleşim sistemi oluşturduğunu göstermektedir.

was more advanced than previous periods. Therefore, the beginning of the Hittite period is first understood only by the change of power. It is evident from the remains of the period that there was no significant cultural innovation. During the first century of Hittite rule, we see that only a large wheat warehouse was built, which was associated with a fortification system covering the whole of the city, indicating future monumentality. The carbon dating we have suggests that at least a part of this large-scale project that encompasses the entire city was realized during the reign of the king called Hantili (around 1600 B.C.), as described by himself in a text. There is no drastic change in the city's neighborhoods at the beginning of the Hittite period. Despite the slow progress in the physical structure of the settlement, the religious, political and administrative rules of the city as well as the Hittite culture came to be established with the cuneiform script that began to be used during the reign of King Hattusili I. As such, Hattusa started to differentiate itself from the Hattus of previous cultures with its written documents.

The changes that transformed Hattusa, which until this period had the appearance of a typical city of the Anatolian principalities, to a unique metropolis only began to be seen in the last quarter of the 16th-century B.C. This period is a process of fundamental change not only in Hattusa but in the whole Hittite country. In central Anatolia, cultural traces of the Karum period are also seen in the mounds used as continuous settlements since the old Bronze Age, indicating that there is no difference in the settlement system compared to the previous periods. However, by the Hittite period, a significant change is seen. Life ending in previously inhabited mounds, begins to continue in settlements newly established in the second half of the 16th-century B.C. The most obvious example of this development is the Kuşaklı city, which was planned and built in advance. These changes, understood only from a few settlements, show that the Hittite State established many cities in Central Anatolia with a whole new settlement concept and thus created an original settlement system covering the core of the Empire.

Başkent Hattuşa'da bu süreç özellikle M.Ö. 16. yüzyılın ikinci yarısında başlayan, şehrin güneye doğru genişlemesinde izlenebilir. Bu gelişmelerle şehrin yüzölçümü sadece ikiye katlanmamış, aynı zamanda kazanılan alanda daha önce hiç görülmemiş bir planlama anlayışıyla doğal topoğrafya kullanılarak, fonksiyonlarına göre birbirinden ayrı olan birçok mahalle de kurulmuştur.

Bu planlama anlayışının en belirgin örneği Yukarı Şehrin ortasında büyük bir doğal çanakta kurulan tapınak mahallesidir. Düzgün planlanmış sokaklarda yer alan iki düzineden fazla mabet, Yukarı Şehrin çekirdeğini oluşturmaktadır. Burada tespit edilen kutsal yapılar, Hititlerin tapınak mimarisini özgün bir şekilde geliştirdiklerine dair en belirgin örneklerdir. Zamanla düzgün olmayan planlardan olağanüstü bir simetriye doğru değişen yapılar, anıtsal bir giriş, geniş ve en azından bir tarafında revaklı bir avlu ve kutsal odadan oluşmakta ve birçok şehirdeki tapınaklarda genellikle benzer plan uygulanmaktadır. Hititlerin tapınak mimarisine en güzel örnek Aşağı Şehir'deki Büyük Mabet'dir. Bu mabet görkemli mimarisi ile hemen dikkat çekmektedir. Mimarisi dışında önemli bir özelliği de Yazılıkaya'daki gibi iki farklı tanrıya adanmış olmasıdır. Yazılıkaya'da Büyük Mabet gibi Hitit başkentinin önemli bir kutsal alanıdır. Doğal bir

This process in the capital of Hattusa can especially be observed in the southward expansion of the city that began in the second half of the 16th-century B.C. With these developments, not only did the area of the city double, but also many neighborhoods, separated according to their functions, were established using an unprecedented planning approach in the area gained using natural topography.

The most obvious example of this planning approach is the temple quarter, which was established in a large natural dish in the middle of the Upper City. More than two dozen shrines, situated on properly planned streets, form the core of the Upper City. The sacred structures identified here are the most prominent examples of the fact that the Hittites developed the temple architecture in a unique way. The structures, which changed over time from irregular plans to an extraordinary symmetry, consist of a monumental entrance, a large cloister, and a sacred room, and in many cities temples often have similar plans. The best example of the temple architecture of the Hittites is the Great Temple in the Lower City. This temple is immediately notable for its splendid architecture. Apart from its architecture, an important feature is that it is dedicated to two different gods, as in Yazılıkaya. Yazılıkaya, like Great

alanın tapınağa çevrilmesi ile Hitit dünyasında benzersiz bir mimarisi olan bu alan, sahip olduğu kabartmalarla da ünük bir yapıdır. Hitit inanışındaki tanrıları görebildiğimiz bu açık hava tapınağında yer alan kabartma betimlerinde bir nevide de kralın tanrılarla buluşması ve bütünleşmesi betimlenmektedir. Bu sahnelerde Hitit dininin genelinde olduğu gibi birçok Anadolu kökenli öğeye rastlanmaktadır. Yazılıkaya, Büyük Mabet ve farklı ebatlarda yapılmış çok sayıda tapınak, kendilerini "Bin tanrılı halk" olarak adlandıran Hititlerin başkentine kutsal bir anlam yüklemiş olmalıdır. Özellikle bu dönemde şekillenen Hitit dini mimarisi, kendine has üslubuyla farklı kültürlerden kolayca ayırt edilebilir bir yapıya sahip olmuştur. Örneğin, kutsal odaların büyük pencerelerinin olması, Hitit tapınaklarını komşu kültürlerden ayıran en önemli özelliklerden bir tanesidir.

Şehrin en yüksek kaya platosunda, Büyükkale'de ise Hitit siyasi merkezi yaklaşık aynı dönemde belirginlik kazanmıştır. 3 geniş avlu etrafında dizilen yapılarıyla özgün bir anlayış sergileyen saray mimarisi, Hititlerin hem kendilerinden daha önce hem de çağdaş oldukları komşu kültürlerinkinden farklı bir tarz geliştirdiklerine işaret etmektedir. Bir surla kentten ayrılan saray yapısı ve burada bulunan buluntular, Hitit kültürünün en iyi örnekleri arasında yer almaktadır. Bu saray yapısını, özgün mimarisinin yanında önemli kılan bir diğer özellik de arşivlerinde barındırdığı çivi yazılı tablet koleksiyonlarıdır. Devletin siyasi ve dini uygulamaları hakkında önemli bilgiler taşıyan bu yazılı belgeler, Hattuşa'nın insanlık tarihine kattığı en önemli kültürel hazineler arasındadır.

Hattuşa'yı diğer Hitit şehirlerinden belirgin bir şekilde ayıran diğer mimari örnekler, özellikle Yukarı Şehir'de görülür. Şehrin en yüksek yerinde, hem mesken alanlarına hem de tüm çevreye hakim olan ve böylece Hitit medeniyetinin içe ve dışa doğru yönelimini simgeleyen Yerkapı ile anakaya üzerinde kurulan bir çok özel fonksiyonlu yapı (örneğin Yenicekele ve benzerleri) şimdiye kadar bilinen diğer Hitit şehirlerinde görülmeyen yapı türleri arasındadır. Hem anıtsal mimari teknikleri hem de fonksiyonlarıyla ilgili ipuçları, bu

Temple is another important holy site of the Hittite capital. This area, which has a unique architecture in the Hittite world in that it turns a natural area into a temple, is also a unique structure with its reliefs. The relief depictions in this open-air temple, where we can see the Hittite gods, depict the meeting and communing of the king with the gods. In these scenes, many elements of Anatolian origin are found, as is the case in the Hittite religion in general. Yazılıkaya, the

Great Temple and a large number of temples of different sizes must have placed a holy meaning on the capital of the Hittites, who called themselves the "people with a thousand gods". Especially in this period, the Hittite religious architecture was easily distinguishable from different cultures with its unique style. For example, the fact that holy rooms had large windows is one of the most important features that distinguishes Hittite temples from neighboring cultures.

The Hittite political center on the highest rock plateau in the city, Büyükkale, gained prominence in about the same period. The palace architecture, which displays an original understanding with its structures

arranged around 3 large courtyards, indicates that the Hittites developed a style that was different from those of the neighboring cultures, both ones before them and their contemporaries. The palace structure separated from the city by a wall and the finds found here are among the best examples of Hittite culture. Another feature that makes this palace structure important besides its original architecture is the cuneiform tablet collections housed in its archives. These written documents, which carry important information about the political and religious practices of the state, are among the most important cultural treasures that Hattusa has contributed to human history.

Other architectural examples that markedly distinguish Hattusa from other Hittite cities are seen especially in the Upper City. Many structures with special functions [e.g. Yenicekele and the like] founded on Ground Gate and main rock located at the highest point of the city with a commanding position with regard to residences

tür yapıların, Hitit devlet anlayışıyla yakından ilgili işlevlerinin olduğunu ve devletin gücünü simgeleyerek önemli bir rol oynadıklarını göstermektedir. Şehir surlarında üstü yuvarlatılmış geçiş kısımlı şekliyle ünük olan şehir kapıları ve surun farklı yerlerinde yapılan poternler (tünel) de bu sistemin bir parçasıdır. Şehrin farklı noktalarında sur üzerinde inşa edilmiş kapıların hem işlevsel hem de simgesel anlamlar taşıdığı düşünülmektedir. İki yanında kuleler bulunan şehir kapılarının büyüklükleri işlevlerine göre farklılık göstermiş olmalıdır. Özellikle şehrin yukarı kısmında tapınak mahallesini çevreleyen surların üstünde bulunan kapıların farklı simgesel anlamları olduğu düşünülmektedir. Aslanlı Kapı, Kral Kapı, Yerkapı ve üzerindeki Sfenksli Kapı hem şehre giriş çıkışı sağlayan hem de önemli günlerde farklı fonksiyonları olan kapılar olmalıdır.

Hattuşa'ya özgü olan bu mimari özellikler aynı zamanda kralı simgeleyen fonksiyonlara da bağlanmaktadır. Hattuşa'nın İmparatorluğun başkenti olmasının sebebi sadece kralın bulunduğu yer olmasından ziyade, Hitit devletinin ideolojisi ve mantalitesi için önemli ve yeri değiştirilmez fonksiyonlara sahip olmasından ve bu yapılarla simgelemesinden kaynaklanmaktadır. Başkent olarak seçilen ve yapılandırılan kent, imparatorluk için kutsallaşmış ve farklı yerlere taşınması imkansız hale gelmiştir. Özellikle kentteki kutsal alanlar ve imparatorluğun ihtişamını yansıtan yapılar, Hitit imparatorluğuyla özdeşleşmiş, siyasi yapıdan ayrılmaz bir bütün haline gelmiştir.

M.Ö. 13. yy'ın ilk çeyreğinde, başkentini yeri kral Muwatalli'nin ifadesiyle, "tüm ataların ve tanrıların heykelle-riyle,, Anadolu'nun güneyinde olduğu tahmin edilen Tar-

and the entire environment and therefore symbolized the inward and outward orientations of the Hittite civilization are structure types that were not seen in other currently known Hittite cities. Clues regarding both the monumental architectural techniques and their functions suggest that such structures had functions closely related to the Hittite understanding of the state and played an important role in symbolizing the power of the state. The city gates, which are unique in the form of a rounded passageway on the city walls, and the posterns (tunnels) made in different parts of the city walls are also part of this system. It is thought that the gates built on the walls at different points of the city have both functional and symbolic meanings. The size of the city gates with towers on both sides must have differed according to their function. It is thought that the gates above the walls surrounding the temple quarter in the upper part of the city have different symbolic meanings. The Lion Gate, the King Gate, the Ground Gate and the Sphinx Gate must be doors that provide both entrance and exit to the city and have different functions on important days.

These architectural features that are unique to Hattusa are also connected to the functions that symbolize the King. The reason why Hattusa is the capital of the Empire is that it has important and irreplaceable functions for the ideology and mentality of the Hittite state and is symbolized by these structures, rather than simply being the location of the King. The city, chosen and structured as the capital, was sanctified for the Empire and that made it impossible for it to move to different places. The holy sites in the city and the buildings that reflect the grandeur

huntassa'ya taşınmıştır. Bu dönemde Hattuşa başkent fonksiyonunu kısa bir süreliğine kaybeder. Ancak sonraki kralların Hattuşa'ya bir nesil gibi kısa bir süre içerisinde tekrar dönmesi, buranın Hitit idari sistemi ve düşünce dünyasındaki yerinin başka bir yerle doldurulmadığını açık bir şekilde göstermiştir.

Bir ihtimalle başkent fonksiyonlarının Tarhuntassa'ya taşındığı dönemde, Hattuşa'daki tapınakların birçoğu kullanım dışı kalmış ve bu alanlarda çömlekçi atölyeleri yer almaya başlamıştır. Ancak bu şekilde köklü ve tüm dini sistemi alt üst eden ve mimari gelişmelerden anlaşılan bir değişimin nedeni açıklanabilir. M.Ö. 13. yy'ın ikinci yarısında, yani başkentini yine Hattuşa'ya taşınmasından sonra, daha önce tapınak mahallesi ve onunla ilişkili yakın alanlardaki fonksiyonları temsil eden bazı yapıların yeniden kurulması göze çarpar. 1 ve 2 no'lu odalar, Nişantepe ve Güneykale'de bulunan 31 numaralı tapınak, bu dönem içerisinde başkentini eski itibarının ve devamlılığının sağlanması amacıyla inşa edilmiş olmalıdır. Günlük işlevden çok dini kutsamaya yönelik inşa edilen bu yeni yapılar, özellikle kraliyet merkezi olan Büyükkale etrafında özel bir amaca yönelik olarak yapılmış olmalıdır. 1 ve 2 no'lu odalar ile 31 no'lu tapınağın yakınlığı ve sistemli bir şekilde planlanması, bu yapıların bir kültle ilişkili olduğuna

of the Empire were identified with the Hittite Empire and became inseparable from the political structure.

In the first quarter of the 13th-century B.C., the location of the capital was moved, according to the statement of King Muwatalli, "together with all of the ancestors' and gods' sculptures" to Tarhuntassa, which is estimated to be in the south of Anatolia. During this period, Hattusa lost its function as a capital for a short time. However, the return of the later kings to Hattusa in a short period of time like one generation clearly demonstrated that the place of this city in the Hittite administrative system and the world of thought could not be filled with any other place.

Possibly, during the period in which capital functions were moved to Tarhuntassa, most of the temples in Hattusa were out of use and pottery workshops began to take place in their areas. Only in this way can one explain the reason for a radical change that has upset the entire religious system and is understood by architectural developments. It is notable that the temple neighborhood and some structures that represented the functions of the associated areas in the vicinity were re-established after the capital was moved back to Hattusa in the second half of the 13th-century B.C. The rooms 1 and 2,

işaret etmektedir. Yine başkent in bir parçası olan Yazılıkaya açık hava tapınağının da bu dönemde en ihtişamlı haline getirildiği düşünülmektedir. Başka yerde bir benzeri daha bulunmayan bu kutsal alan, başkent in önemini ve kutsallığını vurgulayan bir başka örnektir. Tüm bu yapılar, M.Ö. 13. yüzyıl başlarında gücü zayıflayan başkent i tekrar canlandırma amacı taşısa da, başkent in gerçek sonunun gittikçe yaklaştığı hissedilmektedir.

Şehir bir taraftan yeni yapılara kavuşurken, diğer birçok bölümde ekonomik krizler ve iç siyaset sorunlarından kaynaklı gevşemenin ilk izleri de görülmeye başlanır. Uzun bir süre Hitit İmparatorluğunun dışarıdan gelen büyük bir taarruzla yıkıldığı düşünülse de, çoğalan tarihsel ve arkeolojik verilerin ışığında, Hitit İmparatorluğunun sonunun çok daha karmaşık olduğu anlaşılmaktadır. Hem hanedanlığın içinde olan sorunlar ve taht kavgaları hem de Doğu Akdeniz'in kıyı bölgesindeki genel yıkımlarla iklim şartlarının, M.Ö. 2. binyılın sonuna doğru olumsuzlaşmasıyla bağlantılı birçok sebebin bir araya gelmesi, İmparatorluğun dağılmasına ve başkent in M.Ö. 1200'den sonra kısa bir süre içerisinde yok olmasına sebep olmuştur.

the temple no 31 located in Nişantepe and Güneykale must have been built to ensure the former prestige and continuity of the capital in this period. These new structures, built for religious consecration rather than daily function, must have been built around the royal center in Büyükkale for a special purpose. The proximity of rooms 1 and 2 and the temple no 31 and the systematic planning thereof suggests that these structures were related to a cult. It is thought that Yazılıkaya open air temple, which was another part of the capital, took its most magnificent form during this period. This sanctuary, the likes of which weren't found anywhere else, is another example that emphasizes the importance and sanctity of the capital. While all these structures aimed to rejuvenate the capital whose power was weakened in the early 13th-century B.C., it was felt that the demise of the capital was fast approaching.

While on the one hand the city was gaining new structures, the first traces of the loosening caused by economic crises and internal political problems are also seen in many other areas. Although it was long thought that the Hittite Empire was destroyed by a massive attack from outside, in light of the increasing historical and archaeological data, it is understood that the end of the Hittite Empire was much more complicated. A combination of the problems within the dynasty and the throne fights, as well as the general destruction of the coastal region of the Eastern Mediterranean and the climatic conditions which got worse near the end of the second millennium B.C., resulted in the dissolution of the Empire and disappearance of the capital shortly after 1200 B.C.

Prof. Dr. Andreas Schachner

1967 yılında Almanya'da doğdu. 1986 yılında liseden mezun olduktan sonra, 1987-1993 yılları arasında Köln ve Münih'te Yakın Doğu Arkeoloji, Asurbilim ve Doğu Araştırmaları okudu. Yurt dışındaki okul hayatı sırasında 1989-1990 yılları arasında Ankara'daki Hacettepe Üniversitesi'nde araştırmalarda bulundu. 1998'de doktorasını tamamladıktan sonra 1999-2005 yılları arasında Münih'teki Ludwig Maximilian Üniversitesi'nde Yakın Doğu Arkeoloji Enstitüsü'nde asistan oldu.

Alman Arkeoloji Enstitüsü İstanbul Arkeoloji Bölümü'ne katılan Schachner, 2006 yılından bu yana Yakın Doğu Arkeolojisi ve Anadolu tarih öncesi kültürleri için danışmanlık yapmakta ve 2006 yılından bu yana antik Boğazköy kazılarının başında bulunmaktadır. Bu uzun vadeli araştırma projesi 2019 yılında "Araştırma" kategorisinde Şanghay Arkeoloji Ödülü'ne layık görüldü.

Araştırmaları Yakın Doğu Arkeolojisi, Orta Asya Arkeolojisi, Anadolu, Kafkasya ve Hint Yarımadası, Anatolistik ve Hittitoloji, Akhamenid Pers ve Mimari Tarih üzerine yoğunlaşmıştır.

He was born in Germany in 1967. After graduating from high school in 1986, he studied Near Eastern Archaeology, Assyriology and Oriental Studies in Cologne and Munich from 1987-1993. During his school life abroad, he studied at Hacettepe University in Ankara between 1989-1990. After completing his doctorate in 1998, he was an assistant at the Institute of Near Eastern Archaeology at the Ludwig Maximilian University in Munich from 1999-2005.

Having joined the German Archaeology Institute Istanbul Department of Archaeology, Schachner has been a consultant for Near Eastern Archaeology and Anatolian prehistoric cultures since 2006 and has been the head of the ancient Boğazköy excavations since 2006. This long-term research project was awarded the Shanghai Archaeology Prize in the "research" category in 2019.

His research has focused on Near Eastern Archaeology, Central Asian Archaeology, Anatolia, the Caucasus and the Indian subcontinent, Anatolistics and Hittitology, Achaemenid Persia, and architectural history.

İSTANBUL

Medeniyetlerin Kesiştiği Şehir: **İstanbul**

Arkeoloji Yaz Okulu katılımcıları, çok sayıda medeniyetin izlerini taşıyan İstanbul'da tarihî yolculuğa çıktı.

Yaz okulunun son günlerinde İstanbul'a gelen katılımcılar, İstanbul'u keşfe Boğaziçi'nden başladı. İstanbul Boğaz'ını tekneyle gezme fırsatı yakalayan katılımcılar, eşsiz manzarasıyla büyüleyen İstanbul'un keyfini çıkardı.

Boğaz turunun ardından Ortaköy'de gezilerine devam eden katılımcılar, kültürel mirası için büyük önem arzeden Boğaziçi ve etrafındaki tarihi eserleri yerinde inceledi.

Where Civilizations Meet: **Istanbul**

The participants of the Archaeology Summer School went on a historical journey in Istanbul, which bears traces of numerous civilizations.

The participants who came to Istanbul in the last days of summer school started their discovery Istanbul from the Bosphorus. The participants, who had the opportunity to cruise the Bosphorus by boat, enjoyed Istanbul, which is captivating with its unique scenery.

After the Bosphorus tour, the participants continued their tours in Ortaköy and examined the historical monuments in and around the Bosphorus, which are of great importance for their cultural heritage.

Uygarlık Tarihine Eşsiz Bir Yolculuk

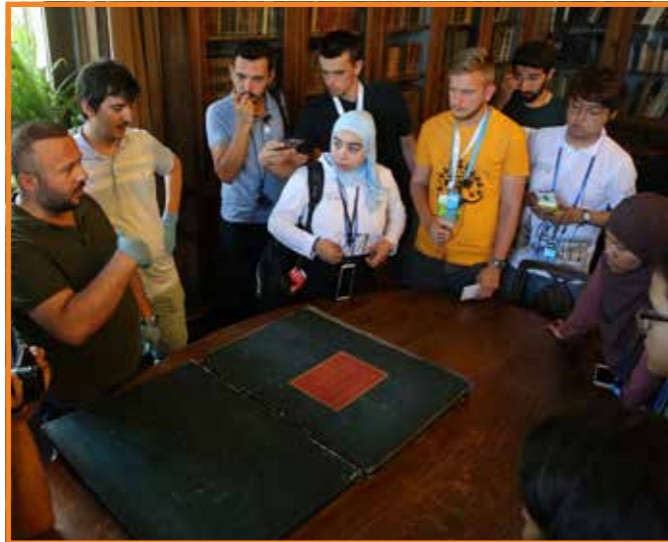
Osman Hamdi Bey tarafından 1869 yılında kurulan ve Türkiye'nin ilk müzesi olan İstanbul Arkeoloji Müzeleri yaz okulu kapsamında yurt dışından gelen katılımcılara kapısını açtı.

Medeniyet tarihinde iz bırakmış çok sayıda uygarlığa ait izlerin muhafaza edildiği müzede katılımcılar, uzmanlar eşliğinde çeşitli kültürlere ait eserleri yakından inceledi.

Türkiye'de ilk olan ve alanında sayılı kütüphanelerden olan İstanbul Arkeoloji Müzeleri-Arkeoloji Kütüphanesinde katılımcılar, tarihin tozlu sayfalarını araladı. 1903 yılında açılan ve açıldığı şekliyle muhafaza edilen tarihi kütüphaneyi gezen katılımcılar, uzmanlar eşliğinde tarihi eser niteliğindeki kitapları inceledi.

Bugün 60.000 civarında kitap olan kütüphanede 2000 civarında yazma eser bulunuyor. Yirmi üçü minyatürlü olan yazma eserlerin Bursalı Mehmed Tâhir ve Kilisli Rifat tarafından fihristli bir kayıt defteri tutulmuş. Târîh-i Cevdet ile Târîh-i Lutfi'nin müsveddeleri de bu koleksiyonda yer alıyor.

A Unique Journey to the History of Civilization

The Istanbul Archaeological Museums, which was founded by Osman Hamdi Bey in 1869 and is the first museum in Turkey, opened its door to summer school participants from abroad.

The participants studied closely the works of various cultures with the accompaniment of experts in the museum, where the traces of numerous civilizations that have left traces in the history of civilization are preserved.

The participants opened the dusty pages of history in the Istanbul Archaeology Museum-Archeology Library which is one of the few libraries in its field and the first one in Turkey. The participants visited the historical library, which was opened up until now in 1903 and preserved as it was opened, and examined the books which constitute historical works themselves, with the accompaniment of experts.

Today, there are around 60,000 books in the library and around 2000 manuscripts. An indexed register of the manuscripts, 23 of which feature miniatures, was kept by Mehmed Tahir of Bursa and Rifat of Kilis. The manuscripts of Tarih-i Cevdet and Tarih-i Lutfi are also in this collection.

Tarihe Yolculuk

Yurt dışından gelen Arkeoloji Yaz Okulu katılımcıları, birçok medeniyete başkentlik yapan İstanbul'un önemli simgelerini ziyaret etti.

Akademik faaliyetlerin yanında kültürel ve turistik yerleri gezen katılımcılar, İstanbul'un en önemli simgelerinden olan Galata Kulesi'ni gezdiler. Tarihi yarımada'daki keşiflerine dünya mimarlık tarihinin günümüze kadar ayakta kalan en özel örneklerinden Ayasofya ile devam eden katılımcıların sonraki durağı Osmanlı mimarisinin en güzel mekânlarından Sultanahmet Camii oldu.

Osmanlı'nın 400 yıllık ikametgahı ve idare merkezi Topkapı Sarayı'nda zengin koleksiyonları ve ilgi çekici hikâyelerle örülür sarayı yakından inceleme şansı bulan katılımcılar, geleneksel Türk el sanatlarından ebru ile tanışarak İstanbul'daki tarihi ve kültürel gezilerini sonlandırdılar.

Journey into History

Participants from the Archaeology Summer School from abroad visited the important landmarks of Istanbul, the capital of many civilizations.

Besides academic activities, participants visited cultural and tourist sites and visited Galata Tower, one of Istanbul's most important landmarks. Continuing their discoveries in the historical peninsula with Hagia Sophia, one of the most special surviving examples of the world architecture history, the next stop of the participants was the Blue Mosque, one of the most beautiful venues of Ottoman architecture.

The participants had the opportunity to closely examine the rich collections of the Topkapı Palace, the 400-year residence and administrative center of the Ottoman Empire as well as the palace itself, which is full of interesting stories. They finished their historical and cultural tour in Istanbul by familiarizing themselves with the traditional Turkish craft of ebru.

İSTANBUL BOĞAZI
BOSPHORUS

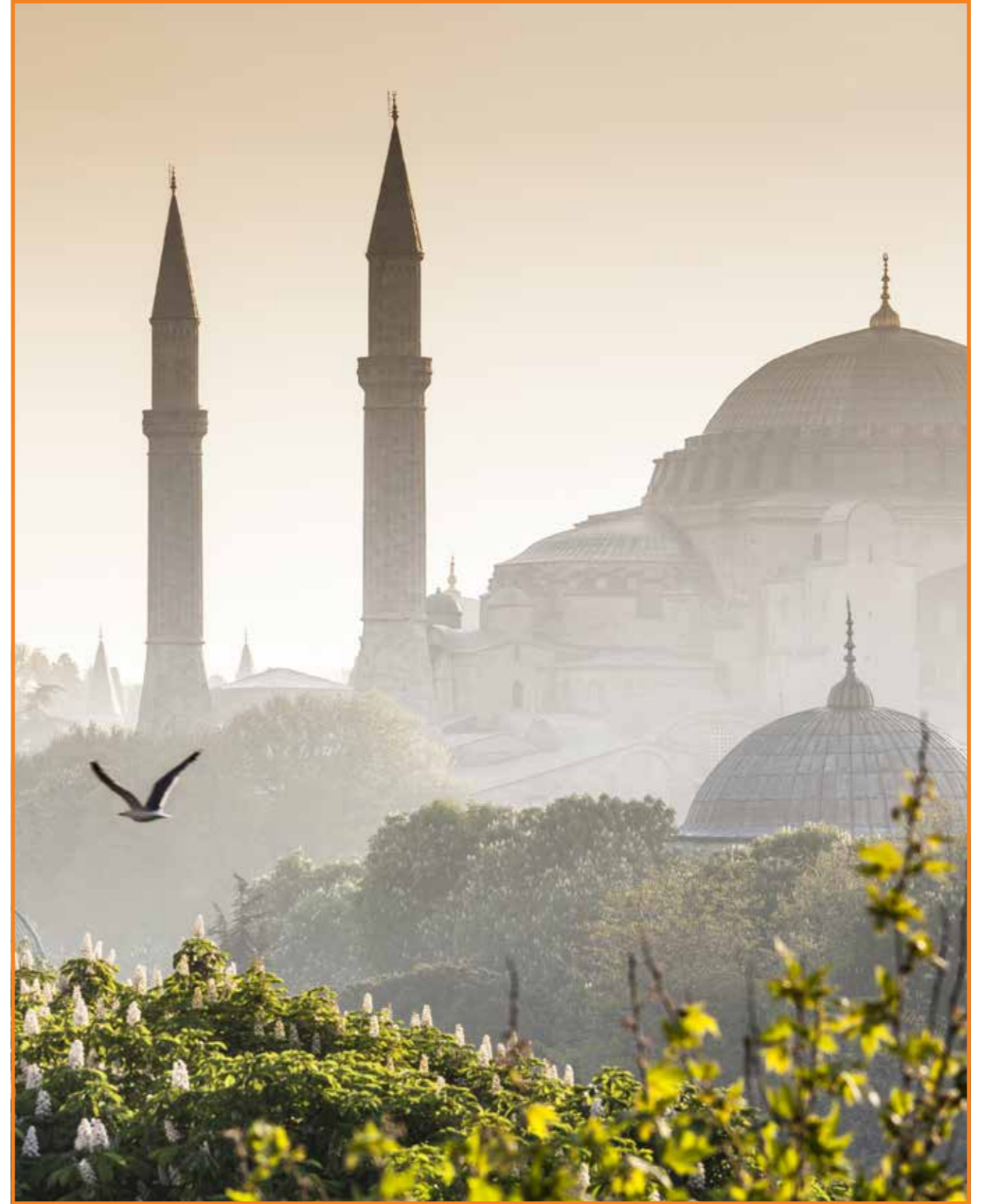
Ela gözlerinin derinliğinde
Muazzam bir şey gördü "Büyüleyici" dedi,
Yeşil-mavi suya bakmaya çalıştım
Ve fark ettim ki
Boğazın dalgası onunla konuşmuştu.
Güzel bir şeyin bir parçası olalım
Onun dışında kalmayalım
Sizi ayrı değil, bir hissettirmek için buradayım.
Varlığım savaş sebebiniz olabilir ama isteğinizle barış antlaş-
ması da olabilir.
Burada yan yana oturalım Ve ruhlarımızın bir arada olduğu
günü hatırlayalım. -

İstanbul Boğazı, Turkey.

In the deep of her hazel eyes,
She saw something magnificent, "It's magical," she said,
I tried to look at the greenish-blue water,
That's when I realized,
The wave of Bosphorus has spoken to her.
Let's be a part of something great,
And not be apart of it.
I am here not to make you feel separated, but united.
My existence might be the reason you fight, but it can be a
peace treaty with your might.
Let's sit here side by side, and remember the day our souls co-
incide. -

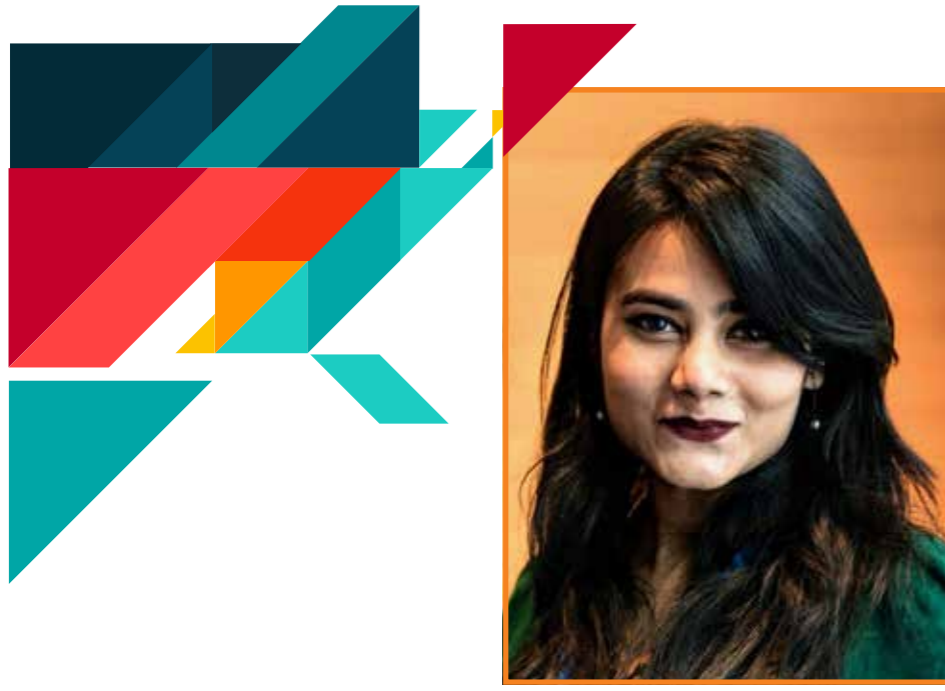
The Strait of Bosphorus, Turkey.

Nur Syazwani Naqibah

İZLENİMLER
IMPRESSIONS

Shena Roy

Bu yaz okulunu bir iş arkadaşım tavsiye etmişti, ama bir antropolog ve kültürel miras aktivisti olarak bana uygun olup olmayacağından emin değildim. Yine de başvuruda bulundum; başvurumun kabul edilmesinden dolayı çok müteşekkirim. Kursta geçirdiğim iki hafta boyunca, sanırım katılımcıların çoğu da benimle aynı fikirleri paylaşıyorlardı, yaptığımız gezilerde sadece Türkiye'nin muazzam kültürel mirasını anlamakla kalmadım, aynı zamanda kendi köklerimizle bir şekilde bağ kurmayı öğrendim ve şimdiye ve geleceği anlamının yolu olarak geçmişe olan ilgimin de yeniden yeşerdiğini gördüm.

Din ve savaş-barış araştırmaları alanında çalışan bir bilim insanı olarak bu yaz okulunun gizli hazineleri olduğunu söylemeliyim. Göbeklitepe ve Gelibolu'yu ziyaret ettiğim için çok şanslıyım. Verilen eğitim yoğun ve etkin şekilde tasarlanmıştı. Eğitim ile eğlence arasında denge kurulmuştu ve organizasyon da harikaydı. Bu yaz okulunun başka bir özelliği de katılımcıların yerel topluluklarla etkileşime geçip tanıklık eden kişilerin hikâyelerini dinleyebilmeleri idi ki, bu kendi başına büyük bir zevkti.

Genel olarak diyebilirim ki, Türkiye birçoğumuz için rüya gibi bir maceraydı ve bu yaz okulu sayesinde bu rüyayı bir şekilde yaşadığım için çok mutluyum.

Being an anthropologist and a heritage activist, I wasn't sure if this summer school would be fitting for me when referred to by a colleague. However I applied for it and I'm grateful I got through. In the course of those two weeks, not only did I, and I think I speak for most participants, that the journey was as much about understanding Turkey's grand heritage as it was about connecting back with our roots in some ways and the renewed interest in knowing the past as a way to know the present and the future.

As a scholar of religion and war-Peace Studies, this summer school had clandestine treasures. I'm fortunate to have visited the sites of Göbekli Tepe and Gallipoli. The course was intensive and efficiently designed. It was the right mix of education and fun, and in terms of organisation too, I'd rate it highly. Another key feature of this summer school was that the participants had ample opportunities to interact with the local communities and we could learn of the stories from the people who've witnessed it- it was a delight in itself!

Overall, I'd say Turkey is a dream destination for so many of us, and I'm glad to have lived that dream in the most dreamy of ways through this summer school.

Shadi Kalantar

Ben İran'dan Shadi. Türkiye'de geçirdiğimiz iki harika haftanın ardından evime döndüm. Tüm çabalarınız için size teşekkür etmek istedim. Bu etkileyici yaz okulu fikrini ve cömertliğinizi çok takdir ediyorum.

Ayrıca size daha önce de belirttiğim üzere bu yaz okulu fikrinden çok etkilendim ve seneye size gönüllü olarak yardım etmek isterim. Çünkü bana göre bir fikir güzel olduğunda herkesin o fikri yükseltmek ve geliştirmek için yardım etmesi gerekir ve bu yaz okulu fikri sınırlar ve milletlerin ötesine geçen bir mesele. Sizleri tekrardan görmek dileğiyle, daha sonraki projelerinizde başarılar dilerim.

Saygılarımla,

This is Shadi from Iran. I am back home after two great weeks that we had in Turkey. I wanted to thank you for all your efforts, I highly appreciate the impressive idea of this summer school and also your generosity.

Also, as I told you before, I'm really impressed by the idea of this summer school and I'd be glad to help you next year as a volunteer because I believe when an idea is great, everyone should help to rise and grow it and this summer school is a matter beyond the borders and nationalities. Hope to see you again and wish you success in your further projects.

Best regards,

Heba Abdallah

Mısır'dan ayçiçekli güneş ülkesine selamlar.

Sizle iletişime geçmemin asıl sebebi her şey için teşekkür etmek. 2019 arkeoloji yaz okulu mükemmel de ötesindeydi ve tahmin ettiğimden çok daha yararlı oldu. Desteğiniz ve cömert ev sahipliğiniz için size duyduğum şükranı kelimelerle ifade edemem.

Size daha önce de söylediğim üzere bir gün Türkiye'yi ziyaret etme hayalim vardı ve sizler sayesinde bu hayal gerçekleşti. Sanırım henüz Türklerin bile ziyaret etmediği şehirler ve arkeolojik alanları ziyaret ettik. Mükemmel müzeleri ve arkeolojik şehirleriyle Çanakkale, Şanlıurfa, Çorum, Gaziantep, İzmir, Ankara ve İstanbul'u ziyaret ettiğime hala inanamıyorum. Müzeoloji, geziler için en iyi yollar ve müzelerin vatandaşlar ve turistler için bilincini artırma ve onlar için bu süreçleri daha eğlenceli hala getirme konusundaki rolünü sadece makalelerde ve kitaplarda okumuştum. Ama bir gün müzelere gidip, okuduğum müzeleri teknolojiyle daha ilginç hala getirme yollarını kendi gözlerimle göreceğimi hayal bile edemezdim. Oradaki her anımdan gerçekten keyif aldım, bu yüzden çok teşekkür ederim. :)

Bunun yalnızca bir yaz okulu olmadığını, yaptığınızın bir mucize sayılabileceğini ifade etmek isterim. Farklı ülkelerden ve kültürlerden bunca insanı davet etmek ve aramızda köprüler kurmak aslında bir mucizeydi.

Birçok insan, farklı özelliklerimize rağmen tek grup oluşumuzu fark edip bize "Hepinizi bir arada kim davet edebildi?" diye sorduklarında cevap tekti "Yunus Emre Enstitüsü".

Şimdi farklı ülkelerden yakın arkadaşlarım var ve çalışma alanımız ve kariyerlerimiz hakkındaki tecrübelerimizi paylaşmaya devam ettik. Türkiye'yi beraber bir kez daha ziyaret etmeye karar verdik, zira tüm bu hatıralar bu güzel ülkede yaratıldı.

Greetings from Egypt to the sunny country with its sun flowers.

Actually I am contacting you just to say thank you for everything. The archaeology summer school 2019 was more than amazing and useful to me far more than I was expecting. I can not express my gratitude to all of you for your support and generous hospitality.

As I told you before, I had that dream to visit Turkey one day and thanks to all of you, this dream has come true. I believe that we visited cities and archaeological places even Turks have not visited yet.. Up till now I can't believe that I have visited Çanakkale, Şanlıurfa, Çorum, Gaziantep, İzmir, Ankara, and İstanbul with their great and amazing museums and archaeological cities. Actually I read only in paper and books about museology and best ways for exhibitions and the role of museums to raise the awareness for people and how it can be more enjoyable for citizens and tourists as well. But I could not imagine that one day I will enter museums and see by my own eyes using technology to make the museum more interesting that I read about. And literally I enjoyed every single moment there, so I am so grateful. :)

I just want to tell you that it was not just a summer school, what you made can be considered as a miracle. Inviting all these people from different countries and various cultures and build bridges between all of us was a miracle actually.

We have been asked by a lot of people that noticed we are one group despite our different features, "Who could invite all of you together?" .. and the only answer was "It is Yunus Emre Institute".

I have now close friends from different countries, we keep sharing our experience about our field of study and our career. We all agreed that we have to visit Turkey all together once again as these memories have been made in this beloved country.

Teşekkür ederiz

T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

YUNUS EMRE
ENSTİTÜSÜ

“Troya’dan Göbeklitepe’ye uzun bir seyahat”

“From Troy to Göbeklitepe:
A Long Journey”

2019

ARKEOLOJİ YAZ OKULU
ARCHAEOLOGY SUMMER SCHOOL